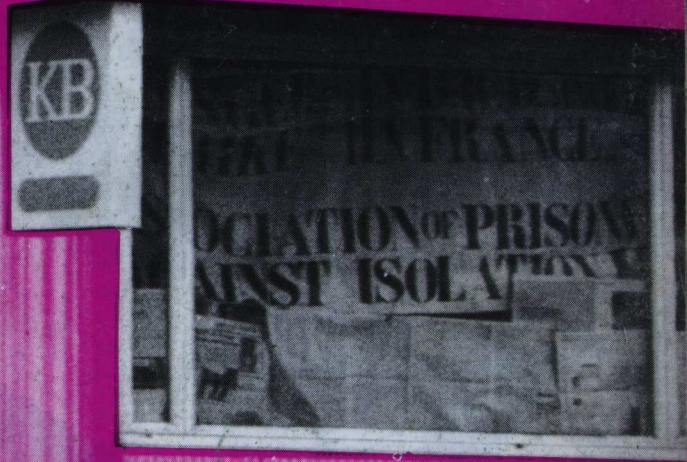
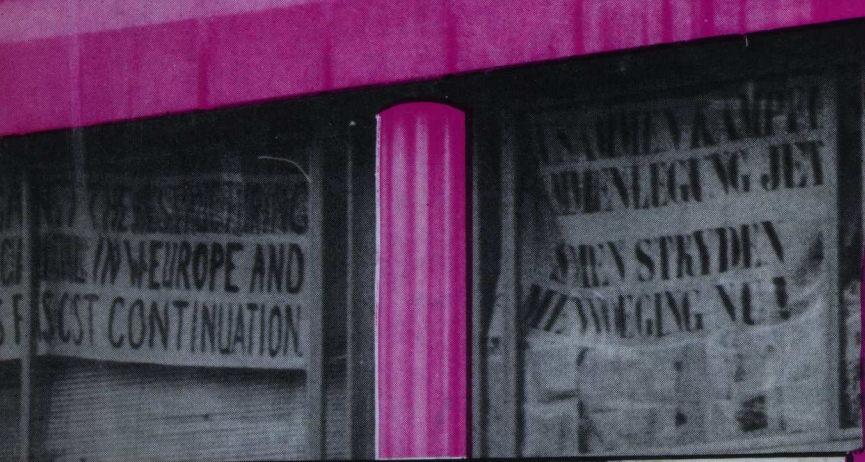

OLZWARTE

f 3,00

nr.

128

koloton

voor een wisselende prijs (afhankelijk van de dikte) is de Zwarte te koop op de volgende verkooppunten: Delft: wereldwinkel/kraakkroeg, R'dam: van gennep/kritis boekwerk/kraakkroeg, Dordrecht: botte bijl, Nijmegen: de klinker/de oude mol, Den Haag: de rode hond/ruward/brullend breekijzer/koffiehuis blau, Weert: kollektieve boekhandel, Arnhem: infokafee, Eindhoven: vredeswinkel, Venlo: infocentrum/ea. Den Bosch: den duvel/ea. Maastricht: de tribune/ea. Utrecht: de rooie rat/aku/daar/ea. Wageningen: de uitbuyt/ea. Groningen: 689/vredeswinkel/ea. A'dam: fort van sjakoo/slagerzicht/athenaeum/kraakkroegen, Leiden: manifest/wereldwinkel, Alkmaar: portaal, Haarlem: agora/athenaeum/ea. verder nog op een aantal punten in Duitsland, België en Frankrijk.

inhoud

3. zie hiernaast
4. vrouwenaxie bij TNO
6. ontkiemend verzet tegen Shell's biotechnologie
10. Maliesingel-Utrecht en daarna Brouwersgracht
12. neo-fascios in Antwerpen
14. internationale solidariteit in Brussel
18. politiek tourisme raakt Nicaragua en ook ons
25. GRAPO-berichten
27. reaxie op RARA
29. reaxie op Zwarte 127
30. RZ-verklaring over het europese vreemdelingenbeleid
33. verkrachting ook binnen de beweging; hoe zit dat nou?
36. bladeren in de beweging
40. IGGI-ook dit jaar weer!
42. 1-mei uitslag Berlin
44. Reisverslag uit Turkije
48. de laatste pagina-bekend?

ABONNEMENTEN

Een abonnement op De Zwarte (400 pagina's ong. 10 Zwartes) kost Hfl.25,- zowel voor postabo's als voor abo's die we zelf bezorgen. Instellingen betalen dubbel tarief. Politieke gevangenen krijgen De Zwarte gratis. Betalen doe je vooraf, kontant bij je bezorger* of op giro 3442401 t.n.v. De Zwarte in Leiden.

WANBETALER* S WORDEN GEROYEERD.

De Zwarte wordt eens in de twee weken gemaakt op dinsdag en woensdag. Kopy kan je sturen naar postbus 10233 in Den Haag. Als je zelf een stuk typt doe dat dan op een kolombreedte van 7,3 cm. Kopy moet uiterlijk binnen zijn op de dinsdagochtend dat de Zwarte gemaakt wordt. De mensen die De Zwarte samenstellen zijn op betreffende dinsdag en woensdag te bereiken via telefoonnummer 070-892098.

175 JAAR MARECHAUSSEE TE VEEL !!

Dit jaar viert de marechaussee haar 175 jarig bestaan. "Het wapen", zoals ze zichzelf koesterend noemen viert dit onder andere in Assen met een driedaags sport-festijn onder de benaming "Survival of the Police". Hete sportevenement bestaat uit 4 sporten, fietsen, zwemmen, lopen, en, natuurlijk, schieten.

De Marechaussee is altijd zeer bezorgd geweest over haar toekomst. In de loop van het bestaan is ze daarom vaak van taak veranderd. De Marechaussee is vooral bekend als grensbewaker en als militaire politie, maar heeft in verscheidene steden altijd bijstand verleent, omdat de gewone politie het werk niet aankon. De Marechaussee heeft in feite altijd op het grensvlak van politie en leger geopereerd.

In de loop van de jaren heeft de Marechaussee zo ook haar eigen mogelijkheden uitgebreid. Het ongeveer 4000 man sterke elitekorps is in staat om 600 man ME op volle oorlogssterkte te leveren, ze hebben hun eigen bijstandsteam BSB (Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten), het recherchewerk is uitgebreid en de Marechaussee kent een eigen observatieteam. Al altijd gespecialiseerd in het bewaken van grenzen, solliciteert de marechaussee voor na 1992 naar de post van vreemdelingen-controleur. De Marechaussee is dan bevoegd om iedereen naar zijn of haar pas te vragen. In de praktijk zal het er wel op neer komen, dat vooral etnisch culturele groepen in onze samenleving er last van krijgen. Wat is immers makkelijker, dan iemand te verdenken op basis van huidskleur. (Toen de Marechaussee invallen moest doen in de Molukse woonwijk in Vaassen en Assen

bleek er een opvallende concensus te bestaan onder de deelnemers.)

De Marechaussee is nu weer bezorgd, dat ze in haar taken belemmerd gaat worden. Het rommelt in politie- en legerland, nu de Europese Eenwording van staten en kapitaal langzamerhand dichterbij komt. Het Wapen heeft zo haar eigen specialiteiten ontwikkeld en wil die het liefst in praktijk gaan brengen. Het meest in het oog lopend, is dat Het Wapen eigen rechercheurs is gaan opleiden, er een eigen observatieteam is (vooral bekend bij vredesaktivistes) en vanuit het korps heel eigen verbindingen heeft met inlichtingendiensten. Was het Wapen in de begin jaren '80 in het nieuws door het keiharde optreden tegen krakers in Amsterdam en Nijmegen; nu moet de inzet van de Marechaussee op een minder opvallende manier. Het liefst zo mens-vriendelijk mogelijk. Over hun positie tussen geheime diensten, in het recherchewereldje en hun ongelimiteerde aanhoudingsbevoegdheid spreekt het Wapen liever niet.

Het 175 jarig bestaan staat in het teken van de overleving van de politie. Grimmiger kan haast niet voor een sportfestijn. In het kader van de Europese Eenwording en de concurrentie, die er al bestaat tussen de verschillende politionele en para-militaire korpsen, nemen een groot aantal andere korpsen deel. Teams van buitenlandse gendarmerie korpsen, de Bundes-grenzschutz, Rijkspolitie, de gemeentepolitie van Assen, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag zijn op 6,7 en 8 juni in Assen om gezamenlijk te sporten. Sport verbroedert zegt men vaak. Dus dat zal dan ook wel gelden voor politie en para-militaire korpsen als de marechaussee en de

Grenzschutz. Hoe ver de Grenzschutz al is met de uitbreiding van haar bevoegdheden is misschien bekend. Zij treden naar harte lust op tegen politieke activisten; tijdens demonstraties, maar ook met hun eigen inlichtingenwerk. De Marechaussee is jaloers op die machtige Grenzschutz en zal dan ook zeker proberen om de samenwerking te verstevigen, zodat ze niet door de Duitse Collega's van Das Waffen overvleugeld worden.

In Assen organiseert het comité Marechaussee NEE Bedankt een demonstratie en manifestatie onder het motto; 175 minuten tegen de Marechaussee. De demonstratie begint om 14.00 uur, vanaf het Gerechtsgebouw in Assen aan de Brink.

Vanaf de Brink gaat de demonstratie naar het bolwerk van de sporters: De Johan Willem Friso kazerne. Heel symbolisch: het leger verzorgd voor politie en paramilitairen de zo nodige faciliteiten. Bij die kazerne zullen we ons manifesteren tegen over de geuniformeerde sporters.

Daarom kom allen naar Assen en protesteer tegen de verdere verfijning van politie-taken en de voortgaande bevoegdheden van paramilitairen als de Grenzschutz en de Marechaussee.

's Avonds organiseert de werkgroep Personen Registratie een bijeenkomst in Zalencentrum Bellevue. Er wordt heel hard gewerkt aan een forumdiscussie over de toekomst van de Europese Politie. De samenstelling van het forum is nog niet helemaal bekend, maar zal i.i.g. zo snel mogelijk via een apart rondschriften en een aantal bladen bekend gemaakt worden.

KOM ALLEN OP 6 JUNI EN PROTESTEER TEGEN HET EUROPESE POLITIE LEGER.

VENLO

Vannacht hebben we een aantal auto's van de Mercedes-vestiging aan de Venrayseweg in Blerick in brand gestoken. Dit hebben we gedaan uit solidariteit met alle gevangenen uit de RAF en het Verzet in de BRD die sinds 1 feb. in hongerstaking zijn. Na jarenlange isolatiefolter kunnen en willen de gevangenen niet meer verder.
- samenvoeging in 1 of 2 grote groepen
- vrijlating van hen, die dmv isolatiefolter ongeneeslijk zijn.
- vrije informatie en communicatie
Zolang de bovenstaande eisen niet worden ingewilligd zal de hongerstaking doorgaan !

In de nacht van 9 op 10 mei hebben we een brandaanslag op de Mercedes-vestiging aan de venrayseweg uitgevoerd in Blerick. De actie is helaas mislukt in zijn uitvoering, zowel technisch als publicitair. Het kruist van de ontsteking was niet meer goed waardoor het zaakje geen vlam vatte. Ondanks persverklaringen is er niets doorgedrongen in de regionale krant. Of de verklaring is onderschept, of de actie wordt moedwillig doodgezwegen is voor ons onduidelijk, zowel vanuit de krant als van de politie.

De actie is uitgevoerd uit solidariteit met de hongerstaking van de RAF en het Verzet in de BRD. We weten inmiddels dat de hongerstaking is afgebroken, precies waarom en/of over eventuele toezeggingen van de kant van de staat is ons niets bekend. Wel weten we dat de strijd zal doorgaan, samenvoeging in kleine groepen zal een basis moeten vormen voor de verdere ontwikkeling van het verzet tegen isolatie folter en politieke repressie zowel binnen als buiten de bajes.

HUN STRIJD-ONZE STRIJD
INTERNATIONALE STRIJD

Autonome groep

DE ZWARTE 3

Kunnen ze bij TNO toveren met een eitje ?

In de vroege morgen van vrijdag 19 mei hebben wij, vrouwen tegen genen- en voortplantingstechnologieën, bij TNO Rijswijk leuzen gekalkt.

19 mei is al sinds jaren de landelijke aktiedag tegen seksueel geweld en voor zelfbeschikkingsrecht van vrouwen. Met deze aktie willen wij de praktijken van TNO, die wij zien als een nieuwe vorm van seksueel geweld tegen vrouwen, aan de kaak stellen.

TNO (Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoeksinstituut) is zeer actief op het gebied van bio-technologieën onderzoek. Er wordt op grote schaal onderzoek gedaan naar toepassingen van de recombinant DNA-technologie. Onderzoekers bij TNO houden zich bezig met de zogenaamde gen-therapie. Dit houdt in, dat menselijke genen, die "verantwoordelijk" zijn voor erfelijke ziekten, worden vervangen door 'goed funktionerende genen'. Begin 1988 werd bij TNO Rijswijk een methode ontwikkeld, waarmee erfelijk materiaal snel en nauwkeurig in beeld gebracht kan worden, maar ook erfelijke 'afwijkingen' en aanleg voor ziektes. Bovendien zou men kunnen vaststellen in hoeverre iemand bestand is tegen schadelijke stoffen.

HET MEEEST LOGIESE HUWELIJK

De ontwikkelingen rond het analyseren van genetisch materiaal zijn van grote betekenis voor de ontwikkelingen op het gebied van voortplantingstechnieken. De Amerikaanse wetenschapper Robert Edwards op een symposium over vroegtijdige genetische diagnoses: 'Technieken om embryo's binnen te dringen openen een hele nieuwe wereld voor ons'. Hij werkt nu samen met een geneticus om zijn techniek (het spoelen van embryo's uit baarmoeders) samen te doen smelten met genentechnologie. 'Het is het meest logiese huwelijk in de wereld', aldus Edwards tegen de Medical Tribune. Nieuwe technologieën omtrent bevruchting en voortplanting hebben in het westen de laatste jaren een snelle ontwikkeling doorgemaakt. Ook op dit gebied heeft TNO zich niet onbetuigd gelaten.

DE EENZIJDIGHEID VAN DE OPENBARE DISKUSSIE

In juni 1987 werd in Engeland de eerste reageerbuisbaby geproduceerd door middel van de zgn. In-Vitro-Fertilisatie. Daarnaast zijn er de diepvriesbabies (invriezen van embryo's en overplanten in andere baarmoeders, zaadbanken, eicelbanken, klonen, embryo-splitsing,

geslachtskeuzetechnieken en het werken met kunstmatige eilcellen en baarmoeders. In de media wordt er behoorlijk wat aandacht aan deze technieken geschonken. Mannen 'van stand' zoals juristen, medici en etici tonen zich diep bezorgd over de ontwikkelingen. Alleen: deze bezorgdheid richt zich uitsluitend op de rechten van Het Ongeboren Kind. De gevolgen van deze technieken voor vrouwen en haar zelfbeschikkingsrecht over lichaam en leven tellen niet mee. Zij zijn geen thema in de openbare discussie. Het propageren van de moederschapsideologie gaat hand in hand met de 'onontkoombare' wetenschappelijke ontwikkelingen.

Citaat uit een brief van een gynaecoloog: "Het embryo zal in de zeer nabije toekomst onderworpen worden aan onderzoek en analyse tot diep in zijn genen. Het zal vogelvrij worden. Ouders of medici zullen beslissen of het foetus een menswaardig bestaan tegemoet gaat of niet. Op basis daarvan zal tot de geboorte of abortus worden besloten. Maar wat is menswaardig? Wie bepaalt dat? En hoe aantrekkelijk zal het worden om steeds meer gebruik te maken van reageerbuisbevruchting, om zo embryo's in topconditie te kunnen selecteren in het laboratorium en ze pas na die genetische kwaliteitscontrole in de baarmoeder te plaatsen".
uit de VPRO-uitzending 'Beter dan God', 1-3-87.

BEHEERSING EN KONTROLE

Wij verzetten ons tegen deze nieuwe technologieën, die het mogelijk maken om direkt in het voortplantingsproces in te grijpen. Op die manier wor-

den vrouwen een verlengstuk van machines of wordt voortplanting helemaal overgenomen door machines. Zo wordt voortplanting onderworpen aan de kapitalistische principes van produktie. Het produktieproces wordt opgesplitst in losstaande onderdelen, die apart beter beheerd en gecontroleerd kunnen worden.

TNO speelt in de Nederlandse wetenschap een grote rol. De doelstelling van dit instituut is: 'ervoor zorg dragen, dat de moderne (natuur)wetenschap op de meest doelmatige manier dienstbaar gemaakt wordt aan de samenleving'. Officieel opereert TNO onafhankelijk van de staat en van het bedrijfsleven. In de praktijk financiert de overheid een groot deel van de onderzoeken en komen onderzoeksresultaten rechtsstreeks ten goede aan het bedrijfsleven, met name aan multi-nationale ondernemingen.

De wetenschap wordt over het algemeen voorgesteld als een objektieve, neutrale, waardevrije activiteit. In werkelijkheid gaat diezelfde wetenschap uit van bestaande, onderdrukkende structuren. Die staan niet ter discussie. Integendeel. Ze dienen als uitgangspunt en moeten dus gerechtvaardigd worden. De heersende wetenschap houdt zich bezig met dat onderzoek waarvan commerciële successen verwacht worden, gericht op het vergroten van controle op sociale en natuurlijke processen. Voor ons is wetenschap alleen zinvol als ze zich inzet voor de strijd tegen onderdrukking en uitbuiting. Wij willen vechten voor een samenleving waarin mensen niet opgesplitst worden in inferieure en superieure soorten, waarin vrouwen niet gereduceerd worden tot voortplantingsvlees, waarin vrouwen geen onderling verwisselbare delen zijn in de geboortemachine; een samenleving waarin moederschapsmythe is ontmaskerd.

Wij willen vechten voor een samenleving waarin mensen niet opgesplitst worden in inferieure en superieure soorten, waarin vrouwen niet gereduceerd worden tot voortplantingsvlees, waarin vrouwen geen onderling verwisselbare delen zijn in de geboortemachine; een samenleving waarin moederschapsmythe is ontmaskerd.

VROUWEN VECHT VOOR JE ZELF-BESCHIKKINGSRECHT!

Citaat Schellekens, plaatsvervangend directeur primatencentrum TNO: "Onder de moleculair biologen heerst de veelal onuitgesproken overtuiging dat het DNA de basis is van het leven in al zijn hoedanigheden. Er is een sfeer van: als het gen bekend is, dan is het probleem opgelost".

21 mei

Onder instemmend geblaas van de (gemanipuleerde?) schapen van TNO stonden zowel de voor als achtergang spoedig vol met leuzen als:

-TNO stop DNA onderzoek, -♀ zelfbeschikkingsrecht,
-TNO beter dan God, -Genenpas afgekeurd, - Dit is een doodlopende weg ...

Gevozen worden op hun voze praktijken zit ze niet lekker bij TNO. In elk geval heeft het ze 2 dagen gekost de boel weer te versluieren. Wij laten het er niet bij zitten.

STOP Terreur Namaak-Ovulatie.

HEXENNACHT DEN HAAG

Het begint ook in Den Haag al aardig op een traditie te lijken: de hexennacht van 19/20 mei (volle maan deze keer!). In het holst van de nacht vertrokken we met 13 vrouwen om de nacht terug te nemen.

Het thema was dit jaar cityvorming. De totaal verlaten kantoorflats in het Spuikwartier, en rond CS, Juliana van Stolberglaan, de viadukten en tunnels, geven vrouwen 's nachts een heel onveilig gevoel, en niet ten onrechte: (sexueel) geweld komt er geregeld voor.

Het is echt te gek om daar 's nachts vrolijk te kunnen lopen. Daarbij hebben we leuzen gekalkt om de cityvorming aan te klagen en vrouwen moed te geven:

- VROUWEN KNOKKEN TEGEN WONEN IN HOKKEN

- MEER ZON, MINDER BETON

- ALS JULLIE ZO BLIJVEN BOUWEN,

BLIJFT HET ONVEILIG VOOR VROUWEN

en natuurlijk de bekende:

- BLIJF MET JE KLAUWEN VAN VROUWEN

- VROUWEN EISEN DE STRAAT TERUG

Het enige schaduwpuntje in deze verder fantastische nacht was de man in de Grote Marktstraat die zich in ons midden ging lopen aftrekken. We waren in eerste instantie zo verbaasd dat we niet wisten of we nou moesten lachen of boos zijn. Toen één van ons daarop haar kwast pakte en verf op z'n lul dreigde te smeren, ging hij er als een haas van door. Voor deze keer dus wel een kleine overwinning van

HAAGSE HEXEN

In de nacht van 14 op 15 mei zijn er een aantal bedrijven van Shell aangepakt. De bedrijven zijn allen actief op het gebied van plantenveredeling, ieder op zijn eigen deelterrein.

Als mensen denken aan het tuinbouwbedrijf, denken ze in het algemeen niet aan grote geavanceerde bedrijven, zoals wij nu aangepakt hebben en ze denken al helemaal niet aan het feit dat die eigendom van Shell zijn. Deze bedrijven hebben zich de afgelopen tientallen jaren gespecialiseerd in het manipuleren van zaad en planten, en het beheersen van de tuinbouw. Hier zijn waanzinnig hoge bedragen ingepompt, waardoor alleen grote bedrijven als Shell zich een monopoliepositie op deze markt weten te veroveren.

Mensen zijn altijd bezig geweest met het veredelen van planten. De meest simpele vorm hiervan is het zaad van de beste planten te selecteren om dat het volgend jaar te gebruiken. Zo zijn er natuurlijk nog vele andere moge-

lijkheden om de oogst of de kwaliteit van de planten te verbeteren. Maar door de nieuwe ontwikkelingen in de biotechnologie en de investeringen hierin door grote multinationals, zijn de ontwikkelingen op dit terrein versneld.

BIOTECHNOLOGIE IS DE DEUR OPENEN NAAR HET VOLLEDIG KUNSTMATIG PRODUCEREN VAN VOEDSEL WAARDOOR GELIJKTIJDIG DE VERNIETIGING PLAATSVINDT VAN BESTAANDE TUINBOUW METHODES, DE GROEI ONTWIKKELING VAN PLANTEN DOOR NATUURLIJKE FACTOREN WORDT UITGESLOTEN; kunstmatige klimaat-, licht-, water- en voedingstoffenregeling vervangen de biologische kringloop.

Een plant wordt genetisch steeds armer, als men ingrijpt in haar genetische structuur. De plant wordt zo steeds beheersbaarder. Het wordt overzichtelijk waar zij

gevoelig voor is, en het wordt mogelijk om met geavanceerde apparatuur deze biologische kringloop te vervangen. Ook in de bio-industrie is alles al zo "goed" geregeld, duizenden dezelfde kippen, die elke dag dezelfde hoeveelheid eieren leggen. Bij mensen wordt ook gestreefd naar een enkele gezonde, goed functionerende variëteit.

De manipulatie van planten, bacteriën, dieren en de ingrepen bij de mens, of te wel de natuur, kan niet los van elkaar gezien worden. De voortplantingstechnieken die nu op vrouwen toegepast worden zijn al jaren in gebruik in de veehouderij en in eerste instantie ontwikkeld om in die sector meer opbrengsten te verkrijgen. Zo behoren kunstmatige inseminatie, diepvries-embryo's en embryotransfer vandaag de dag tot de gebruikelijke technieken voor de moderne bedrijfsvoering van de veehouderij. Door middel van voortplantingstechnieken (zoals in vitro fertilisatie) vindt de bevruchting buiten de baarmoeder plaats, waardoor het mogelijk is om genetisch te manipuleren. Hierbij is de kennis en ervaring op het gebied van biotechnologie essentieel.

De toepassing van biotechnologie, genetechnologie en voortplantingstechnologie kan gezien worden als de exploitatie van tot nu toe onontgonnen gebieden. Met deze technieken kan controle uitgeoefend worden over waar, wanneer, en wat voor soort nieuwe planten of dieren en mensen worden gekweekt of geboren. Slechts enkele zeer grote bedrijven, waar Shell er een van is, hebben de mogelijkheid om te investeren in deze technieken en de biotechnologische ontwikkelingen door te voeren in hun bedrijven in deze sector.

De keuze die op alle nivo's in de samenleving ten gunste van deze technologieën gemaakt wordt, houdt automatisch de vernietiging in van alle bedrijven die deze stap niet kunnen of willen maken, met name bijvoorbeeld boeren in de derde wereld landen. Door de nieuwe techniek is het zelfs mogelijk om boeren en landarbeiders overbodig te maken. Zo kan men met behulp van biotechnologie zoetstof maken in laboratoria, waardoor de productie van suikerriet niet meer nodig is.

GROTE MULTINATIONALS ALS SHELL KUNNEN DOOR BIOTECHNOLOGIE HUN MACHT UITBREIDEN OP FUNDAMENTELE TERREINEN ALS DE ENERGIE EN VOEDSELVOORZIENING. Shell creëert een wereldmarkt waarin al haar producten op de een of andere manier aan elkaar gekoppeld zijn. Haar kennis op het gebied van de bio-

VERKLARING

technologie kan zij zowel gebruiken in de landbouwsector als in de energiesector. In de energiesector gebruikt Shell snelgroeiende bomen, waardoor zonne-energie snel wordt omgezet in plantaardig materiaal, wat gebruikt wordt in de energievoorziening. Een ander plantaardig materiaal dat olie of aardgas kan vervangen is suikerriet. Uit suikerriet kan men ethanol maken, dat als benzinevervangende brandstof voor auto's dient. In Brazilië is het marktaandeel van ethanol 35%, waarvan Shell 22% bezit.

Over de hele wereld worden mensen steeds afhankelijker van bedrijven als Shell. Maar uiteraard is het uitgangspunt voor Shell niet om de basisbehoeften van die mensen te vervullen. Zij creëert steeds nieuwe behoeftes om nieuwe produkten af te kunnen zetten. Tekenend hiervoor is bijvoorbeeld de introductie van een tarweprodukt als brood in de derde wereld landen. In plaats van het ontwikkelen van de "eigen" gewassen, werd een nieuw gewas geïntroduceerd en de afhankelijkheid op die manier vergroot.

Een aantal bedrijven die we van nacht hebben aangepakt, zijn bezig met plantenveredeling. Het zijn stuk voor stuk grote bedrijven die hier het veredelingsonderzoek laten doen en de uiteindelijke produktie van het zaad laten uitvoeren in Zuid-Europa of derde wereld landen. Er wordt daar geëxperimenteerd op vele terreinen, niet alleen gericht op het vergroten van de opbrengst en kwaliteit, maar vooral op het koppelen van zaad aan bestrijdingsmiddelen. Dit is niet verwonderlijk, omdat de multi belangen heeft in beide. Zo wordt niet het zaad resistent gemaakt tegen bepaalde ziektes, maar tegen bestrijdingsmiddelen van hetzelfde bedrijf als waar het zaad vandaan komt. Daardoor is het slechts mogelijk om het gehele pakket af te nemen. Bij het produceren van hybride zaden, waarvan men zegt dat het een grotere opbrengst heeft, wordt het steeds moeilijker gemaakt voor een boer of tuinder om zichzelf te bedruipen. Hij moet ieder jaar nieuw zaad kopen omdat hybride zaad planten geeft die zelf geen vruchtbaar zaad produceren.

Het gaat niet om kwalitatieve verbetering van levensvoorwaarden maar om de onderwerping van alle facetten van het menselijk leven en de natuur aan de belangen van de winstgevendheid, beheersbaarheid en zekerstelling van de macht.

Wij bestrijden biotechnologie niet vanwege haar onberekenbaarheid (want het is voor ons duidelijk waar het heengaat) of onafzienbare gevolgen (die gevolgen zijn al zichtbaar), maar we strijden tegen de bewust bedoelde en dagelijks in de praktijk gebrachte normaliteit van deze technologie, die de vernietiging, onderdrukking en onderwerping van mensen zeer berekend voorbereidt en helpt doorvoeren.

De westerse staten wanen zich onkwetsbaar met hun nieuwe technologieën. Arrogant wordt de oplossing van het wereldvoedselprobleem en het bevolkingsprobleem geproclameerd. Het dringt nog maar tot weinigen door welke keuzes er momenteel gemaakt worden (en zijn) voor de toekomst. Keuzes die op geen enkele manier bespreekbaar zijn in de samenleving.

TECHNOLOGIE KAN GEEN PROBLEMEN OPLOSSEN DIE DOOR UITBUITINGS-VERHOUDINGEN ONTSTAAN ZIJN. IN TEGENDEEL, ZE ZAL DIE VERHOUDINGEN VERSCHERPEN EN BEVESTIGEN. DE SCHADE DIE WORDT AANGERICHT DOOR DE NIEUWE TECHNIEKEN IS ONOMKEERBAAR. HET LAAT ONS GEEN ANDERE KEUS DAN ONMIDDELIJK IN TE GRIJPEN EN ALLE MIDDELEN TE GEBRUIKEN OM DIT PROCES TE STOPPEN VANUIT HET BESEF DAT ONZE BELANGEN EN BEHOEFTE LIJNRECHT TEGENOVER DIE VAN DE VOORTRAZENDE ONTWIKKELINGEN VAN HET SYSTEEM STAAN.

ONTKIEMEND VERZET TEGEN SHELL'S BIOTECHNOLOGIE.

De aangepakte zijn van Nickerson Zwaan B.V., 100% dochter van Shell.

Barendrecht, Gebroken Meeldijk 74. Tuitjehorn, Sportlaan 3. Stompwijk, Huyssiterweg 7.

Bij de vestigingen werden (volgens de pers) vernielingen aangericht.

VERKLARING

Als alles goedgegaan is, is in de nacht van 21 op 22 mei het tankstation aan de Oostereind in Hilversum afgebrand. Deze was voor 100 % eigendom van Shell.

VERKLARING

De rol van Shell in Zuid-afrika mag zo onderhand wel als bekend worden beschouwd. Het reilen en zeilen van Shell als multinationale onderneming is minder bekend. Behalve in Zuid-afrika is Shell nog in meerdere landen actief met een diktatoriaal regime. Zij profiteert niet alleen van de daar bestaande situatie maar scheidt ook tevens de voorwaarden voor het voortbestaan hiervan. Shell is dan ook medeplichtig aan de uitbuiting en onderdrukking van grote bevolkingsgroepen wereldwijd. De link Shell, aardolie is snel gelegd. Echter, zij zijn actief in de gehele energie-sektor. Van kolen, kernenergie, aardgas (NAM, Gasunie en de wassen neus van het "Herenakkoord") tot aan biomassa (houtproductie) toe. Verder vervullen ze een prominente rol in de biotechnologie (o.a. zaadveredeling) en de zaaizaad sektor. En als laatste: Shell's aandeel in de milieuvernietiging is enorm. De uitlating van dhr. Hooykaas, dat de aandacht zich steeds meer verlegt van Shell's rol in Zuid-afrika naar het algehele functioneren van het bedrijf, onderstrepen wij voor de volle 100 %. De multinationale ondernemingen, waaronder ook Shell, hebben geen bestaansrecht.

Het aandeel van Shell in de milieuvernietiging willen we hier wat verder uitdiepen. Aangezien deze zo enorm groot is waren we genoodzaakt hier een keuze in te maken. We willen ons in deze persverklaring wat meer richten op Shell als nederlands grootste verzuurder. We zijn ons er van bewust dat onderwerpen zoals de export naar de derde wereld van de in Europa al lang verboden drins, het kappen van grote stukken regenwoud ten behoeve van de steenkool en aardolie-winning of het opzetten van enorme eucalyptus-plantages die grondwaterdaling en erosie tot gevolg hebben, verder buitenspel beschouwd worden gelaten. Shell bezit één raffinaderij in Nederland. Deze staat in Pernis. De volledige capaciteit bedraagt 22.000.000 ton ruwe olie per jaar. Slechts een deel van deze capaciteit wordt echter benut. In 1984 was dat 67 %. Dit is afhankelijk van de economische situatie.

Behalve de raffinaderij van Shell zijn er nog 6 anderen. Deze allemaal samen zijn goed voor 33% van de produktie van zwaveldioxide en 5% van de stikstofdioxide. Dit is 10% van de totale zuurproduktie in Nederland ('85). Shell in haar ééntje neemt van deze 10% de helft voor haar rekening.

Naast de raffinaderijen zijn de elektriciteitscentrales verantwoordelijk voor een groot aandeel van de verzuring van ons milieu. Gelden er voor hun verdergaande ontzwavelingsvoorwaarden; voor de raffinaderijen is dit niet het geval. Zij hebben, onder aanvoering van Shell, een enorme druk uitgeoefend op de beleidsmakers om dit te verhinderen. Shell dreigde zelfs met vertrek naar het buitenland. Onder deze druk is men gezwicht. De huidige wetgeving is dan ook toegesneden op de eisen van Shell (tot 1996 mogen de raffinaderijen 6 maal meer verzuren dan elektriciteitscentrales, vanaf 1996 mogen ze dat 4 maal meer. Staat en kapitaal, twee handen op één buik).

Toch probeert Shell een milieuvriendelijk imago op te bouwen. Maar dat schijnt tegenwoordig populair te zijn. De claim van Shell dat haar zwaveldioxide-uitstoot van '76-'86 met de helft gedaald is, is echter niet te danken aan een groeiend milieubesef, maar is het gevolg van economische overwegingen. Ten eerste werd de brandstof voor het raffinageproces te duur, zodat het aantrekkelijker werd om aan energiebesparing en procesverbetering te doen. Ten tweede werd er meer in het Midden-Oosten zelf geraffineerd; dat noem je verlegging van het probleem. En ten derde werd de vraag in Europa naar hoogwaardige olieproducten groter. Dit marktmechanisme dwong Shell dure laagzwavelige olie aan te voeren. Door deze tegenvaller werd besloten de Hycon-installatie te bouwen.

Deze installatie die nu als zeer milieuvriendelijk wordt verkocht, is alleen gebouwd omdat hij Shell in staat stelt de veel goedkopere hoogzwavelige olie te raffineren. De milieu-effecten van de Hycon worden op die manier weer deels teniet gedaan.

Het toegenomen gebruik van aardgas als brandstof in de raffinage is een andere reden voor vermindering uitstoot. Voor Shell is dat de meest makkelijke weg de milieu-koning te spelen. Aardgas is voor Shell namelijk goedkoop, ze verkopen het zelf. Aardgas zou beter voor huishoudens en kleine industrie bewaard kunnen blijven, omdat daar geen rookgasontzwaveling mogelijk is.

Konklusie: Shell was in het verleden en is nog steeds nederlands grootste industriële verzuurder. Het is bij ieder beleidspunt een bewuste keuze van Shell (zoals van alle multinationale ondernemingen) milieu-aspecten ondergeschikt te maken aan winstbejag. Door daarnaast ook nog gebruik te maken van hun politieke macht t.a.v. milieuwetgeving zijn ze in hoge mate verantwoordelijk voor de naderende ekologiese catastrofe.

DE BLOKKADE

Op de eerste plaats kunnen we vaststellen dhr. van Thijn gedurende zijn politieke carrière nooit vies is geweest om zeer grof politiegeweld (Doodewaard, Hans Kok) danwel gemene listen (CP installatie Amsterdam) te hanteren om de nederlandse rechtsorde doorgang te laten vinden. Deze konstatering verklaart echter niet voldoende het politie-optreden tijdens de blokkade van Het Shell-lab in Amsterdam-Noord. Dit was er duidelijk opgericht om de situatie te laten eskaleren. Daar dit niet strookt met het garanderen van de rechtsorde, moeten er andere belangen in het spel zijn geweest. Omdat van Thijn ontkende dat hij zijn politiemensen niet in de hand had is er sprake geweest van een doelbewust beleid. een beleid wat er op was gericht, ten eerste: de eerste dag een zodanig grimmige sfeer te creëren dat het mensen zou afschrikken de tweede dag nog mee te doen. Ten tweede: de zaak te laten eskaleren om daarmee een wig te kunnen drijven tussen de prille toenaderingen van de zgn. radikalen met de zgn gematigden.

In dezelfde zieke gedachtengang past ook de 'vreemde' gebeurtenis van een grote groep Shell-werknemers die per bus worden aangevoerd om dan de laatste paar honderd meter te voet af te leggen dwars door een duizendkoppige menigte. Omringd door tientallen ME-ers in oorlogstenue kon dit alleen maar een zeer grimmige en explosieve situatie opleveren. Dit alles had slechts één doel; namelijk het scheppen van een eenheidsgevoel bij de Shell-werknemers door het creëren van een gemeenschappelijke vijand (de anti-apartheidssktivisten). Met als gevolg, het elimineren van de groeiende solidariteit met de anti-apartheid strijd binnen het bedrijf. Op dit punt, zoals op alle andere punten, heeft men het bewustzijn van de aanwezige aktievoerders onderschat. Men had er stellig op gerekend dat er met verf of met stenen op de werknemers zou worden gooid. Er is doelbewust gespeeld met de gezondheid van de werk-

nemers om de winsten van Shell veilig te stellen.

KONKLUSIE: de gebeurtenissen bij de blokkade maken duidelijk dat staat en bedrijfsdirekties (in onderling samenspel) geen vorm van manipulatie (zelfs van de eigen mensen) en repressie schuwen wanneer de solidariteit tussen strijdende mensen een gevaar gaat vormen voor het functioneren van multinationals. Multinationals staan voor uitbuiting en fascisme. De westerse staten bieden de helpende hand. Wij vallen aan.

Als laatste toch nog iets over Zuid-afrika. Mobil oil trekt zich terug uit Zuid-afrika. Exxon is haar voorgegaan, zoals 550 andere internationale bedrijven. De verklaring die Steneker, woordvoerder van Shell, geeft bij de terugtrekking van Mobil Oil is zowel hypokriet als onthullend: Shell blijft in Zuid-afrika om veel goeds te doen; Mobil Oil moest weg omdat ze te weinig winst maken. Steneker geeft hiermee aan dat zoiets als 'Apartheid verbeteren' op dat moment gestopt gaat worden

als Zuid-afrika niet winstgevend meer is voor Shell. Het totale uitmelken van Apartheid als winstgevend economies systeem door Shell (of andere multi's) kan niet wreder worden weergegeven.

DE REKLAMEMAKERS VAN SHELL

BREEK DE SHELL !!

In de nacht van zondag op maandag 8 mei zijn op 5 plaatsen in Nederland ondergrondse benzinetanks van Shell vervuild met water. In Zoetermeer en Zandvoort werd de vervuiling ontdekt voordat er getankt ging worden. Bij de overige drie stations strandden een twintigtal auto's na een tankbeurt. Van alle 5 benzinetanks moest de gehele inhoud vernietigd worden, kassa! De persverklaring:

"Op een dag tank je geen Shell meer.....maar tank je water! In de nacht van 8 op 9 mei, zijn de volgende Shell-tankstations aan de beurt gekomen:

Wilton BV Zwaardslootseweg 3
Zoetermeer 079- 517000
& nachtpomp Westerweg Heerhugowaard 02207- 41647
& Dr C.A. Gerkestraat 80 Zandvoort 02507- 13287
& Oostereind 100 Hilversum 035- 850863
& snelweg Drachten-Heerenveen "De Vonken"

DEZE VERKLARING IS ENKEL TER INFORMATIE VAN DE MEDIA EN MAG NIET ZONDER TOESTEMMING VAN DE AUTEUR DOORGESPEELD WORDEN AAN DERDEN.

groetjes van Max.

In de nacht van dinsdag 9 op woensdag 10 mei hebben aktievoerders suiker en vloeibare kalk in de benzinetank laten lopen van een Shellstation in Leiden. Daardoor werd 65.000 liter benzine onbruikbaar, dik een ton schade.

De 326ste sabotageaktie vond plaats in de nacht van vrijdag 12 op zaterdag 13 mei in Nijmegen. De slangen werden hier 'ouderwets' afgezaagd van een Shellpomp.

Van Wachem beweerde op de aandeelhoudersvergadering onder meer dat zo'n beetje enkel in Nederland sabotageakties plaats vinden tegen Shell. Nou, wij weten wel beter (en hij natuurlijk ook). Hier een beperkt overzichtje van wat er in Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland gaande is.

DEENSE AKTIES TEGEN SHELL

8-2-'89 "Vannacht hebben we twee Shellstations gesaboteerd in Århus omdat Shell is Shell, Shell zit in Zuid-Afrika, Shell is multinational. Dood the multies, groetjes Århus bij nacht."

Erg populair op dit moment in Denemarken zijn de bevrijdingsakties van de teddy beren die Shell nu gratis meegeeft als je voldoende tankt. Op vrij grote schaal wordt er ingebroken bij Shell-shops om de beren te bevrijden om ze vervolgens in vrijheid te stellen.

INFO ECOMEDIA DENEMARKEN

NOORSE AKTIES TEGEN SHELL

25-3-'89 In Oslo vindt er een demonstratie tegen Shell plaats. Gebouwen van Shell vormen een gewillig doelwit.

24/27-4-'89 In Oslo is er een Noordelijk Verzets Bijeenkomst. Meer dan 250 mensen vanuit de anarchistische/autonome hoek van Noorwegen Denemarken en Zweden kwamen bijeen.

Buiten discussies werd er ook gedemonstreerd bij de Zuidafrikaanse Ambassade. Ondanks de zware bewaking van de Oslose anti-terreur brigade, werden er toch ruiten ingegooid van het gebouw.

ZWEEDSE AKTIES TEGEN SHELL

8-2-'89 Sabotage-akties bij Shell-pompen in Stockholm, Uppsala en Lund.

16-2-'89 Drie Shellpompen in Göteborg worden vernield.

20-2-'89 Een Shellpomp wordt gekidnapt in een plaatsje even buiten Stockholm. Tot nu toe ontbreekt ieder spoor. De pomp eraan wordt slechts vernield.

14-3-'89 Twee pompen in Lund vormen het doelwit van anti-apartheidsaktivisten.

18-3-'89 Vierhonderd jongeren demonstreren in Stockholm tegen Shell. Aanvankelijk verliep de demonstratie rustig, maar op het eind provoocerde de politie een kleine rel.

21-3-'89 Een station in Malmö wordt onklaar gemaakt.

29-3-'89 In Rättvik is het de beurt aan de plaatselijke Shellpomp.

19-4-'89 Weer eentje, nu in Vaxjö

21-4-'89 Soortgelijke akties tegen Shell in Stockholm, Göteborg en Malmö.

KORTE BERICHTEN

Op vrijdag 16 Juni willen ex-bewonersters van de Pudoc-barakken en sympathisanten het braakliggend terrein naast de brandweerkazerne aan de Marijkeweg te Wageningen kraken. Het is inmiddels al weer een jaar geleden dat de Pudoc-barakken voor niks werden ontruimd en gesloopt. Het is de bedoeling dat wij een krotten, hutten, tenten, keten dorp laten herrijzen. Tevens willen we 16,17 en 18 Juni allerhande activiteiten plannen. We roepen iedereen op te komen. Ook vragen we mensen uit de muziek-theater-kunst-spektakel wereld ons te helpen. Zie je het zitten, neem dan contact op met Joost: 08370- 22743. Meer info in de volgende Zwarte.

maliesingel 32

MALIEBAAN EN MALIESINGEL

Vandaag, 22 mei, is het ontruimingsvonnis van Maliebaan 73 voor de tweede keer betekend. Werd de eerste keer, op 21 april, vermeld dat vanaf één maand na die betekening van het vonnis ontruimd kan worden, vandaag viel te lezen dat de krakersters er (vanaf heden) binnen twee dagen uit moeten zijn. Dat wil dus zeggen dat er op z'n vroegst WOENSDAG (24-5) ontruimd kan worden.

Rare boel, maar ZIJT BEREID !

Nu, maandag 22 mei, was het nog niet zover: op de Maliebaan en Maliesingel is geen ME verschenen om de bedreigde panden daar te ontruimen. Het wordt nu waarschijnlijk woensdag, donderdag of vrijdag. De politie had voor maliesingel 32 min of meer toegezegd dat ze van te voren zouden aankondigen als er ontruimd wordt. Doet ze dat toch niet dan weten we waarschijnlijk de avond van te voren pas dat ze in aktie gaan komen. Danzal de alarmlijst uiteraard afgebeeld worden. Wil je ook gewaarschuwd worden, bel dan 030-317283 of 311062 om je op te geven voor de alarmlijst

WE ZIJN ER KLAAR VOOR:

Maliesingel 32 en Maliebaan 73 zijn in middels volledig gebarricadeerd. Voor beide panden is er een binnengroep die tot op het laatst verzet zal bieden tegen de ME. Het is de bedoeling dat de rest van de mensen voor de panden gaat staan en zich inhaakt als de ME er aan komt om ze te verwijderen. Kies ruim op tijd of je naar de Maliesingel of Maliebaan toe gaat; ga je heen en weer lopen, dan is er grote kans dat je achter de ME-afzettingen belandt. De blokkades zullen gewelddoos zijn en blijven totdat de ME systematies geweld gebruikt om ze te breken.

AKU (Voorstraat 71) is verzamelpunt vóór en na de ontruiming. Daar zitten ook de pers/arrestanten/EHBO ploeg.

tel: 030- 314590

DEMONSTRATIE

Na de ontruiming zal er een demonstratie door de binnenstad gehouden worden vanaf het Lepeleburg.

EHBO is aanwezig rond de beide panden, en na afloop in het AKU

GEBAK OP DE BARRIKADE !!!!!

VAN BAVEL ACHTER DE BARRIKADES GESPIJKERD

Afgelopen nacht (7/8 mei) hebben wij het woonhuis/kantoor van Mr.L. van Bavel aan de Nieuwegracht 11 te Utrecht dichtgeplankt. Van Bavel kan nu elk moment als eigenaar om politieontruiming van het kraakpand Maliesingel 32 vragen.

Na jarenlang procederen heeft hij het zover gekregen dat de rechter bepaalde dat de bewoners het pand 1 mei moesten verlaten. Dat is niet gebeurd, integendeel: om het de politie zo moeilijk mogelijk te maken is het huis van onder tot boven gebarricadeerd.

Vannacht hebben wij onze barrikadewoede gebotvierd op het huis van Van Bavel. Hij is immers diegene die Maliesingel 32 zo nodig wil ontruimen, ook al heeft hij het pand nergens voor nodig en weet hij geeneens wat hij er na een ontruiming mee zal doen.

Maar al te gemakkelijk wordt een ander beeld geschapen, namelijk dat het onvermijdelijk is dat kraakpanden ontruimd worden. Alsof je daarom vraagt als je gaat kraken. Dat is onzin! Van Bavel heeft altijd geweigerd om met de krakersters te onderhandelen. Hij heeft nooit willen erkennen dat ze het recht hadden om bij de huidige woningnood zo'n langdurig leegstaand pand te kraken. Het recht om te wonen wordt ook door de rechtelijke macht de grond in geboord: in een proces zal een eigenaar uiteindelijk altijd gelijk krijgen. De afgelopen jaren zijn de beloftes van de gemeente Utrecht, om zoveel mogelijk gekraakte woonruimte te behouden, waardeloos gebleken. Krakersters vragen nooit om ontruiming, ze nemen allen hun woonrecht in eigen hand, door een huis te kraken. Het zijn de eigenaren, justitie en de gemeente die daar geen begrip voor willen opbrengen. Die ontkennen dat er een enorme woningnood is en dat je recht hebt op een huis. Zij zijn het die er keer op keer voor zorgen dat kraakpanden ontruimd moeten worden. Daarom zullen we ze stuk voor stuk blijven aanpakken!

Dichtgespijkerd Als Gebaar (D.A.G.)

D.A.G. FEESTJE BIJ VAN BAVEL

In de nacht van maandag 8 op dinsdag 9 mei zijn we op bezoek geweest bij Van Bavel. Deze huiseigenaar had een nacht eerder ook al bezoek gehad. D.A.G. (D'r Achter Gespijkerd) barrikadeerde toen zijn deur en zijn ramen. Vanwege de haast was de barrikade niet helemaal effectief. Van Bavel zelf heeft toen zijn voorgevel nog beter gebarricadeerd. Om deze creativiteit passend te belonen hebben we met een brandblusser vol roze verf zijn gehele voorgevel een vrolijk kleurtje gegeven. Zijn huis ziet er nu heel feestelijk uit. Er is ook reden tot feest, want deze aktie is nu al weer de 10e D.A.G.-aktie. Houzee!!! Hapjes en drankjes verkrijgbaar op Nieuwe Gracht 11.

groetjes D.A.G.
(Doperwtjes Achter Glas)

- 1)Direkte Akties Gewenst 14-9-'88. De ruiten van het stadhuis worden ingeschoten en ingegooid.
- 2)Door Akties Gewaarschuwd 20-9-'88. Verfbommen tegen Bots en Van Bavel.
- 3)Door Akties Gewaarscuwd 7-10-'88. Bijltjes d.a.g.: Van Bavel's voordeur wordt met een bijl bewerkt.
- 4)Deze Anonieme dagvaarding Gestopt 24-10-'88. Bij Van Bavel gaan de ruiten in met verf erachteraan. De auto van Bots wordt verbouwd.
- 5)Dreigement Aan de Gemeente 24-10-'88. Bij diverse gemeentestellingen vliegen verfbommen in het rond, wordt gekalkt en worden sloten dichtgekit.
- 6)Direkt Ander Gevelkleurtje 7-11-'88. Er wordt een brandblusser met verf leeg gespoten op het stadhuis.
- 7)Door Achterdeur Gekomen 22-12-'88. Inbraak in het Utrechtse huisvestingsburo, waar de helder witte muren van prachtige spreuken worden voorzien.
- 8)Duizenden Aanhangers Gorbatsov 26-12-'88. Het stadhuis wordt bestookt met kerstballen gevuld met witte verf.
- 9)D'r Achter Gespijkerd 8-5-'89. Het huis van Van Bavel wordt gebarikadeerd.
- 10)Doperwtjes Achter Glas 9-5-'89. Jubileumbrandblusser op het huis van Van Bavel (of wat er nog van over is).

In de nacht van vrijdag 12 mei op zaterdag 13 mei regende het verfbommen op de apotheek van L.Ponssen in Hardewijk.

L.Ponssen is eigenaresse van het pand Burgermeester Reigerstraat 28 in Utrecht. Na langdurige leegstand werd het pand door een groep woningzoekenden in augustus '85 gekraakt. In april kregen de krakersters een anonieme dagvaarding. Het proces werd door de eigenaresse verloren. Onlangs is zij tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Ze heeft verder geen duidelijke plannen met het pand na een eventuele ontruiming. Met deze aktie waarschuwen we deze louche eigenaresse en alle andere spekulanten die ontruimingsplannen hebben. Ook uit solidariteit met de bewonersters van de Burg. Reigerstraat hebben we deze apotheek aangepakt. Wij roepen de inwonersters van Hardewijk dan ook op om deze apotheek te boycotten. Stop de ontruimingen!!

groetjes D.A.G.
(Deze Apotheek Gebombadeerd)

In de nacht van vrijdag 12 mei op zaterdag 13 mei hebben we een werkbezoek gebracht aan het kantoor van advocaat van Huet aan de Joh. Vermeerstraat 43 in Amsterdam en enig boterzuur kado gedaan. Waarom: er zit een luchtje aan die man.

Sinds de invoering van de leegstandwet op 1-1-'87, heeft van Huet z'n uiterste best gedaan, een reputatie op te bouwen als anti-kraakadvokaat. Na lange tijd z'n werkterrein beperkt te hebben tot Amsterdam (Baga Moyo en Hemonylaan 21 bv), is hij nu ook buiten Amsterdam aktief.

De Bewonersters van Burgermeester Reigerstraat 28 in Utrecht werden kort geleden door eige-

naresse L.Ponssen anoniem gedagvaard. Haar advokaat: jawel, de heer van Huet.

We zijn niet van plan te wachten op van Huet's volgende stap. We laten hem vallen voor hij een volgende stap kan nemen. Advokaten die denken hun brood te kunnen verdienen met ontruimingen, kunnen een rustig leven verder wel vergeten.

Boterzuur is slechts een waarschuwing. Een waarschuwing die - rekt naar van Huet, maar ook naar al die andere advokaten, die van plan zijn een anonieme dagvaarding te gaan gebruiken of op wat voor manier dan ook huiseigena(ren)(ressen) bijstaan in hun pogingen kraakpanden te ontruimen. Pas op!

groetjes D.A.G.
(Dagje naar Amsterdam Geweest)

LEVEN IN DE BROUWERSGRACHT

A'dam. De panden aan Brouwersgracht 272 en 274 werden respectievelijk 5 en 8 jaar geleden gekraakt. Hierna zijn er enkele pogingen geweest om een overeenkomst te bereiken met de particuliere eigenaren, echter zonder resultaat. Ongeveer een jaar geleden werden wij benaderd door de Voorpost (gemeente) Haarlemmer buurt voor een gesprek.

In dit gesprek werd ons duidelijk gemaakt dat wij en andere 'rotte plekken' in de buurt in de nabije toekomst opgekocht en opgeknapt moesten worden. Hierop zijn wij met een eigen architect aan een haalbaarheidsonderzoek begonnen. De eerste versie hiervan werd door monumenten zorg afgewezen en in september vorig jaar dienden wij een tweede in.

Op 8 maart kwamen wij er bij toeval achter dat onze huizen verkocht waren aan een nieuwe eigenaar, Nico Donker. De Voorpost was hiervan op de hoogte geweest maar had ons niet ingelicht. Na enig onderzoek bleek hij de panden voor 210.000,- te hebben gekocht om er luxe appartementen in te bouwen (9). Deze appartementen moeten per stuk 2 tot 3 ton gaan kosten. Grove speculatie

Donker heeft echter al langer ervaring met smerige praktijken. Zo raakte hij in '82 in de problemen door een aantal illegale splitsingen en kwam hij onlangs nog in het nieuws als koper en potentieel ontruimer van Inktfabriek (ook aan de Brouwersgracht). Ondertussen begrepen wij niet wat er met ons haalbaarheids onderzoek was gebeurd, we hadden er namelijk nog steeds niets van gehoord. Na behoorlijk wat onderzoek bleek het na goedkeuring door Monumenten zorg daar in de la te zijn blijven liggen. Uiteindelijk heeft onze architect het toen zelf naar de andere instanties gebracht. Na al dit geharrewar zijn onze plannen vorige week goedgekeurd door Volkshuisvesting.

De nieuwe eigenaar zat ook niet stil: begin april stuurde hij ons een brief waarin hij zijn plannen bekend maakte en ons vroeg of wij de huizen voor f20.000,- wilden verlaten. In een gesprek dat wij naar aanleiding van dit schrijven met hem hadden hebben wij hem duidelijk gemaakt het een zware belediging te vinden en niet akkoord gingen. Verder hebben wij hem verteld dat er slechts 2

alternatieven zijn: verkoop aan de gemeente of realisatie van onze eigen plannen. Een vervolgesprek liep mis en weer kregen we een brief waarin hij aankondigde een ontruimingsprocedure op te zullen starten. Weer stuurden wij een brief dat wij nog lang niet uit gepraat waren. Als reactie hierop kregen we 2 brieven: Donker's makelaar Hompes & Geytenbeek (o.a. van woonwinkel paradijs Byzantium) schreef ons dat hij niets meer met Donker te maken had en dat zij van onze terreuracties verstooken wilden blijven. Deze uitspraak staat echter in schril contrast met een postbus en een aantal b.v.'s dat Donker en dit makelaarskantoor samen delen. Donker zelf schreef ons dat hij nog wel verder wilde praten als er geen 'terreuracties' meer tegen hem plaats zouden vinden. Intussen blijven wij, ondanks deze bedreigingen en dit botte spekulanten geweld, vrolijk verder wonen. Wij zullen niet wijken voor luxe appartementen en onze huizen tot het einde der tijden blijven bewonen.

Groeten van de Brouwersgracht.

MASSAAL PROTEST TEGEN HET VLAAMS BLOK

Zaterdag 20 mei demonstreerden er in Antwerpen zo'n zesduizend anti-fascisten tegen het Vlaams Blok (VB). Het is het meest massale protest tot nu toe tegen de recente opkomst van de fascistiese partij. Het VB is in Antwerpen de grootste oppositie-partij en bezit tien van de 55 gemeenteraadszetels. De betoging was georganiseerd met het oog op de Europese verkiezingen in juni. Het VB dreigt daarin een belangrijke rol te gaan spelen voor de zogenaamde Europese Rechtse Fractie, het internationale clubje van Le Pen. De demonstratie had een rustig verloop ondanks het toenemende geweld rond het VB. Toen zich nog maar weinig mensen op de Grote Markt hadden verzameld liep een anti-fascist een aantal klappen op van een groepje VB-aanhangers. Het clubje plakte VB-stickers op auto's en verdween in de richting van het nabij gelegen extreemrechtse hol De Leeuw van Vlaanderen.

Een grote verscheidenheid van mensen nam deel aan het protest. Keurig gestroptaste heren liepen mee, vrouwen van middelbare leeftijd scandeerden door megafoons de meest radicale slogans en breedgeschouderde types met felrode banden om de omvangrijke bicepsen beschermden de demonstranten. Aan het einde van de stoet liep een groep Marokkaanse sportschool-jongeren om te voorkomen dat onverlaten daar wat zouden proberen. Er waren vertegenwoordigers(sters) van zo'n beetje alle linkse politieke groeperingen van de sociaal-democratische Socialistische Partij (SP) tot aan de marxisties-leninistische Partij Van De Arbeid (PVDA). Ook de grote vakbondskoepel ABVV - te vergelijken met het Nederlandse FNV - had zich bij het protest aangesloten. Gedurende de hele tocht werden voortdurend leuzen geroepen. "Vlaams Blok rot op!" was daarbij het populairst vooral toen de massa de Van Maerlantstraat kruiste waar het partijgebouw van de fascistes is gevestigd. Een groep extreem-rechtsen had zich voor de deur geposteed en een paar anderen stonden vlak achter de politieagenten die de straat afsloten, die agenten werden overigens weer afgeschermd door de ordedienst van het Anti-Fascisties Front (AFF). Zo dienden rechtse provocaties in de kiem gesmoord te worden want de VB-ers hadden maar wat graag gezien dat de demonstratie zou ontaarden in geweld. Dat was gebeurd in 1982 toen duizenden mensen demonstreerden tegen de Vlaam-

se Militanten Orde (VMO). Een demonstrant wierp nogal ongelukkig een molotov-cocktail waardoor een politieagent vlam vatte. Het AFF schrompelde vervolgens ineens als gevolg van de hetze die er tegen werd opgezet. AFF-leden werden consequent uitgemaakt voor 'terroristen' en nog maar heel weinig organisaties wilden er iets mee te maken hebben. Dat isolement heeft jarenlang geduurd en begint pas sinds kort te verdwijnen.

Een groepje VB-ers heeft enige malen het staartstuk van de demonstratie lastig gevallen maar daar bleef het bij. Wel is er 's avonds gevochten bij cafe De Sjong in de Wolstraat. Dit trefpunt van punx en andere aardige mensen ligt op een steenworp afstand van de Leeuw van Vlaanderen. Het komt er na afloop van acties regelmatig tot een treffen met gefrustreerde en verhitte fascistes. Op de 100-e geboortedag van Hitler werden er tot twee keer toe de ruiten stukgeslagen en hakenkruizen gekalkt. Aan het begin van de demonstratie was er door de organisatie voor gewaarschuwd 's avonds niet alleen de stad in te gaan vanwege de aanwezigheid van rechtse knokploegjes. In de stad Aalst is het 's avonds ook tot een treffen gekomen. Een linkse aktievoerder heeft daarbij, volgens de Belgische Teletekst, het VB-parlementslid Annemans in het gezicht gestoken. Er werden drie mensen gearresteerd. Aan de Antwerpse demonstratie werd ook door Nederlanders deelgenomen, zo was er een touringcar vol met mensen uit Rotterdam en Den Haag.

Van een isolement van het VB is overigens nauwelijks sprake. Het hardnekkige gerucht gaat dat de christen-

democratische partij CVP het Vlaams Blok heeft geholpen aan een nationaal lijstnummer. Normaal gesproken zou een jonge partij als het VB bij de Europese verkiezingen in de verschillende distrikten verschillende lijstnummers toegewezen krijgen maar nu beschikt ze dus over een nationaal nummer. Dat scheelt een hoop propagandakosten en geeft de partij meer aanzien. In ruil daarvoor heeft het VB een politieke benoeming van een CVP-er in Antwerpen gesteund.

De SP heeft haar handen ook bevuild. De Antwerpse wethouders van deze partij bezorgden de VB-ers drie zogenaamde 'mandaten', dat zijn commissariaten bij gemeentelijke diensten en bedrijven. Daardoor zitten er nu drie fascistes als commissaris bij onder andere de sociale woningbouwvereniging De Goede Woning. Voorzitter van die vereniging is het CVP-raadslid Achiel Smets en van hem is het standpunt dat Antwerpenaren die in een wooncomplex met meer dan de helft migranten wonen, een verhuispremie moeten krijgen. De steun van de sociaal-democraten aan het VB lijkt overigens gestaakt nadat er in de partij de pleuris over is uitgebroken. Ook binnen de groene partij AGALEV heerste aanvankelijk verwarring over de houding tegenover het VB. Sommigen vonden dat de voorstellen van het VB per keer op inhoud bekeken moesten worden.

De meest recente campagne van het VB keert zich tegen 'progressieve leraars'. In een heftig pamflet dat op scholen wordt uitgedeeld roepen ze de scholieren op leraren die vertellen dat het VB racisties of fascisties is bij hen aan te geven. Zij kunnen dan via het

schoolbestuur stappen ondernemen. Een ander punt waar de partij steeds meer op gaat hameren is AIDS. Daarbij richten men zich tegen zowel homo's als buitenlanders.

Het weekend van de 27e mei houdt het VB drie dagen lang een groot feest in de Antwerpse Stadfeestzaal. De stad zal dan vergeven zijn van hun aanhangers. Op die zaterdag wordt er toevallig in de stad ook het migrantenfestival gehouden waarbij er op verschillende lokaties optredens plaatsvinden. Men verwacht bij dit festijn wel problemen. Het migrantenfestival is georganiseerd door het KIS (Komitee Internationale Solidariteit) een groep die slechts positieve acties voorstaat en zich afkeert van het AFF omdat die zich tegen het VB richt. Volgens het KIS moet het VB gewoon genegeerd worden. Een houding die bij wel meer mensen is te bespeuren. Men

verwacht dan dat het vanzelf wel zal overwaaien. (Net als

in 1945??)

Bron: BBS

PROCES PAUL DE MOL TEGEN VLAAMS BLOK

Op 26 mei 1989 om 9.00 uur heeft voor het Antwerpse Hof van Beroep (Waalse Kaai te Antwerpen) het proces plaats dat Paul De Mol heeft aangespannen tegen de propaganda verantwoordelijke van het Vlaams Blok, Xavier Buisseret wegens diefstal met geweld.

De Mol was vroeger penningmeester van het Antwerpse COC, is lid van HAGAR, de Homo-Aktie-Groep voor de Antwerpse regio, en voorzitter van van de Commissie Antidiskriminatie van de Liga voor Mensenrechten. Hij had op 26 maart 1985 aan het O.L.Vr. van Lourdes College in Edegem voorlichtende pamfletten uitgedaald over homoseksualiteit. Een van de pamfletten, ter grootte van een stempelkaart, kondigde louter en alleen een informatieavond van de Federatie Werkgroepen Homofilie aan. Het tweede gaf meer informatie over homoseksualiteit, maar bevatte geen foto's. Beide pamfletten waren volkomen in orde met de wettelijke bepalingen terzake. Buisseret en een tiental andere leden van het Vlaams Blok hadden deze pamfletten afgenomen en De Mol verwondingen toegebracht. Paul De Mol trok dit voor de rechtbank, maar deze sprak de propagandaverantwoordelijke op 17 september 1987 vrij, hoewel men de feiten bewezen achtte. Rechter Meulepas meende immers dat Xavier Buisseret een hoger doel nastreefde toen hij met geweld de pamfletten van De Mol afnam. Dat doel was: "zijn vijftienjarige zoon willen beveiligen voor een in zijn ogen gevaarlijk propageren van een door hem niet aanvaarde samenlevingsvorm (nl homoseksua-

liteit) waarvoor hij zijn nog jeugdige zoon in het belang zijner opvoeding heeft willen vrijwaren". Sinds deze uitspraak is het blijkbaar voldoende om goede bedoelingen te hebben om vrijgesproken te worden van diefstal met geweld: een enorme aanfluiting van het belgische recht. Bovendien heeft de rechtbank geen rekening gehouden met het feit dat Buisseret al een strafregister heeft en zijn woede wel erg vlug is opgewekt. En dan meent de rechter ook dat homoseksualiteit door de meerderheid van de Belgen wordt verworpen, terwijl uit een enquête van Le Soir blijkt dat slechts 9,8% van de Belgen homoseksuelen nog als abnormaal beschouwt. Rechter Meulepas gaat er tenslotte van uit dat vijftienjarige door het louter lezen van een pamflet ter grootte van een dopkaart al kunnen worden verleid tot de gesel van Sodom. Voor zijn vonnis kreeg rechter Meulepas de homofobieprijs 1987. Paul De Mol ging dus in beroep en het parket ook. En dat beroep komt nu op 26 mei voor in Antwerpen. Dit proces is wellicht één van de belangrijkste homoprocessen sinds de tweede wereldoorlog: -Het is immers het eerste proces waarin homo's niet de beklaagden zijn, maar het slachtoffer. Het is de eerste maal dat een geslagen homo via de rechter genoegdoening eist. Het is ook de eerste en tot nu toe enige maal dat iemand een proces aanspande tegen het uiterst-rechtse Vlaams Blok. -In dit proces staat de vrijheid van meningsuiting (gegarandeerd door art. 19 van de universele verklaring voor de rechten van de mens) op het spel. Zoals de Iraanse ayatollah's andersdenkenden de

mond willen snoeren wil het Vlaams Blok alle meningen die haar niet aanstaan verbieden. Maar in een democratie hebben ook homo's recht van spreken. Deze zaak is des te potsierlijker daar het Vlaams Blok nu zelf aan scholen pamfletten uitdeelt om leerlingen tegen hun leraars op te hitsen. Daarbij beroepen zij zich op precies datzelfde recht dat zij ons, homo's, ontzeggen. Want als je er de teksten van het Vlaams Blok op naleest, dan zijn alle homo's "viespeuken" en "reetkevers". Homoseksualiteit zou van de aardbol moeten worden verbannen. De partij hoopt innig dat dit dank zij AIDS ook zal gebeuren. Homo's hebben recht op hun bestaan, op eigen levenswijze, op hun eigen cultuur. Dat kan of mag niemand beletten. Nog teveel mensen moeten hun homoseksualiteit verstoppen. De ene kan er al wat meer voor uitkomen dan de andere. Maar als men wil verhinderen dat het Vlaams Blok en andere uiterst-rechtse groepen morgen aan de ingang van homobars staan om het boeltje kort en klein te slaan, dan is solidariteit met Paul De Mol de boodschap. Door zijn proces heeft hij een halt willen toeroepen aan de steeds toenemende homo-haat. Daarom heeft dit proces een signaalfunctie voor heel de maatschappij. Want wat Paul is overkomen, kan morgen bij u het geval zijn. Steun hem, wees erbij op 26 mei 1989 of/en stort op rekening 001-1765131-01 van het EDEGECOMITE te Antwerpen om de proceskosten te betalen. Laat Paul niet in de steek!

OVER HET VERLOOP VAN DE BEZETTING IN BRUSSEL

Op 11-5-89 hebben mensen uit Zwitserland, Nederland, de BRD en Dene-marken het Direktoraat-Generaal III van de Europese Commissie voor Industriële Samenwerking in Brussel bezet. Het D.G.III is verantwoordelijk voor de planning, onderzoek en uitvoering van de industriële samenwerking voor de interne markt, en concreet voor de sectoren textiel-, autoindustrie, medicijnen en voedingsmiddelen.

De bezetting was een politieke aanval op dit machtscentrum in het zen-uwcentrum Brussel, met als doel hun planningsapparaat te blokkeren, om zo de politieke en praktische druk te ontwikkelen, nodig voor de samenvoeging van de politieke en strijden-de gevangenen in de BRD en Frankrijk.

Wij eisten een gesprek met een verantwoordelijke van de politieke commissie van de Raad van Europa en met de voorzitter van de commissie voor 'Recht en Burgerrecht' van het Europees Parlement. D.m.v. de druk van de aktie eisten wij dat zij politiek zouden interveniëren in de BRD en Frankrijk en bij de ministerraad van justitie van de E.G..

De 11e-5-89 was de 100ste dag sinds het begin van de hongerstaking van de gevangenen uit RAF en Verzet in de BRD, waarbij zich ook vele andere gevangenen hebben aangesloten. Voor Gabi Rollnik en Rolf Heissler was het de 72ste dag. Een kritieke situatie, waarbij zij ieder moment in koma konden geraken. De staat reageerde op de legitieme eisen van de gevangenen op dat moment nog steeds met de 'harde houding'. Er kwamen geen concrete toezeggingen, in tegendeel, de staat had de dood van de gevangenen ingekalkuleerd.

Al sinds het begin van de hongerstaking waren er vele politieke initiatieven ter ondersteuning van de eisen van de gevangenen. Akties die veel publiciteit kregen en ook door veel mensen gedragen werden.

Militante akties richtten zich tegen instellingen en knooppunten van

BRUSSEL

het kapitaal en tegen de profiteurs van de europese herstrukturering, alsook tegen de verantwoordelijken en handlangers van het repressie-apparaat. Om de ideeën over een zelfbepaald leven vorm te geven werden huizen gekraakt en voor het verzet werden er communicatiestructuren ontwikkeld.

Wij willen vanuit vergelijkbare ontwikkelingen in het verzet in onze verschillende landen én vanuit de - op sommige punten - gezamenlijke ervaringen nu verder komen tot een gemeenschappelijke oriëntatie en mogelijkheden tot handelen. Een stap zetten in de richting van het perspectief voor een Westeuropees verzet: SAMEN STRIJDEN.

Dit perspectief heeft ons allen gemobiliseerd en wij zullen het verder ontwikkelen. Daarbij komt ook dit: Het feit dat wij uit verschillende groepen en verschillende politieke initiatieven komen, is voor ons in de loop der tijd juist onze sterkte geworden.

De eerste reactie op de bezetting.

We waren in een commissie van de EG en op dat nivo is ook de politieke beslissing gevallen. De belgische smeris kon alleen op aanwijzing van de EG handelen. Een ander nivo waarop de beslissing genomen werd was het ministerie van buitenlandse zaken van België. Zo hoorden wij bijvoorbeeld dat er op dat moment een EG-konferentie van energieministers was en dat de BRD-vertegenwoordiger opdracht kreeg de konferentie te verlaten om een rapport over de bezetting te maken.

Tijdens de bezetting zijn ze geen enkel moment op onze politieke eisen ingegaan. Ze hebben dat nooit politiek onderbouwd, maar formeel. ("Wij zijn niet bevoegd"). Ze probeerden ons, door hun 'harde houding' tot vrijwillig opgeven te bewegen. Wij hielden aan onze eisen vast, maar merkten echter na een bepaalde tijd, dat zij de politieke-militaire ontruiming voorbereidden en dat praten met ons alleen een taktiek was om tijd te rekken.

Hoewel we, wat onze concrete eisen betreft niets bereikt hebben, besloten we niet vrijwillig weg te gaan, maar hun te dwingen het openlijk politoneel-militair op te lossen. Het ging er om, aan het doel van de aktie vast te houden, onze eisen door de druk van de bezetting door te zetten. En we wilden dat ook voor onszelf, omdat het ons ook om de vastbeslotenheid ging, die we voor het doorzetten van onze doelen nodig hebben. Ze hadden begrepen waar de konfrontatie om ging en al lang besloten voor een militaire oplossing. Dit moesten ze nu politiek en in de praktijk openlijk doen.

Zo ook het door de smeris gelanceerde bericht over "de gewapende gijzeling", wat in de persgenschap-pen al snel een eigen dynamiek ontwikkelde en begerig opgepikt werd. Het was ook de poging, de politieke kern van de aktie weg te drukken: SAMEN STRIJDEN tegen het verenigd Europa van het kapitaal, ook als deel van het offensief van de gevangenen voor hun samenvoeging. En het diende ook ter legitimatie van de gigantiese hoeveelheid smeris en het ingrijpen van de Speciale Anti-Terreur Eenheid (SIE=Speciaal Interventie Eskadron). De hele wijk werd in haar geheel afgezet, om het van de openbaarheid af te sluiten. Op dezelfde manier werd de internationale pers op afstand gehouden, om elk direct contact te vermijden. Elke poging van de pers om dichterbij te komen werd uit alle macht verhinderd. De wijk was overspoeld met smeris, brandweerauto's en ambulances.

De ontruiming.

Om 15.30 uur begon de bestorming door een speciaal kommando. Nadat ze de gebarrikadeerde deur opengebroken hadden, stormden ze in volledige uitrusting (kogelvrije vesten, helmen, japanse knuppels) naar binnen. Wij stonden daar ingehaakt, degenen die voorop stonden werden in elkaar geslagen. Daarna werden we één voor één door een door hun ingeslagen raam naar het dak van het gebouw er naast gebracht, waar iedereen ruw op de grond gegooid en geboeid werd. Liggend op de grond werden we gefouilleerd en werd ons alles afgenomen, de vrouwen werden door kerels gefouilleerd. Tijdens het afvoeren naar de arrestantenbusjes werden sommigen verder in elkaar geslagen. Hoewel er 10 busjes waren, werden we in maar 3 busjes gepropt, op 4 mensen na, die afzonderlijk in smerisauto's werden weggebracht. D.w.z. ze werden op de achterbank van de auto

gesmeten, de smeris stortte zich er op en duwde ze naar beneden. Na een waanzinnige tocht door de stad, voor en achter 6-7 smeriswagens met zwaailicht en sirene, begeleid door ambulances, door de afzettingen heen, werden alle 53 naar de Rijkswacht/Gendarmerie-kazerne gebracht, afdeling Anti-Terrorisme BOB (Bijzondere Opsporings Brigade).

Daar werden we 24 uur vastgehouden. We zijn vanaf begin af aan met bruut geweld gekonfronteerd, wat tot doel had ons te breken. Voor velen van ons was het nieuw, deze massieve en gerichte brutaliteit en folter. Ieder van ons moest achtereenvolgens drie situaties doorlopen: het vaststellen van de identiteit, het verhoor en het maken van foto's en vingerafdrukken. Het openlijke en brutale geweld waarmee dit gepaard ging had niet alleen tot doel foto's en vingerafdrukken te krijgen, maar ook om ons lichamelijk pijn te doen en ons te ontmoedigen. Sommigen van ons werden door 5 smerissen tegelijk gepakt, systematies gewurgd, gewrichten werden verdraaid en we werden aan de haren naar achter ge-

trokken. De mannen werden tussen de benen gegrepen, geslagen en gedreigd de botten te breken. Daarbij kwam nog de permanente verbale- en psychoterreur: "Jij zwijn, we breken je botten", "zo gaat het vandaag, je hebt geen rechten, je wordt gefolterd", "we zijn beter dan de nazi's". Bij het verhoor hetzelfde: Slaan, stoel onder je kont wegschoppen, gewrichten verdraaien, schoppen en op de grond gooien, psychoterreur.

De vrouwen werden bovendien met seksisties geweld gekonfronteerd. Zo werden bijv. 3 vrouwen vanuit de D.G. III afzonderlijk met 3 smerissen naar de smeriswagen gesleept. De vrouwen werden bespuugd, vernederd, in de borsten geknepen en zo bedreigd dat ze bang waren elk moment verkracht te kunnen worden. Tijdens het verhoor ging het door met de seksistische uitspraken en bedreigingen. De hele tijd was het hun strategie, 3 tot 4 mannen en vrouwen af te zonderen: bij het transport, in de kooien, en na het nemen van foto's en vingerafdrukken. Op die manier konden ze in iedere situatie de beslissing openlaten,

hóe ze ons zouden behandelen en konden ze de afgezonderden als gijzelaars tegen ons gebruiken. We hebben de hele tijd voor elke centimeter moeten knokken: om water te krijgen, naar de w.c. te gaan (de mannen mochten pas na 17 uur naar de w.c.), eten, tijd om met elkaar te praten.

Het heeft een poosje geduurd voordat we met de situatie om konden gaan. Ze hebben er alles aan gedaan om desoriëntatie en onduidelijkheid te scheppen. We wisten nooit wanneer er wat zou gebeuren. Na een tijdje is het ons dan toch gelukt onze verhouding tegenover de smeris gezamenlijk te bepalen. Om ondanks alle moeilijkheden, voortkomend uit de verschillende manieren van omgaan met de situatie toch gezamenlijk te kunnen handelen, zo dat het door iedereen kon worden gedragen.

Op vrijdag 12-5-89 werden we allemaal, op 7 mannen en vrouwen na, vrijgelaten. Wegens het verstoren van de openbare orde en de nationale veiligheid werden wij gesommeerd om België diezelfde dag voor 22.00 uur te verlaten. De kameradinnen en kameraden uit de BRD, Denemarken en Zwitserland mochten daarbij niet over Luxemburg of Nederland reizen en de kameradinnen en kameraden uit Nederland niet via Luxemburg.

Toen het duidelijk was, dat ze het zich niet konden veroorloven om alle 53 mensen langer vast te houden hebben ze er 7 van ons als voorbeeld uitgepikt. De aanklacht tegen hen luidde:

- lokaalvredebreuk
- vernieling van goederen
- georganiseerde rebellie ("Rébellion par plusieurs personnes avec concert préalable")

Dinsdag 16-5

Omdat de kans groot was dat de 7 die dag voor de Raadkamer moesten verschijnen, is er een groep mensen uit de 4 verschillende landen naar Brussel afgereisd. Al gauw bleek dat de gevangenen niet dinsdag, maar woensdag voorgeleid zouden worden. Vier mensen zijn toen op bezoek geweest bij 2 gevangenen, en de advocaten zijn bij alle 7 binnen geweest. We vernamen dat het hun naar omstandigheden goed ging. Ze zaten allemaal van elkaar gescheiden, waarbij één gevangene in volledige isolatie. Alle 7 waren in hongerstaking sinds 12-5, uit solidariteit met de hongerstaking van Action Directe en alle andere gevangenen die nog steeds in hongerstaking zijn, én met de eigen eisen: samenvoeging en vrijlating. Ze hadden bezoek van een arts gehad en kregen sinds 16-5 vitamines en mineraalwater.

Buiten de bajes zat een groepje mensen te wachten tot de advocaten weer terug zouden komen van het bezoek. Na enige tijd werden zij en

2 mensen die net van het bezoek terugkwamen zonder enige aanleiding door de Rijkswacht 'aangehouden'. Toen zij om de hoek zwaaiden naar 4 mensen die in een café zaten, werden deze 4 ook aangehouden. De hele groep werd naar de 'sektie terrorisme' van de BOB in de Rijkswachtkamer gebracht. Daar hebben zij eenzelfde soort 'behandeling' ondergaan als de bezetsters en bezetters eerder. Eén vrouw werd daarbij door 5 smerissen aangerand.

Na 3 uur werden zij, na geregistreerd te zijn, weer vrijgelaten. Ditzelfde gebeurde die dag met een groep van 15 mensen, die bij de bajes stonden te zwaaien: groffe aanhouding, registratie, klappen en na 3 uur weer vrij.

Voor ons is duidelijk geworden dat
* bij dit hele optreden internationaal samengewerkt is:

- op aandrang van het BKA bij de belgische justitie werden opnieuw bij twee vrouwen foto's en vingerafdrukken genomen, omdat hun paspoort 'verdwenen' zou zijn.

- bij de aanhouding van de mensen die dag werd duidelijk dat ook de nederlandse smeris er bij betrokken was; de mensen die vanuit Nederland naar Brussel vertrokken zijn stonden onder voortdurende observatie. * achter het hele optreden een duidelijke strategie steekt, nl. enerzijds het registreren van iedereen die op de één of andere manier bij de bezetting betrokken is (geweest) -remember TREVI-, en anderzijds het intimideren en desoriënteren d.m.v. het zonder reden aanhouden en mishandelen van mensen.

Woensdag 17-5

's Ochtends werden de 7 gevangenen in Brussel voorgeleid voor de Raadkamer. Daar werd gesproken over de magere bewijslast van de aanklacht zodat het er op dat moment naar uitzag dat allen diezelfde dag nog vrijgelaten zouden worden. De belgische justitie wilde zich echter nog in verbinding stellen met de w. duitse en nederlandse justitie om inlichtingen in te winnen of er tegen de 7 nog iets openstond.

Na beraad werd 's middags duidelijk dat de aanklacht bevestigd werd en zij dus 30 dagen vastgehouden konden worden. Echter op voorwaarde dat de informatie vanuit het buitenland zo snel mogelijk verzameld zou worden. Op grond hiervan zou besloten worden of ze vrijgelaten of uitgeleverd zouden worden. Duidelijk was dat de belgische justitie geen onafhankelijke beslissingen nam, maar dat er slechts in internationaal overleg gehandeld werd.

Tenslotte

Donderdagavond kwamen de zeven tot ieders verbazing ineens vrij. De gevangenen hadden er zelf rekening mee gehouden nog 1 à 2 maanden te moeten zitten. Duidelijk was geworden, ondanks de belabberde tolk tijdens de voorgeleiding, dat het de belgische justitie er om ging de politieke identiteit van de 7 vast te stellen. De inschatting nu is dat er vnl. door de BRD-autoriteiten druk op België is uitgeoefend om de 7 vrij te laten. Bang, omdat ze politieke problemen vreesden bij een langdurige hechtenis en omdat ze een einde van de mobilisatie rondom de inmiddels afgebroken hongerstaking van

de RAF wilden. Een langdurige hechtenis van de D.G.III-bezettersters zou daar zeker niet toe bijdragen. De vrijlating donderdag 18-5 is een politieke beslissing geweest die gezamenlijk door de betrokken landen is genomen. In België is het regel dat je lang wordt vastgehouden als je niet meewerkt, de vrijlating is dus zeer uitzonderlijk.

De behandeling van de 7 was erg wisselvallig maar werd in de loop der dagen slechter. Twee mannen die de 1e dagen nog samen met andere gevangenen werden gelucht (wel apart van elkaar) werden uiteindelijk in hun eentje gelucht en later helemaal niet meer. Ook de anderen werden vanaf dinsdag niet meer gelucht. Eén man is vanaf het begin van alles en iedereen gescheiden gehouden en zat in een extra beveiligde cel: kaal, draadglas, een emmer en een matras, that's all. Op alle formulieren die de gevangenen onder ogen is gekomen stond dan ook uitdrukkelijk vermeld dat ze strikt gescheiden gehouden moesten worden. De 3 mannen zaten uiteindelijk allemaal in isolatie. Het argument hiervoor was dat er zo gecontroleerd kon worden of ze wel echt in hongerstaking waren en niet af en toe iets van de andere gevangenen aannamen....

De 4 vrouwen werden ook uit elkaar gehouden maar konden dankzij het feit dat ze een kleine vleugel 'bewoonden' wel roepcontact met elkaar onderhouden. Twee vrouwen die weigerden hun identiteit prijs te geven moesten tot 3 keer toe het nemen van vingerafdrukken en foto's 'ondergaan' met alle mishandelingen van dien. Folter dus

De 7 kregen geen post, pakjes etc. Ook niet toen ze vrijgelaten werden. Brieven van gevangenen in de BRD aan de gevangenen in Brussel zijn achtergehouden. Ook post naar buiten toe is niet aangekomen. Slechts 2 gevangenen hebben bezoek gehad.

Toen ze vrijkwamen waren ze natuurlijk dolblij! Bij het weerzien buiten merkten ze wat een enorme kracht ze gezamenlijk hadden. Het gaat goed met ze hoewel ze aanzienlijk vermaerd waren en er hier en daar een baard in de maak was. De bezetsters en bezetters van de D.G.III zijn weer met z'n/haar allen!

-
- * TEGEN DE HERSTRUKTURERING EN KONCENTRATIE VAN HET KAPITAAL IN WEST-EUROPA EN DIENS FASCISTIESE CONTINUITEIT.
  - * TEGEN STAAT EN KAPITAAL, DE STRIJD VOOR BEVRINDING IS INTERNATIONAAL.
  - * GEZAMELIJKE KRACHT ONTWIKKELEN UIT DE VERSCHIEDENHEID IN ONZE STRIJD.
  - * HAFENSTRASSE IN HAMBURG BLIJFT.
  - * HANDEN AF VAN DE BALDERSGADE EN VIBORGGADE IN KOPENHAGEN.

NO SOMOS TODOS, FALTAN LOS PRESOS!!

HONGERSTAKING AFGEBROKEN

Vrijdag kwam het bericht door dat de hongerstaking in de BRD was beëindigd, op de 101ste dag, voor Rolf en Gabi de 73e dag.

Niets had er in de dagen hiervoor op gewezen dat dit zou gebeuren. De onderhandelingen tussen de SPD-en CDU-ministers verliepen moeizaam en zaten door toedoen van de CDU in het slop. Een aantal CDU-ministers (justitie) leken op het punt te staan om wat water bij de wijn te doen, maar werden teruggefloten door de achterban. De SPD had nog steeds het voorstel liggen om in zijn deelstaten kleine groepjes gevangenen bij elkaar te zetten en evt. de gevangenen uit de CDU-staten over te brengen naar SPD-staten. Dit plan vond bij de CDU geen gehoor.

De gevangenen hebben alle voorstellen van de staat steeds van de hand gewezen. Op het moment dat ik hoorde dat de hongerstaking door de gevangenen uit de RAF beëindigd was gingen er 100den gedachten door mij heen. Vreugde, zouden de eisen ingewilligd zijn? Nee, dat kan vast niet, dan hadden we iets gehoord. Alleen de gevangenen uit de RAF gestopt? Hoe is het dan met de gevangenen uit het verzet en de strijdende sociale gevangenen, en de vrouwen in de Plötzensee-bajes?

Daarna de totale verbijstering. Wat kan hen hebben doen besluiten de hongerstaking te beëindigen. De afweging tussen doorgaan, beëindi-

ging of de dood. Bij die gedachte zonk de moed me in de schoenen. Nee, niet opgeven. Juist op een moment als dit is het nodig om buiten alert te blijven. Niet gaan verzinken in allerlei spekulaties en zeker niet beginnen aan (zelf) medelijden. Laat staan dat je af moet gaan op allerlei verhalen uit de kranten.

Natuurlijk heb ik mij de eerste dagen laten leiden door allerlei spekulaties, zeker als die door de krant nog eens extra gevoed worden. Het heeft geen nut nu in te gaan op allerlei spekulaties maar ik wil wel iets over de media zeggen.

De manier waarop de media omgaan met het beëindigen van de hongerstaking is voorspelbaar. De media als instrument van de BRD-staat laat zich natuurlijk alles er aan liggen om met zijn berichtgeving het verzet te breken. Doordat er binnen het verzet buiten allerlei vraagtekens en verwarring ontstaan door het beëindigen van de hongerstaking is het voor de media niet moeilijk om daar op in te spelen. Zelfs wij laten ons intimideren door wat zij schrijven. Omdat dat vaak het enige is wat naar buiten komt gaan wij daar ook op af. Het stopt de mobilisatie, het remt het solidariseringsproces af, het zaait zelfs verdeeldheid. Niet alleen buiten maar ook binnen de bajes. Via de media laat de BRD-staat gevangenen uitspraken doen die nooit gedaan zijn, probeert

Gabriele Rollnik

de BRD-staat verdeeldheid onder de gevangenen te zaaien. Dit sluit natuurlijk uitstekend aan op het feit dat de bajesomstandigheden onmiddellijk verscherpt werden zodra bekend was dat de hongerstaking ten einde was.

Natuurlijk vind ik het ook moeilijk dat we zelfs nu nog niets gehoord hebben. Maar ik vind dat we rekening moeten houden met de lichamelijke konditie van de gevangenen. Ze hadden al veel eerder iets naar buiten willen brengen, maar zelf gaven ze al aan dat het alles toch iets meer tijd zal kosten vanwege hun konditie. Wat hun beweegredenen om te stoppen ook mogen zijn, we moeten ons realiseren dat de strijd door gaat en dat het juist nu ontzettend belangrijk is om druk op de BRD-staat te blijven uitoefenen. In het verleden is al zo vaak gebleken dat gedane beloften en toezeggingen met het grootste gemak worden teruggedraaid.

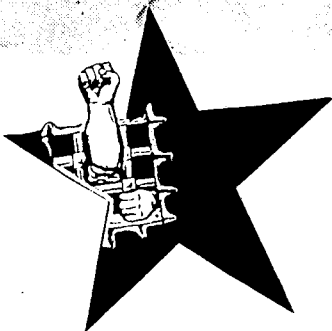
BOVENDIEN. Op dit moment is de hongerstaking van de gevangenen uit de RAF beëindigd. Ook de gevangenen uit het verzet hebben deze stap genomen.

Hoe het er voor staat met de strijdende sociale gevangenen is niet bekend. Het enige dat zeker is is dat de vrouwen in de Plötze zijn doorgeslagen omdat zij ook eigen eisen hebben geformuleerd. Ook de gevangenen uit Action Directe zijn nog in hongerstaking. Wat dat betreft gaat het gewoon door. We mogen hun niet vergeten. Ook zij hebben onze steun nodig.

ZODRA ER MEER BEKEND IS OVER HET AFBREKEN VAN DE HONGERSTAKING ZAL INFO 7 VERSCHIJNEN.

DE STRIJD GAAT DOOR!
WIR SIND NICHT ALLE, ES FEHLEN
DIE GEFANGENEN!

SOLIDARITEIT IS DE TEDERHEID

VAN DE METROPOLLEN-BEVOLKING

is de solidariteitsbeweging
narcisties?

Vanuit Nederland (en Europa) gaan elk jaar vele duizenden naar Nicaragua om daar te werken in allerlei brigades. Regelmatig worden er wel eens wat discussies gevoerd met mensen die erheen gaan over de vraag of het wel nut heeft om erheen te gaan.

Van de mensen die er zijn krijgen we zo nu en dan ook wel eens wat reisverslagen, maar zelden krijg je wat te lezen over hoe men achteraf het werk in Nicaragua beoordeelde, hoe men er politiek tegengover stond, na er geweest te zijn.

Wat op zich ook altijd al zeer verbazingwekkend is, is het feit dat de brigades in bijv. Nederland zo'n enorme brede steun hebben.

Vakbonden, Klein Links, er zijn steden met stedenbanden, allerlei komitees, etc. En daar tussendoor lopen ook allerlei mensen uit de radikaal linkse hoek rond, tussen vertegenwoordigers van groepen die in eigen land niets van een "revolutie" willen weten. Nicaragua verbindt ineens alles en iedereen in een gemeenschappelijk beleden solidariteit.

Maar hoe dit kan lezen we eigenlijk nooit.

Het onderstaande stuk is een poging om wat kritiese geluiden te laten horen over het nut van brigades. Het zou goed zijn, als anderen die er ook zijn geweest, of binnenkort gaan, zouden proberen er op te reageren. Een discussie over de brigades kan bevorderen dat mensen er wat bewuster heen gaan en mogelijk de solidariteit in eigen land sterker en inhoudelijker maken.

Wat is nou eigenlijk het goede van de Nicaraguaanse "revolutie", waarom steunen we niet bijv. ook El Salvador meer (n.b. achter dit artikel aan zit een oproep voor financiële steun aan het verzet daar) of Angola, Mozambique of Vietnam. Wat zijn nou eigenlijk de normen die we als radikaal-linkse beweging in Nederland hanteren? Vragen zat!

Het volgende discussiestuk is voor een deel gebaseerd op een discussie tussen enkele vrouwen, die in de winter van '88 bij een koffieplukbrigade in Nicaragua hebben gewerkt.

De ervaringen en met name de vele tegenstrijdigheden, waar we tijdens ons verblijf daar, mee werden gekongronteerd, zetten we hier op papier.

We zijn er met heel verschillende motieven ten opzichte van elkaar naar toe gegaan: de twijfel over ons handelen was echter gemeenschappelijk.

Onze brigade bestond hoofdzakelijk uit individuen, die uit een breed politiek spektrum kwamen en niet direkt banden hadden met de - actieve - solidariteitsbeweging. De voorbereiding, die zo'n zes weekeinden duurde, was binnen het beperkte tijdsbestek in verhouding wel zeer intensief, maar niet toereikend.

Dat werd hier al duidelijk en dat zou later ook in Nicaragua blijken. We vragen ons af of het onder de gegeven politieke omstandigheden beter kan.

Totaal waren we zo'n tweeënhalf maand in Nicaragua en hebben er zes weken gewerkt in de koffiepluk, hadden daarna nog een politiek programma van een week en hebben daarna nog wat rondgereisd.

"De massa-mobilisaties op het land, in 1964, zijn de enige die we in de loop van de tijd hebben kunnen bewerkstelligen. Daarvoor en erna had ons werk op het land ook wel resultaten, maar die bestonden vooral uit het consolideren van bruggehoofden door uitgekozen boeren. Dat mag niet worden beschouwd als een mobilisering van duizenden landarbeiders".

Carlos Fonseca in 1976, een maand voor z'n dood

Deze weliswaar verouderde inschatting van de politieke situatie, geeft ondanks het feit dat het "verouderd" is, wel een beeld van de situatie op het platteland, want van een "mobilisatie van duizenden landarbeiders" en arbeidsters (!) is nog steeds geen sprake. Ze waren destijds

veel minder betrokken bij de strijd tegen Somoza, als delen van de stadsbevolking. Dit als achtergrond.

Over de zin en onzin van solidariteitswerk met/ en in de landen in de Derde Wereld is de laatste jaren al het een en ander geschreven. Maar invloed op de politiek had dit nauwelijks. Er bekruipt ons daarom ook wel enige twijfel over het nut van de volgende tekst.

Tot wie richten we ons met een krities stuk over solidariteitswerk in (in dit geval) Nicaragua? De solidariteitsbeweging? Die is zo heterogeen samengesteld, dat die nauwelijks onder één noemer is te vangen; het is opvallend dat de praktijk van het politieke werk in Nicaragua geen afspiegeling is van een politieke overeenstemming. Het spektrum aan actieve mensen bestaat weliswaar uit mensen uit de radikaal-linkse hoek en revolutionairen tot aan klein-links en zelfs kerkelijke kringen, de opvattingen en de projecten zijn echter vrijwel identiek.

De deelname aan bijv. brigades is uiteindelijk weer veel meer een individuele keus van enkelingen, die meedoen in de door groepen georganiseerde projecten in Nicaragua. En het werk daar staat in de meeste gevallen totaal los van het politieke werk hier.

"Het brigade-koncept, dat sinds 1983 door de solidariteitsbeweging wordt gedragen, heeft primair tot doel om Nicaragua door de inzet van onze arbeidskracht materieel en door onze aanwezigheid ook ideeël te ondersteunen en onze solidariteit ook prakties te tonen ...." schreven we in een gezamenlijke persverklaring. Zo eenvoudig of zo platvloers is onze argumentatie voor onze reizen naar Nicaragua.

Het zegt alles en niets, het kan voor elk projekt gelden en er is geen enkel verband tussen het werk daar en de situatie hier in de metropolen.

Het solidariteitswerk in Nicaragua heeft een eigen dynamiek ontwikkeld, waardoor het moeilijk is om je handelen te koppelen aan je eigen politieke achtergrond.

Het bekritisieren van de solidariteitsbeweging is daarom nogal moeilijk vanuit een revolutionair standpunt (dwz. vanuit de visie dat de verhoudingen radikaal moeten worden veranderd), omdat dat hierbij niet samenvalt.

Het is ook moeilijk om vanuit dit diffuse perspectief concrete alternatieven en criteria te noemen.

Het afwezig zijn van een gezamenlijk internationalisties begrip wreekt zich ook hierbij weer.

En als je iets kritiseert, moet je ook gelijk oplossingen aandragen. We kunnen echter wel gelijk zeggen, dat we die niet hebben, dat dit alleen maar een aanzet is tot een discussie.

Hoewel het ter discussie stellen

van je eigen handelen wat uit de mode is geraakt, houden wij er toch aan vast, dat we als politieke mensen onze theorie en praktijk steeds weer bekijken, omdat verkeerde of bedenkelijke praktijken niet juister worden door ze te ontwijken en eenvoudig weg te schuiven.

In dit stuk geven we geen omvattende analyse van de solidariteitsbeweging en van haar geschiedenis.

metropolenkinderen in een Derde Wereld-land

Laten we eerst de tegenstellingen ende merkwaardigheden samenvatten, die voortvloeiden uit de arbeids- en leefomstandigheden van brigades in Nicaragua.

- grote groepen in een vreemd land, met onbekende levensvoorwaarden, worden gekonfronteerd met een enorme kulturele kloof en ontwikkelen een eigen vreemde dynamiek: ze domineren door hun grootte (doordat individuen in grotere aantallen "sterker" zijn) en veranderen de normale situatie van de daar levende mensen; ze neigen naar afscherming, ontwikkelen een introvert leven, waarbij ze zich voornamelijk bezig houden met zichzelf en voor buitenstaanders moeilijk toegankelijk zijn.

- dit zijn generaliseringën die voor elke groepsreis kunnen gelden, maar ze zijn ook onderdeel van elke brigade. En op deze manier - als grote brigade - kunnen ze ook de dekadentie van de westerse kultuur transporteren. Daaraan verandert ook de verschijningsvorm van een brigade niets. We hebben ons vaak geamuseerd en opgewonden over de invloed van de yankees, de Canadezen, enz., doordat zij zich in onze ogen zo opdringerig gedroegen. Maar zijn wij minder dekadent, omdat we zo fijgevoelig en terughoudend zijn? Ook ons afval werd door de Nica's op hun bruikbaarheid bekeken - en ook wij maakten aanspraak op dingen, omdat wij die voor onszelf als een levensvoorwaarde beschouwden, terwijl zij die waarschijnlijk nooit zullen hebben.

Het kan er niet om gaan, om de materiële tegenstellingen tussen de metropolen en de Derde Wereld "in onze hoofden" weg te werken. Ze bestaan en wij exporteren ze, zelfs als we ons nog zo "terughoudend" opstellen. Als we proberen het tot "aanvaardbare" proporties terug te brengen, heeft het meer de functie van het geruststellen van je eigen geweten en wordt het meer een taktiese handeling, die tenslotte leidt tot "binnensluipen" en "legitimatie".

- het leven binnen de groep was ook doordrongen met politieke tegenstellingen door de konfrontatie met de Derde Wereld-reëteit.

De omschakeling van de overvloed in de metropolen had grote invloed op de verhoudingen. Dat er ook in Nicaragua klassentegenstellingen zijn en dat er ook hier meer, al is het ook een beperkte, consumptie mogelijk was voor degenen die het kunnen betalen, hebben we dagelijks ervaren.

- we hadden er eigenlijk zelden over nagedacht en nooit bediskussieerd, dat de maatschappelijke tegenstellingen zich in de eerste plaats materieel uiten en niet automaties ideëel overbrugd worden. Dit was wat een groot deel van de brigade verwachtte: dat "de Nica's" onze solidariteit, onze vrijwillige inzet "voor Nicaragua" zouden honoreren en bijv. niets zouden jatten. Dat het voor ons niet voldoende was om met onze "karige" uitrusting binnen de verhoudingen daar toch "rijk" te zijn, en dat er prompt 2500 dollar werd gestolen, toen we die in een koffieveld lieten liggen. Het was misschien een uitzondering, maar het is ook het bewijs van de verschillen in levensstandaard. (Dit bedrag is voor landarbeiders in Nicaragua onvoorstelbaar hoog. Ze verdienen er hooguit 20 dollar per maand, dwz. het waren 125 maandlonen, die we daar gewoon lieten rondslingeren. Dat was natuurlijk snel opgemerkt en als een vrijbrief opgevat. Daar kwam vervolgens nog bij, dat er iemand als de dader werd beschouwd, bij wie weliswaar niets werd gevonden en waarvan niemand zeker kon zeggen of hij het was. Desondanks verdween hij in de bak. Dit interesseerde enkelen van ons niet zoveel, want justitie is in Nicaragua toch veel beter dan bij ons en in de cel is het dus ook veel beter en bovendien: als iedereen dit ging doen ....! Ik wil hier nog aan toe voegen, dat zelfs de Sandinistische regering twijfels heeft bij het functioneren van het justitiële apparaat, over het overschreden van bevoegdheden en over de korruptie klaagt ...)

Wij kennen armoede meestal alleen maar uit verhalen, uit de theorie en hoewel voor velen van ons jatten een gewoonte is, verwachten we van de mensen daar, dat ze ons bezit als persoonlijk eigendom zien en vanuit morele gronden aan ons toekennen. Net zo logies is het dat de Nica's met wie we een paar weken samenleefden en werkten, het meest geïnteresseerd zijn in wat we achterlaten, in wat er materieel overblijft. In de eerste plaats is dat gezien vanuit hun verzorging niet meer dan logies, en in de tweede plaats is het ook de konsekwentie van het massaal opduiken van mensen uit de kapitalistische centra, die zo veel hebben dat ze makkelijk charitatief kunnen zijn en grootmoedig dingen achterlaten of weggeven.

Dingen die ze toch niet meer nodig hebben en die anders toch worden weggegooid, maar voor de mensen daar van enorme waarde zijn.

En bij die mensen, die toch van alles teveel hebben, horen we zelf ook. En daardoor zijn wij het ook zelf, die de verhoudingen in stand houden, ook als we nog nooit eerder in Nicaragua zijn geweest. We komen als leden van een grote solidariteitsbeweging, - of niet? Waarom dan die teleurstelling of die onthutsing?

Velen mogen dit soort zaken banaal of niet ter zake vinden. Het wijst echter wel op een centraal kritiekpunt op het solidariteitswerk: de onmogelijkheid voor elke groep, die hun projekt bediskussieert en uitvoert, zonder het in het grote kader te zien, waarin het staat. "Het land steunen tegen de imperialistische agressie" is de welluidende opvatting, waarmee velen erheen reizen. Dat betekent in de praktijk vaak alleen uiterlijk (niet teveel welvaart showen) nadenken over de kulturele tegenstellingen die de vele ondersteuners meebrengen. Doordat het verzet in de metropolen nou niet direkt tot de sterksten behoort en een groot aantal van degenen die naar Nicaragua uit de middenklasse komt (welke doorsnee proletariër kan zo'n reis betalen?) en dat velen - en dat moeten we niet verhallen - er ook heengaan vanwege het gebrek aan perspektief in de metropolen (wegvluchten), is de relatieve rijkdom die wij daar tentoonstellen.

Wij belichamen als het ware de goede kant van het kapitalisme en daarmee een slechte film.

Alle pogingen om, zelfs maar brokstukken van de problemen in de kapitalistische centra te analyseren en duidelijk te maken, de gevolgen van de (tayloristische) arbeidsdeling, de psychische en fysieke ellende, de isolatie, de individualisering, etc., zijn als we daar de extreme verschillen zien tot mislukken gedoemd. Ook de existentiële problemen blijven onzichtbaar aan de schaduwkant. Wat resteert is wat zichtbaar is: dat wij - in Nicaragua - meer dan genoeg geld hebben, dat de materiële situatie hier in ieder geval beter is dan daar.

- "De basis voor onze solidariteit is, ondanks het bestaan van tegenstellingen en de fouten van de sandinistische regering, het ondersteunen van een revolutionair en daarmee een emanciperend proces. Daarnaast is het ons doel om de voorwaarden voor dit proces in Nicaragua beter te leren kennen" schreven we in onze persverklaring. Dat laatste hebben we gedaan, al is het wel vanaf de buitenkant. Bovendien is de ervaring in een konkrete situatie altijd sterker, dan ab-

strakte kennis en begrippen. Wat in het aangehaalde citaat niet staat, maar wat er onuitsproken wel bedoeld werd, wat wel bij de verwachtingen hoorde, is de wens naar een intensief en open contact met de bevolking, in dit geval met de landarbeiders.

We waren er achteraf over teleurgesteld, dat de "intensievere" gesprekken, als ze al over politiek gingen, aan de ene kant niet echt door kennis uitblonden (als het om feiten ging had ie dereen een andere versie) en anderzijds werden gekenmerkt door oppervlakkigheid.

Maar hoe had dat ook anders kunnen zijn. De politieke betekenis van de internationale brigades is tenslotte hun werk en daarmee nog niet ook direkt een deel van hun politieke interesse. Hier kunnen we nog aan toevoegen dat we ook de officiële, organisatorische inbreng van nicaraguaanse kant (die zij voor de politieke kant van de brigades inbrengen en waarvoor wij deels ook aan meebetalen) nogal twijfelachtig vinden. Het is kwa arbeid en tijd niet precies te bepalen, maar zeker is dat er veel organisatorische werk wordt verricht, dat aan andere projecten wordt onthouden.

Voor het feit dat de kontakten met de mensen, waar we mee werkten en leefden, met wie we zes weken doorbrachten, zelden intensief en open waren en konden zijn, zijn meerdere redenen: - het verblijf is veel te kort (waarmee we niet willen zeggen, dat de brigade-inzet langer moet duren!)

- wij zijn gasten. De wetten voor een vriendschappelijke ontvangst, verbieden het om onaangenaamheden te uiten, dwz. om ons dus zinnvolle kritiek te geven (ook pogingen van onze kant om van het kader te horen wat ze van ons vonden bleven zonder resultaat en werden met dezelfde formaliteiten beantwoord, die je overal hoort: "het is goed dat jullie hier zijn"...."het doet ons plezier....")

- de mensen kennen ons niet en leren ons ook niet zo kennen, dat ze vertrouwen in ons kunnen ontwikkelen.

Daardoor blijft het beperkt tot algemeenheden. Onze motieven om daarheen te komen blijven voor de meesten vaag of zelfs moraliserend (waar het ook vaak om gaat); als we uitgaan van de duidelijk betere materiële omstandigheden, dan blijft het verzet in de metropolen en de ideëen daarover, een abstrakt begrip.

Wij komen in de eerste plaats als ondersteuners van de regering. Ondanks de illusies van onze kant over een "Nicaragua libre" en het daarmee verbonden beeld

van een land zonder maatschappelijke tegenstellingen en de van nicaraguaanse kant opvallend grote loyaliteit met de Sandinisten - althans voor zover wij het herkennen - ondanks de economische en militaire toestand, moeten we niet verwachten dat ze kritiek gaan uiten tegenover "vreemde" mensen.

Om eventuele misverstanden te voorkomen: het gaat er niet om, om de FSLN te brandmerken als niet revolutionair genoeg of te sociaal-demokraties, te reaktionair ofzo (het gaat hier niet om een discussie over de politieke lijn van de nicaraguaanse regering). We kunnen wel vaststellen dat er onder de daar geldende historische en bijzondere voorwaarden op dit moment geen klasse-loze maatschappij, zonder uitbuiting, is te realiseren.

Dit is zeker van belang als we het theoretische begrip erbij halen dat revolutie in één land onmogelijk is en geen enkel land in de Derde Wereld zich kan verweren tegen de aanvallen van het multinationale kapitaal.

- de normale gang van zaken voor de arbeidersters - niet alleen op het land - is dat ze ook in Nicaragua zowel moeten werken als het huishouden moeten organiseren en dat er daardoor weinig tijd overblijft om bijv. contact te kunnen hebben met de internationalisten. Het is onze arrogantie, vanuit ons ideaal van een te transporteren revolutionair nicaraguaans bewustzijn, dat wij een "tegenprestatie" van hen verwachten voor onze inzet.

Uitgaande van de oppervlakkigheid in de contacten met de Nicaraguanen en de wens veel "mee te krijgen", "veel revolutionairs" uiteraard, worden deze contacten sterk bepaald door een verhouding die we een "warenverhouding" willen noemen.

Vooropgesteld dat we het als een feit aksepteren, dat bij de verwachtingen van zo'n reis met arbeidsinzet hoort, dat we ook een hoop interessants, moois en oorspronkelijks meekrijgen en niet in de laatste plaats een portie hoop, dan zullen we (door de genoemde beperkingen) onze contacten in de eerste plaats beperken tot die mensen die hebben geleerd zich uit te drukken en die gewend zijn met vreemden om te gaan. Mensen die ons wat te vertellen hebben, een taak bij de revolutie hebben, een functie in een organisatie hebben: als bewuste revolutionaire mensen gelden. Zo stelden wij hier nog de eis om samen met een Nationale Brigade (die uit vrijwilligers bestaat uit alle maatschappelijke geledingen) koffie te plukken. We willen hier niet bestrijden dat het veel interessanter is om met mensen uit het Frente of de Juventud te praten, dat de informatieve waarde over hoe bijv. politieke organisa-

ties werken, hoger is, althans als we daarbij de "marktwaarde" bij terugkeer in ogenschouw nemen, dan de indrukken van het banale, a-politieke leven van landarbeidersters. We moeten er echter over nadenken of dit dan een realistischer beeld geeft en daarmee ook een beter begrip geeft van de situatie in het land.

Nog meer moeten we ons afvragen met welke houding we erheen gaan en welke bedoelingen we meenemen, een bedoeling die weinig met solidariteit, maar meer met een gebrek aan perspectief heeft te maken en of dit de manier is om dit te ontvluchten.

Dat criterium is nooit de inzet geweest van de bovengenoemde eis en is ook nooit gezamenlijk besproken. Bij onszelf is deze absurditeit ook pas later duidelijk geworden.

De marktwaarde van de "revolutionaire leefwijze" werd ons gedemonstreerd op de koffieplantage door een jongeman, die precies begreep hoe hij deze waar kon gebruiken.

Dit is maar één voorbeeld, maar we begrepen van anderen dat dit continue voorkomt.

Hij gebruikte de volgende middelen: hij zong revolutionaire liederen, hij was politiek geïnformeerd en kon diskussieren, had een persoonlijke geschiedenis én wist hoe hij naar vrouwen moest knipogen. Allemaal eigenschappen die bij het begrip horen die mensen uit de metropolen - de idealisties - van een "aardige Nica" hebben.

Dat de redenen die hij voor zijn aanwezigheid aanvoerde verdacht waren, speelde geen rol meer en de gang van zaken was vervolgens eenvoudig en stereotiep. Een vrouw uit de brigade werd verliefd op hem, de beginnende relatie wekte vertrouwen én hij deed een greep in de goedgevulde brigadekas (hij had natuurlijk geen geld gestolen, hij kreeg het vrijwillig!). De verdere details zijn onbelangrijk. Wat dollars en wat tegenstanders rijker verliet hij ons tenslotte vrij geruisloos met nog wel de mededeling dat wij niet interessant waren.

Deze anekdote wordt niet gebruikt om, om met Che Guevara te spreken, aan te tonen: dat er altijd mensen zijn die van de Revolutie leven", maar om licht te werpen op hoe wij omgaan met de revolutie in Nicaragua en onze oppervlakkige interesse erin.

Solidariteit wordt in principe niet ten eigen dienste aangewend, althans zo zou het moeten zijn. Niet ten eigen dienste in die zin dat het niet van een tegenprestatie afhankelijk wordt gemaakt! Of de massaal in Nicaragua uitgeoefende solidariteit aan deze voorwaarde voldoet betwijfelen wij.

"Nicaragua economies ondersteunen is de wezenlijke faktor voor het werken als brigade" was een om-

streden stelling binnen onze groep. Dat dit "Nicaragua economies ondersteunen" een uitspraak is, die is te weerleggen, zullen we hieronder proberen uit te leggen.

Maar eerst zullen we - met een eenvoudig rekensommetje - aantonen dat het ook zo makkelijk te weerleggen is.

Boekhoudkundig hebben we met 23 personen in zes weken voor 7475 dollar koffie geplukt (op basis van de actuele marktwaarde). De financiële kosten van ons verblijf daar bedroegen ong. 26.000 dollar. We kunnen dus vaststellen dat we een onevenredig hoger bedrag hebben uitgegeven om een lager bedrag te verdienen. Dat de economische bijdrage van brigades zeer klein is, wordt ook door de Nicaraguaanse autoriteiten toegegeven, zonder dat zij overigens de bovenstaande rekensom maken. Zonder te overdrijven is de produktiviteit van eenzelfde aantal Nicaraguanen ongeveer het drievoudige van de onze, doordat hun produktiviteit door hun kennis en jarenlange "plukervaring" gemiddeld drie keer hoger is. Wij hebben enige tijd nodig om rijpe van minder rijpe koffiebonen te onderscheiden, om sowieso enige vak-kennis te verwerven.

Als we niet ook nog de giften hadden van vrienden en vriendinnen in de metropolen (die er weer vaak op zijn gebaseerd, dat men met een gift een schoon geweten krijgt) vroegen we ons af, of de aanspraak op een "economische ondersteuning" niet beter kan worden gedaan door al het geld alleen op te sturen en dan ook nog de zo gewonnen tijd hier te gebruiken ter ondersteuning van het verzet hier.

Nog veel interessanter is de vraag, met het oog op het "eigen nut" van onze solidariteit, of we die 2000 dollar ook zouden geven als we het niet voor onze reis nodig hadden gehad. Het antwoord is simpel: dat zouden we niet doen!

Nog eenvoudiger als dit antwoord is de verklaring dat we als we ergens voor betalen, we er ook iets voor terug willen hebben! En dat krijgen we ook: we ontvluchten voor een paar maanden het uitzichtsloze leven in de metropolen, we ruiken een beetje aan de "Revolutie" of wat daaronder wordt verstaan (zijn dan eventueel teleurgesteld, omdat niet alles zo was als we het in onze dromen hadden voorgesteld) en we doen nog een "goede daad" ook.

Als alles nu een beetje te sarkasties klinkt: zo nobel als wij altijd doen zijn onze motieven echt niet, anders zouden we er zelf al niet zoveel vragen bij hebben....

kolonialisering

Ook als we het begrip "kolonialisering" in zijn historische kontekst

niet, of alleen in overdrachtelijke zin, kunnen gebruiken voor de situatie in Midden-Amerika, dan zijn de beide volgende citaten uit de "Verworpenen der aarde" (van Frantz Fanon) wel duidelijk voor de verhouding van de solidariteitsbeweging ten opzichte van Nicaragua:

"Zodra de gekolonialiseerde aan zijn ketenen begint te trekken en de koloniale bazen bang worden, dan stuurt men hem goede zielen, die hem (...) het wezen en de rijkdom van de westelijke waarden duidelijk maken ... In de dekolonialisatieperiode wordt plotseling aan het verstand van de gekolonialiseerde geappelleerd."

en:

"... er bestaat een uit bloed en toorn gemaakt bindmiddel. Men begrijpt nu meer dat deze leuzen, als ze voor de onderontwikkelde landen worden gebruikt, een andere betekenis krijgen. Tijdens de koloniale periode wordt van het volk geëist, dat ze tegen de onderdrukking moet strijden. Na de nationale bevrijding wordt er geëist om tegen de ellende, het analfabetisme en de onderontwikkeling te strijden. De strijd gaat door, verzekert men, en het volk stelt vast dat het leven een voortdurende strijd is."

Een fenomeen, dat zowel in onze brigade tot discussies leidde, maar dat ook kenmerkend is voor de (arbeids-) opvattingen van vele andere brigadisten en residenten (buitenlanders die in Nicaragua leven), is het opheffen van de kritische houding ten aanzien van vervreemdend werk. In "Nicaragua" wordt alles op z'n kop gezet.

In onze brigade leidde dat ertoe dat de intensiviteit van de persoonlijke werkinzet een graadmeter werd om te bepalen hoe solidair je was met de sandinistische revolutie. Of je je nu identificeerde met de ook in Nicaragua geldende oproep voor de verhoging van de arbeidsprestatie of niet, je integriteit werd in twijfel getrokken en de zuiverheid van zijn/haar politieke opvattingen werd ter discussie gesteld.

Hetzelfde zagen we later bij mensen die in projecten en fabrieken met Nicaraguanen samenwerkten. Ze klaagden over de slechte arbeidsmoraal van de arbeider/sters die zich nog steeds aan de oude opvatting van "zo weinig mogelijk werken" hielden, over het grote verloop, over de vele pauzes en dat iedereen allerlei smoezen bedenkt om te laat te komen, etc.

Dat dit, als je alleen al het loon bekijkt (dat te laag is om te leven, en te hoog is om te sterven) wel logies is werd hier als een zwak ekskuus gezien. Dat de lonen vaak ook nog in de vorm van prestatieloon werden betaald, was nog tot daar aan toe, maar

dat werd niet als klacht geuit, maar als een gewone konstatering. Dat in Nicaragua alles plotseling wel als goed en terecht werd beschouwd, zaken die we hier onkollegiaal en verwerpelijk vinden, is bedenkelijk.

Dit soort kritiek, die velen van ons in Nicaragua laten horen, omdat ze daar volop in de "wederopbouwstemming" zijn - zonder meer ook wel goedbedoeld - voor de Nica's een "voorbeeld" willen zijn, is volgens ons aan de ene kant een uitdrukking van een burgerlijke denkwijze, die inhoudt dat werken toch de zin is van het leven, (ook als we daar hier teoreties op tegen zijn) en de vervulling ervan goed is, als er maar een goed doel achter zit. En in Nicaragua is er veel zinvols te doen, namelijk het opbouwen van een economische infrastructuur, het stabiliseren van de economie en de ontwikkeling van de wetenschappelijke en technologische vooruitgang. Dat dit allemaal gebeurt onder het meerwaarde-principe, waar ook Nicaragua aan onderworpen is, aan het diktaat van de wereldmarkt (zeg de multi's) schijnt ineens niet meer te gelden voor het werk van de Internationalistes. (N.B. ook deze opmerking is meer te beschouwen als het vaststellen van een feit - en niet als een verwijt aan de sandinisten).

Aan de andere kant moet het wel duidelijk zijn, dat dit soort subtiele pogingen om in te werken op de arbeidsdiscipline van de Nicaraguanse arbeider/sters - en er zijn voortdurend ook hele rijen Internationalisten, die bijv. ook als adviseur werken bij arbeidsorganisatorische kwesties - op de lange termijn leidt tot een conditionering van de arbeidskrachten gunste van de wensen van het kapitaal - arbeidsintensiviteit en produktiviteit - en het gebruik van arbeidskrachten uit de Derde Wereld daarmee rendabeler maakt.

Daarnaast stellen we vast, dat het weer de "goede zielen" uit de kapitalistische centra zijn, die proberen de arbeidsverhoudingen voor de arbeidersklasse in een zgn. Derde Wereldland te bepalen - en ze hebben daartoe ook vaak de middelen - in naam van de revolutie. Een revolutie die ze in eigen land vaak niet - meer - realistisch achten en die als perspectief niet - meer - bestaat. Waar halen wij, als metropoolbewoner/sters eigenlijk de bemoeizucht vandaan, waarmee wij ons gelegitimeerd zien om te beoordelen - objectief, snap je - hoe de bevrijding van de Nicaraguanen - bijv. - er uit moet zien en zo met al onze economische macht (die zelfs een solidariteitsbeweging heeft) een land binnen te vallen.

Wie er ooit eenmaal is geweest kon zich er een beeld van vormen dat dit niet erg overdreven gesteld is.

"Economische macht" uit zich niet alleen in het (mee-)financieren van bepaalde projecten, maar ook in het simpele feit dat duizenden brigadisten over de financiële middelen beschikken om jaar in jaar uit naar het Beloofde Land te reizen. En laat niemand zeggen, dat ze er alleen maar werken en het "land" helpen en dat dit geen invloed zou hebben.

"Voor de Derde Wereld is het niet voldoende om de waarden over te nemen, die worden voorgehouden. De onderontwikkelde landen moeten er alles aan doen, om waarden te ontwikkelen die bij hen horen, methodes en leefwijzes, die voor hen specifiek zijn". (uit: Verworpenen der aarde, Frantz Fanon)

"Solidariteit" als vlucht voor de uitzichtsloze en treurige (strijd-) voorwaarden in ons eigen land en dan je eigen wensen en dromen over de "Revolutie" projecteren op andere landen heeft al een lange geschiedenis. Van Algerije tot Vietnam, van Portugal, Mozambique, Chili ... tot aan Nicaragua. We gaan hier niet in op de specifieke bijzonderheden en de vragen over internationale brigades, die al door Ho Chi Minh en Che Guevara werden gesteld, omdat we hier meer op het verbindende, en met name voor Nicaragua geldende, criterium van de vlucht en de projectie willen ingaan en dit willen onderstrepen.

Dit motief - dat vaak wordt toegedekt door allerlei politieke uitspraken - geldt voor velen en iedereen heeft daarbij de eigen karakteristieke trekjes en perspectieven. Politiek discussieren we hier alleen individueel over, de politieke dimensie ervan wordt echter verzwegen of takties benut. De organisatoren van de Nicaragua-brigades vinden het wel efficiënt dat een groot deel van de mensen ook naderhand "ergens" binnen de solidariteitsbeweging "aktief" zijn.

Het is in een brede linkse kring de gewoonte geworden om van tijd tot tijd, voor één, twee, drie of meer maanden de metropole treurigheid te ontvluchten. En naar Nicaragua vluchten biedt het voordeel dat je je erop kunt beroepen het op politieke gronden te doen.

Dat zal wel de reden zijn waarom er zo weinig over de motieven voor dit handelen wordt gesproken; er wordt alleen maar verteld hoe geweldig het is .....

"de rechtvaardiging"

Wij hebben geprobeerd onze "verwachtingen" en onze ervaringen en indrukken duidelijk te maken. We hebben ook geprobeerd eens een keer afstand te nemen van onze individuele, "voorzichtige" en terughoudende houding, die wij zo graag hebben. Want juist

die houding leidt tot het binnendringen en de invloed die wij hebben in Nicaragua door middel van onze "solidariteit".

Het individuele en het moralistische karakter van die "solidariteit" verhindert het zicht op de realiteit en op de gevolgen van ons gezamenlijke politieke gedrag. En dit is o.a. mogelijk tegen de achtergrond van onze te beperkte, door eigenbelang beïnvloedde, politieke inschatting, waarbij er van wordt uitgegaan alsof Nicaragua een eilandje is en niet een klein land in Midden-Amerika, waar noch een socialistische revolutie is uitgeroepen, noch wat voor maatregelen dan ook werden getroffen om de klassetegenstellingen op te heffen. Het is dan ook de vraag waarom we die tegenstellingen toedekken met visioenen over een nationale bevrijding, zoals dat tot uitdrukking komt in begrippen als "het land ondersteunen" en "het nicaraguaanse volk helpen".

Hieronder geven we twee citaten uit de bundel: Materialien für einen neuen anti-Imperialismus, waarin de sociale en internationale kontekst waarin Nicaragua staat wordt duidelijk gemaakt.

"Wat er in Nicaragua sinds '79 gebeurde, zijn hervormingen die helemaal niet zo vergaand waren. De belangen van buitenlandse investeerders werden niet opmerkelijk ingeperkt. De regering was tot vergaande compromissen bereid, ze steunde voor een groot deel op modernisering, wat bij talrijke grote projecten tot uitdrukking komt. Via technologische oplossingen van produktie-problemen en via inspanningen voor de vergroting van de export met als doel het verkrijgen van deviezen. Alleen het lukte niet allemaal.

De bedreiging van Nicaragua lag in het duurder worden van de sociale controle in de regio. En oorlog was het antwoord. Voor de hele regio wordt er naar gestreefd om meer rentabiliteit te halen uit de bevolking. En de maatstaf hiervoor is de door het internationale kapitaal gewenste, maar nog niet overal doorgevoerde winst-principes. Zolang een bevolking zich niet laat dwingen in deze normen, is oorlog de rendabelste vorm van onderdrukking."

"Zo kan ervan worden uitgegaan dat juist in de eerste jaren na '79, Nicaragua een belangrijke impuls was voor de versterking van de bevrijdingsbewegingen in El Salvador en Guatemala. Niet via een materiële ondersteuning, maar door het bemoedigende voorbeeld.

Maar nog belangrijker voor het besluit van de V.S. om vanaf '83 steeds harder tegen Nicaragua op te gaan treden, is het feit dat door de maatregelen van het FSLN de sociale uitgaven aanmerkelijk werden verhoogd en daarmee hun

pretenties toenamen. In deze zin is Nicaragua dan ook als voorbeeld gevaarlijk. Het voorbeeld wordt een kostenfaktor in de hele regio en misschien ook daarbuiten. De internationaal door de multi's doorgevoerde winst-maatstaven worden zo ondergraven. Dat moet de V.S. verhinderen en deze verandering vereist een grote inzet. een regionale oorlog in de vorm van een Low Intensity Conflict. In Nicaragua heeft dit tot gevolg gehad, dat de economische toestand tegenwoordig nog slechter is dan aan het einde van het Somoza-regiem."

Met deze citaten willen we nogmaals onderstrepen, dat de politieke situatie van Nicaragua niet in een nationaal kader gezien kan worden en opgelost kan worden. Velen zullen nu zeggen dat dat natuurlijk wel duidelijk was. Wij stellen echter dat het solidariteitswerk voor, en met name in, Nicaragua hier prakties en politiek geen rekening mee houdt, dat er teveel subjektieve belangen meespelen, die een open discussie over de eigen praktijk in de weg staan.

Wij trekken uit onze ervaringen de konklusie, dat de massale inzet van brigades - of "de" Nicaraguanen dat nu zelf wensen of niet, wat nog maar helemaal de vraag is - enerzijds bijna koloniale trekjes heeft en anderzijds vol tegenstellingen zit, die in geen enkele verhouding staat tot het economiese en politieke nut. En dat wordt ook steeds duidelijker. Ook nu sinds kort de brigade-inzet opnieuw ter discussie staat in het kader van de "sociaal-demokratisering" (ook onder het trefwoord "portugalisering") van Nicaragua, vinden wij de genoemde argumenten belangrijk. Er moet geen verschil zijn tussen de argumenten die voor andere landen in Midden-Amerika en elders gelden.

Het inzetten van brigades in Nicaragua begon in een situatie, waarbij de brigades als een "verdedigingslinie" van internationale solidariteit dienden tegen een dreigende invasie van de V.S. Daarna volgden er steeds nieuwe argumenten, nieuwe projecten ... waarmee ze opnieuw werden gerechtvaardigd. Met als hoogtepunt het argument dat het agiterende karakter van de brigades van belang is voor de brigadisten zelf.

Maar zelfs als de brigades een mobiliserend karakter hebben, dan blijft het toch de vraag of de kwantiteit en de kwaliteit ervan en het resultaat ervan in verhouding staan tot wat we daar aanrichten. En tenslotte, of deze houding niet vooral een uitdrukking is van een metropole luxe en de daarbij behorende oogkleppen, dat je pas in de direkte konfrontatie met de ellende in de Derde Wereld het zetje krijgt en

dat niet een blik "achter de coulissen" van de realiteit in de kapitalistische centra voldoende is om hier "gemobiliseerd" te worden.

De mobilisatie, die nu ontstaat kan alleen maar moreel zijn - en "in een dergelijke moralistische houding zit vaak veel racisme" (Margaret Prescod-Roberts in "Zwarte vrouwen, witte vrouwen")

slot

Sommigen zullen nu vragen, waarom we met dit soort bedenkingen eigenlijk naar Nicaragua zijn gegaan. Het antwoord is heel eenvoudig: deels hadden wij ze eerst nog niet en voor de rest is ons daar veel duidelijker geworden. Maar voor deze ervaringen hadden we de reis niet hoeven te maken en we hadden 'm zeker ook niet gemaakt, als anderen ons ze hadden verteld. Wij hebben geen konkreet antwoord op de vraag hoe solidariteitswerk er dan wel kan uitzien. We zien echter wel een slechte wanverhouding tussen de aantallen mensen, die er zeer veel tijd en energie in steken, om voor kortere of langere tijd in Nicaragua te zijn en de aantallen mensen die hier in "hart van het beest" actief zijn.

Dat de beste ondersteuning voor veranderingen in die landen is om de strijd in de kapitalistische centra zelf te voeren en te intensiveren, geldt als een gemeenschappelijk plaats. Maar hoe weinig er serieus wordt gedaan voor bijv. Nicaragua kunnen we alleen al zien aan het feit dat alle instellingen, partijen en fondsen, die ideologies-propagandisties of financieel de contra's steunden, rustig door konden gaan, zonder dat ze daarbij iets in de weg werd gelegd.

Ons heeft het verblijf in Nicaragua niet alleen in theoreties opzicht gesterkt in het idee dat we hier veel meer aan de verhoudingen moeten doen. Het heeft ons ook prakties en politiek de onmogelijkheid gedemonstreerd, in ieder geval de twijfelachtigheid getoond, van de pogingen om daár wat te doen met onze solidariteit.

We vinden het de hoogste tijd om er eens over na te denken, hoe we de Internationale Solidariteit kunnen organiseren, zonder ons eigen belang voorop te stellen en daarbij in het oog te houden op de globale verhoudingen en hier te handelen, zonder dat daarbij de materiële steun wegvalt.

EL SALVADOR

SOLIDARITEIT dl.2

In het hier voor staande artikel over de voor en nadelen van onze solidariteit met landen in Midden-Amerika (of in de Derde Wereld) werd als alternatief aangegeven, dat we hier een aktiever beleid zouden moeten voeren naar die landen toe. DAT dus als zinvoller alternatief voor het gaan werken in bijv. brigades in Nicaragua.

Eén van de middelen die we daarvoor hebben is geld inzamelen voor het verzet in bijv. El Salvador, of voor het ANC.

In de oproep die hieronder volgt wordt daarbij de keus gemaakt om dat geld specifiek te bestemmen voor wapens. Een keus die twee goede kanten heeft. Enerzijds geef je een vorm van steun waarbij de FMLN zelf bepaalt hoe ze dat geld besteedt, anderzijds wordt duidelijk dat verzet meer is dan liefdadigheid.

Reisgeld of wapens?

STEUN HET VERZET !!

SAMENVATTING VAN HET NIEUWS VAN HET FMLN, MAART TOT BEGIN MEI 1989.

WAPENS VOOR EL SALVADOR

Al een hele tijd leeft bij ons het idee om in Nederland een campagne 'wapens voor El Salvador' te lanceren. Geïnspireerd door gelijksoortige campagnes in Zweden, Zwitserland en vooral de BRD hebben wij besloten ook in Nederland op een aktieve manier geld op te halen voor en informatie te verspreiden over het verzet in El Salvador. In de BRD is een dergelijke campagne 8 jaar geleden opgestart door de TAZ (linkse krant) en is er tot nu toe meer dan 4 miljoen mark opgehaald.

De VS heeft het al 8 jaar over het 'brengen van vrede' in El Salvador, en stuurt \$ 2 miljoen militaire hulp per dag, adviseurs leiden het leger op, de regering bombardeert dorpen met fosfor, en doodseskaders oefenen terreur uit. Nu Bush president is geworden kan het alleen betekenen dat die oorlog onverminderd door zal gaan. De rechtse ARENA-partij die in El Salvador de 'verkiezingen' gewonnen heeft, heeft de totale oorlog tegen links aangekondigd, en het aantal moorden en verdwijningen neemt weer toe.

Aan de andere kant is de strijdbare oppositie, met in de eerste

plaats het verzet FMLN, dat de bloedbaden van '81-'84 overleefd heeft, en nu sterker dan ooit is. Het FMLN voert op het moment overal in het land akties uit, en nu zelfs met grote regelmaat in de hoofdstad San Salvador zelf. Maar ook de massaorganisaties en vakbonden zijn erg sterk op dit moment. Manifestaties en demonstraties trekken tienduizenden mensen, de eisen zijn zeer radikaal, en er gaat bijna geen dag voorbij zonder stakingen en bezettingen.

De akties zijn de afgelopen maanden sterk opgevoerd, er is dan ook behoefte aan wapens, financiële hulp en ook politieke ondersteuning. Met onze campagne willen wij, behalve geld ophalen, mede tot uitdrukking brengen dat het gewapende verzet in El Salvador volstrekt legitiem is, dat het regiem de eisen van het verzet en massa-organisaties in moet willigen en dat de Yankees naar huis moeten!

El Salvador Libre, Houtkopersburgwal 15, A'dam, 020-244158, giro 5913289.

Bij de presidentsverkiezingen op 19 maart jl, kwam de Arena partij met als presidentkandidaat Cristiani, als overwinnaar uit de bus. Hoe relatief die overwinning is blijkt wel uit de officiële gegevens; er waren 2.250.000 kiesgerechtigde Salvadorenen. Hiervan hebben 1.850.000 mensen een stembiljet kunnen krijgen en daarvan hebben er uiteindelijk ongeveer 925.000 een geldig stembiljet ingeleverd. Dat betekent dat slechts 40% van de Salvadorenen gestemd heeft, de laagste opkomst in de geschiedenis van El Salvador. 22% van deze stemmen is gegaan naar de Arena partij, die een miljoenen kostende verkiezings-campagne heeft gevoerd. Deze cijfers zijn nog eens geflatteerd door het feit, dat de in het buitenland wonende (750.000) stemgerechtigde Salvadorenen hun stem niet niet hebben mogen uitbrengen. Vergeleken met de vorige verkiezingen in 1984 is de Arena-partij er 35.000 stemmen op achteruit gegaan.

Het FMLN, dat na eerdere voorstellen voor democratische verkiezingen, uiteindelijk besloot deze verkiezingen te boycotten, is geslaagd in haar opzet. Immers 60% heeft blanco, niet of ongeldig gestemd.

Na de verkiezingen heeft Christiani (Arena) aangegeven hoe hij zich de toekomst van El Salvador voorstelt:

-tot 31 mei samenwerking met Duarte (christen-democraat) om via economisch en sociaal herstel een basis te scheppen om te komen tot een nationale oplossing voor de problemen in El Salvador.

-hulp bij ontwikkelingsprogramma's om de positie van het volk te verbeteren.

-verbetering van de mensenrechtensituatie.

-de PDC (christen-democraten) hebben het recht op oppositie, evenals andere politieke partijen, maar alleen als zij constructief zijn.

-verbetering van het justitieel systeem.

Christiani ziet de economische oplossing in de zg. sociale markt-economie (een economie die gebaseerd is op klassevrede tussen bourgeoisie en proletariaat, waarbij de vakbonden gebonden zijn aan de bourgeoisie en de produktie zich richt op export).

Op dit moment zijn het bankwezen en de handel in staatsbezit. De Arena-partij wil dit gaan privatiseren.

De landbouwhervormingen dienen volgens Christiani aangepast te worden; de koöperaties kunnen blijven bestaan met staats-toezicht, maar de deelnemers aan de koöperatie kunnen aandeelhouder worden. Men wordt dan mede-eigenaar en deze krijgt erfrecht in de mannelijke lijn.

Over het FMLN zegt Christiani, dat de pogingen om hen te integreren in het democratisch proces moeten worden doorgezet. Het FMLN, als vertegenwoordigers van een minderheid van de bevolking is volgens Christiani geen onderhandelings-partner en heeft niet het recht de politiek te bepalen. Wanneer het FMLN bereid is te integreren, dan zou zij op dezelfde grondwettelijke ruimte krijgen die andere politieke partijen ook hebben.

Het nieuwe vredesvoorstel van het FMLN (6 april jl), inmiddels afgewezen door de uiterst rechtse (aankomende) regering van Christiani (Arena-partij), is door de volksbeweging van El Salvador met enthousiasme ontvangen. Zoals in eerdere vredesvoorstellen heeft het FMLN directe onderhandelingen tussen de regering, de politieke partijen, de georganiseerde volksbeweging en het regeringsleger voorgesteld om te komen tot een konstruktieve oplossing voor de problemen in El Salvador.

Het FMLN biedt een wapenstilstand van 6 maanden aan, voorafgaand aan nieuwe democratische gemeenteraads-, parlementaire en presidentsverkiezingen. Geheel nieuw is dat het FMLN als

coalitiepartij (met allen die met hen willen samenwerken) mee zal doen aan deze verkiezingen.

Als noodzakelijke voorwaarde stelt het FMLN dat geen van de beide legers zich mag bemoeien met de verkiezingen. Daarnaast eisen zij kiesrecht voor Salvadoren die in het buitenland wonen.

Om werkelijke democratische verkiezingen te garanderen stelt het FMLN voor dat:

-de verkiezingen een civiel karakter hebben, waarbij elke vorm van militaire pressie achterwege blijft. Het regeringsleger dient zich terug te trekken in de kazernes en de FMLN-troepen moeten zich terugtrekken, 3 dagen voor tijdens en na de verkiezingsdag. De beide legers mogen niet in de buurt zijn van de verkiezingsplaatsen.

-er moet een nieuwe centrale verkiezingsraad worden opgezet.

-er moet een gemeenschappelijke verkiezingswet worden vastgesteld.

-er moet op nationaal en internationaal nivo controle "raden" worden ingezet om toe te zien op fraude, illegale arrestaties, moorden, martelingen, en de gebruikelijke repressie -maatregelen tijdens verkiezingskampagnes.

-er moeten garanties komen voor houden van verkiezingskampagnes met de mogelijkheid om de massamedia te gebruiken. De vredesovereenkomst behelst een aantal punten op het gebied van:

-het opheffen van repressieve wetten,

-het vormen van een burgerpolitie,

-het stopzetten van USA-militaire hulp,

-het veroordelen van oorlogsmisdaden,

-het ophelderen en veroordelen van corruptie-misdaden,

-vrijheid voor alle politieke gevangenen,

-en opheldering over de verblijfplaatsen van de vermisten.

In tegenstelling tot de Arena-partij heeft het FMLN op economisch gebied andere plannen;

-geen teruggave van onteigende grond in het kader van de landbouwhervormingen; kwijtschelden van landbouwschulden; verder ontwikkelen van de landbouwhervormingen.

-het instandhouden van de nationalisering van de buitenlandse handel en bankwezen; het nemen van maatregelen die het mogelijk maken dat deze hervormingen leiden tot een werkelijke sociale bijdrage.

-realisering van stadsvernieuwing. Na de aardbeving van '86 is de schade nauwelijks hersteld.

De repressie is na de verkiezingen en de "overwinning" van de Arena-partij toegenomen.

a rebel trashes a Shell station in San Salvador May

Doodseskaders hebben leden van verschillende vakbonden en plattelandsorganisaties bedreigd.

Een commissie van mensenrechten heeft bekend gemaakt dat er in de eerste drie maanden van '89, 398 burgers zijn gearresteerd en 59 mensen zijn verdwenen. Dit is een enorme toename, vergeleken met de cijfers van 1988.

De werkelijkheid is in tegenstelling met het zg gematigde gezicht waarmee Christiani, zich als gewone volksjongen tijdens en na de verkiezingen presenteerde. Op zich zelf is dat niet zo verwonderlijk.

Het is nodig om het Amerikaanse congres en de wereld-opinie te beïnvloeden: niemand kan het zich veroorloven om openlijk een dictatuur te steunen en te financieren.

Binnen de Arena-partij leven ook nogal wat verschillen betreffende de te voeren oorlogsstrategie. op dit moment ziet het er naar uit dat de machtsverschillen binnen rechts eerst uitgevochten worden voordat er echt duidelijk wordt welke de meest effectieve repressieve vorm is.

Doodseskaders moorden elkaar uit, waarschijnlijk met het doel om te provoceren, zodat snel duidelijk wordt wie er de werkelijke macht heeft. Ook binnen het leger zijn er verschillende meningen over de te voeren strategie: een Staat van Beleg of doorgaan met Low Intensity Conflict.

Als antwoord op de opgevoerde repressie heeft het FMLN verschillende militaire offensieven uitgevoerd in 12 van de 14 provincies en daarbij belangrijke militaire basissen ontworicht of vernietigd.

Het volk van El Salvador laat hun onvrede horen in vele massale demonstraties, bv op de verboden 1 mei demonstratie waren zo'n 25.000 mensen aanwezig.

Voor de maand mei staan veel demonstraties en stakingen op stapel en het FMLN heeft een groot militair offensief aangekondigd

FMLN-INFO.

OPROEP VAN GRAPO- EN PCE(

Vanuit de gevangenis van Soria (Spanje) ontving de Zwarte het hieronder volgende communicatie van de Karl Marx-kommune, een groep gevangenen van GRAPO/PCE(r) in Soria. Omdat niet iedereen bekend zal zijn met hun politiek volgt hier eerst een korte inleiding over beide organisaties.

In 1968 richtte een groep Spaanse emigranten/vluchtelingen in Frankrijk en België de OMLE op, organisatie van Spaanse marxisten-leninisten. Ideologische grondslag vormden de anti-imperialistische strijd en de anti-revisionistische kritiek op de PCE (Spaanse kommunistische partij). In 1972 beleefde de organisatie een opbloei rond een algemene staking in Vigo, die door bedrijfssabotage en mollijs tegen de smeris begeleid werd. In 1974 volgden talrijke arrestaties tijdens een wilde repressiekampagne. In 1975 wordt dan de PCE(r) (heropgerichte kommunistische partij) opgericht, die zich in de eerste plaats op massale arbeidersstrijd oriënteert, maar daarnaast een militaire kommissie vormt om de gewapende strijd te organiseren. Hieruit komen GRAPO voort (Grupos de Resistencia Antifascista Primero de Octubre; anti-fascistische verzetsgroepen van de eerste oktober). De naam is afgeleid van de datum van de eerste gewapende actie van de groepen: op 1 oktober 1975 worden vier smerissen op verschillende plaatsen in Madrid doodgeschoten als vergelding voor de executie van drie FRAP-leden (Frente Revolucionario Antifascista Patriótico; patriottische anti-fascistische revolutionaire front) en van twee ETA-leden (Euskadi Ta Askatasuna; Baskenland en Vrijheid), vier dagen eerder. In de jaren hierna volgen honderden grotere en kleinere acties: aanslagen op (hoge) militairen en smerissen, ontvoeringen, aanslagen op overheidsgebouwen en multinationals, en onteigeningsacties. Met deze acties interveniëren de GRAPO op verschillende strijdtoneelen: in de arbeidersstrijd, de strijd tegen de NAVO, voor amnestie voor de politieke gevangenen, voor verkiezingsboycot.

En hoewel de Spaanse staat al meerdere malen vol trots beweerd heeft GRAPO ontmanteld te hebben, bleek de organisatie steeds opnieuw over onvermoede reserves te beschikken om de gewapende strijd voort te zetten.

Prakties-organisaties zijn GRAPO opgebouwd uit verschillende autonome gewapende cellen, die volledig onafhankelijk van elkaar opereren.

Politiek volgen ze de lijn van de PCE(r). Zelf zeggen ze: "De guerrilla die alleen op zichzelf staat, los van of ondanks de verzetsbeweging, zal geïsoleerd achterblijven (...) en tenslotte vernietigd worden." En: "De arbeidersklasse met haar Partij aan het hoofd is de belangrijkste kracht en gids van onze revolutie, zij is de meest vastbesloten en uitmuntende sektor en daarom is zij het die geroepen is om aan het hoofd te staan van de revolutie en haar te leiden, het geheel van de verzetsbeweging inclusief de guerrilla."

Op dit moment zitten er tegen de honderd GRAPO-leden in de bajes.

AAN ALLE ARBEIDERS EN KONSEKWENTE DEMOKRATEN EN ANTI-FASCISTEN!

Opnieuw roepen ze ons op om te stemmen en op onze lippen ligt het 'waarom?'; hoe meer stemmen hun zijn gegeven, des te meer uitbuiting en onderdrukking hebben wij geleden.

Zoals de parasieten van het regime zich al beklagen: er komt zeker een brede stemonthouding.

Onze houding ten opzichte van verkiezingen is inmiddels meer dan bekend, maar in dit geval willen we een speciale oproep doen om niet alleen de boycot te verbreden, maar om die ook om te zetten in een actieve boycot die een stap is in de vooruitgang van de organisatie en de verbreiding van het verzet.

Ze zijn bang voor de stemonthouding, ze weten dat ze dan niet meer gelegitimeerd zijn, en ze richten al hun inspanningen erop dat je gaat stemmen, op wie dan ook, als je maar stemt.

Voor de staatsschatkist verdringen zich nu al de propaganda-initia-

ieven van de verkiezingskampagne van de grote communicatie-middelen (zoals speciale treinen die door het hele land rijden om je op te roepen om te gaan stemmen), van de banken, en natuurlijk van de partijen en de vakbondsmaffia, de wel-doeners van deze valse democratie.

Zij weten dat stemonthouding geen 'desinteresse' voor het officiële politieke leven betekent, maar een totale afwijzing van 'hun' politiek. Het leven van het volk, op de straat, volgt heel andere wegen. De arbeiders boeken vooruitgang met nieuwe en radicalere strijdvormen waarmee ze zich verdedigen en hun eisen doorzetten. Daar is het waar de burgerlijke ongehoorzaamheid en de stemonthouding gebruikt zijn als wapens van totale afwijzing van de officiële Spaanse staat. De algemene mening is dat de verkiezingen, van welk type ze ook zijn, en

daarmee het Spaanse parlementarisme, nergens anders goed voor zijn dan voor het in stand houden van het sprookje van een democratie bewind en tenslotte, om alles bij het oude te laten.

Zeker op dit moment, nu ze zich steeds meer geïsoleerd zien, nu zelfs de 'familieruzies' naar boven komen, nu geven ze een politieke waarde aan de verkiezingen voor het Europees parlement, die veel groter is dan in werkelijkheid het geval is. Ze willen met een nieuwe oogstemmen hun legitimiteit bewijzen

- om door te gaan met hun herstructureringsplannen, en opnieuw duizenden arbeidersgezinnen in werkloosheid en ellende te storten;
- om een einde te maken aan de loonarbeid op vast contract en door te gaan met het afpakken van de in het verleden veroverde sociale en arbeidsrechten;
- om hun politiek van pro-imperialistische bondgenootschappen te verstevigen, zoals de recente toetreding tot de EG;
- om door te gaan met het ontkennen van de rechten van de onderdrukte nationaliteiten;
- en tenslotte om zich gelegitimeerd te zien om hun politiek te handhaven die gedikteerd wordt door de belangen van de financiële oligarchie, de multinationals, het leger en al hun dienaren.

Als vervolmaking van hun demagogie, voor het geval dat de zaken nog niet helemaal duidelijk waren, is daar ook nog de voortdurende politieke repressie tegen alle soorten arbeiders- en volksstrijd; het heftig vervolgen van de meest strijdbare groepen; het in stand houden van de vuile oorlog met het opnieuw in groten getale verschijnen van fascistische paramilitaire bendes.

In de gevangenis zien we het naakte karakter van deze regeringspolitiek die gesteund wordt door alle parlementaire partijen met hun pakt en medeplichtig zwijgen: bijvoorbeeld de verspreiding van gevangenen over verschillende gevangnissen, al zeven maanden isolatie voor de kameraden van GRAPO, ETA en PCE(r) in de gevangenis van Almería, een verhanding van de levensomstandigheden, stokslagen voor onze kameradinnen in de gevangenis van Castellón op 18 april jl. en ook voor een gevangene van ETA in de gevangenis van Daroca, drie kameraden die ernstig ziek zijn en die ze weigeren vrij te laten omdat ze het verdommen hun politiek af te zweren, en onze kameradin Milagros Caballero die vastzit in een Franse gevangenis terwijl ze

-GEVANGENEN IN SORIA

haar straf tijd al heeft uitgezeten en nu in de bajes moet wachten tot ze wordt uitgeleverd.

Bovendien zijn er de deportaties, uitleveringen en vervolgingen van de Baskiese patriotten, de politionele vervolging van onze familieleden en de leden van de solidariteitskomitees met de gevangenen....

Tenslotte is er de zogenaamde politiek van de "sociale herinpassing", die niets anders is dan het ons verplichten tot het afzweren van onze ideeën, het bepleiten van onze overgave, en als dat niet lukt, onze eliminatie door ons levend te begraven in de gevangenis.

Niet alleen moeten we de komende verkiezingen boycotten, maar we moeten deze boycot ook actief organiseren, oproepen tot het oprichten van pro-boycotkomitees en allerlei soorten initiatieven, zodat het duidelijk is dat ze geen enkele legitimiteit hebben om door te gaan met hun uitbuitings- en onderdrukkingspolitiek. Wij moeten onze afzonderlijke strijden direkt koppelen aan

onze politieke doelen, de klappen richten tegen de veroorzakers van onze ellende: de kapitalisten en hun staat.

Als niet aan onze behoeftes wordt voldaan, als er niet naar onze rechtvaardige eisen geluisterd wordt, als we alleen maar repressie over ons heen krijgen, dan wordt er niet gestemd. Laat het ze duidelijk zijn, precies op de verjaardag van de militaire verwoesting van de volksrepubliek, dat het verzet doorgaat, zich uitbreidt en organiseert, dat wij geen afstand doen van de strijd voor het invoeren van een bewind van werkelijke vrijheid en sociale gelijkheid. Je stem legitimeert het regime van uitbuiting, ellende en onderdrukking.

**STEM NIET!
ORGANISEER EN VERBREID
HET VERZET!**

politieke gevangenen van PCE(r) en GRAPO in de gevangenis van Soria, mei 1989.

RARA KOMMUNIKEE - REAKTIE

De aanslag van rara tegen een Shell kantoor -17 april, vlak voor de Shell blokkade -en de bijbehorende verklaring hebben veel reacties opgeroepen. Er is veel over gediskussiert, op goede en minder goede manieren. Nergens ben ik nog een schriftelijke reactie tegengekomen: Dat vind ik nou zonde. Bij deze dus:

DE AKTIE

De brandactie bij Shell (en juist in samenhang met de verschillende slangensnijakties de volgende nacht, ik zal het dus maar over "de akties" hebben) vind ik hardstikke prima! Het heeft de blokkade ongetwijfeld een hoop extra voorpubliciteit opgeleverd. Dat het mensen afgeschrikt zou hebben om te komen daar geloof ik niet in, evenmin in de stelling dat de akties het ME optreden makkelijker goed te lullen zouden maken, want dat is niet goed te lullen. Een beetje simpel misschien, maar het gaat me om het rara kommuniquee.

HET KOMMUNIKEE

Het kommuniquee is geschreven door mensen die goed kunnen schrijven, duidelijk een grote inzet en betrokkenheid tonen bij de anti-apartheidsstrijd

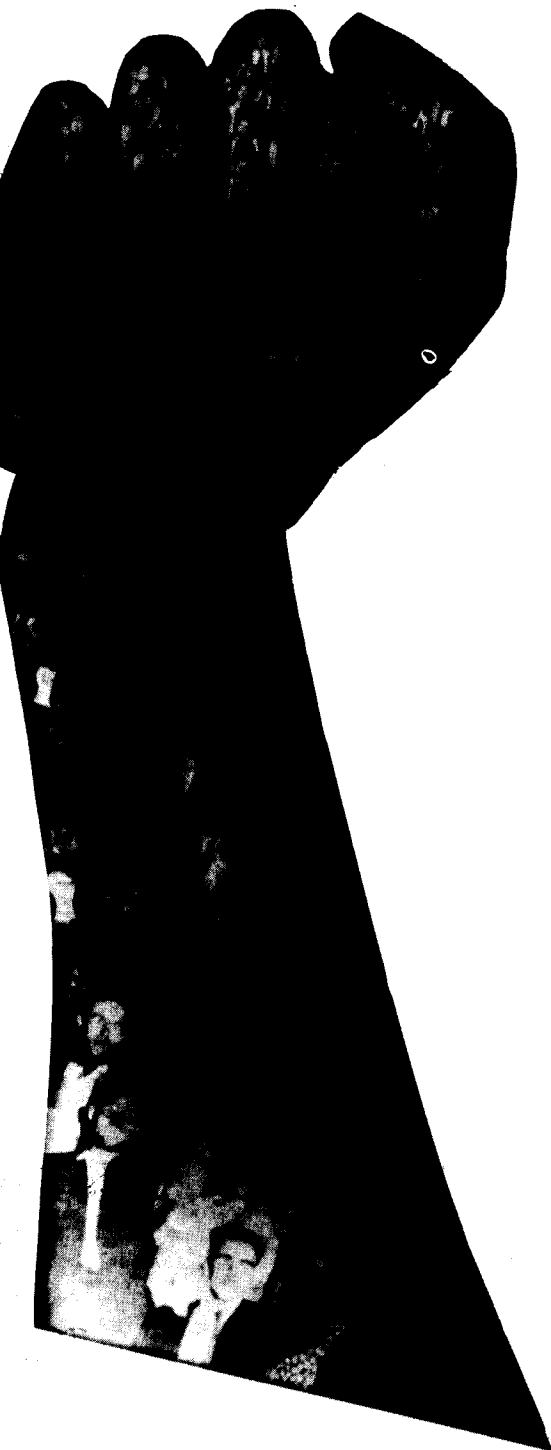
en met fundamentele kritiek kwamen op de gang van zaken rond de organisatie van de Shell blokkade.

Kritiek die onder grotere delen van de radikale beweging leefde, maar niet of nauwelijks via de bladen in de discussie is gebracht. Om de lieve vrede, of omdat het gewoon heel moeilijk is om alles goed op papier te krijgen?????

Ik ben een van die mensen, waar ik nu over schrijf: Toen ik op 19 april, (aan het begin van de blokkade waar ik toen akeelig scepties over was) de verklaring onder ogen kreeg was het dan ook uit mijn hart gegrepen en was ik het er vrij klakkeloos mee eens. Andere mensen waren juist boos, of zagen er de bevestiging in dat ondergrondse groepen toch wel uit arrogante lui bestaan. De verklaring kwam vrij absoluut over. "rara heeft gesproken", werd gezegd.....

En dat is ook zo: Het is jullie ("rara's") waarheid, en andere mensen hebben weer een andere waarheid. Iedereen heeft dat wel, denk ik, dat bepaalde dingen op een bepaald moment "absoluut" voor je zijn. Ik wel tenminste. Aan de kritiek over hoe het niet moet (een blokkade organi-

seren) wil ik niets afdoen. Het SUZA heeft het met 20 mensen (ofzo) voorvergaderd en het enige wat wij konden doen was intekenen. Ook de hele lobbie naar de traditioneel "linkse" politici en het stadsbestuur (om maar geaccepteerd en "dus" niet in elkaar geslagen te worden...) was behoorlijk stuitend. Ook ben ik de gang van zaken bij bluf niet vergeten waar men de beweging de schuld gaf van de moeilijke tijden, terwijl ze daar zelf als vrij belangrijk deel van de beweging net zo goed de hand in hebben gehad! Maar over hoe het wel moet daar hebben jullie (rara) ook geen oplossing voor. Ondergronds verzet organiseren is wel leuk (nee sorry, echt goed) maar we hebben ook blokkades nodig! Wat dat betreft blijft het kommuniquee -en dat vind ik echt jammer- hangen in mooie woorden: "Een grootse aktie tegen Shell nu, zou een uitdrukking moeten zijn van de verzamelde ervaringen van jarenlange militante anti-apartheidsstrijd". Fantasties! Ga er maar aanstaan! O.K., jullie ervaringen (ondergrondse akties) zijn prima uitgedrukt maar wij "openlijke aktivisten links van het suza" zijn

RADIKAAL, REVOLUTIONAIR of MILITANT?

Om niet in gezwollen taal te vervallen denk ik trouwens ook dat we maar eens moeten nadenken waar we het precies over hebben als het gaat om radikaal, revolutionair en militant.

RADIKAAL lijkt me een soort poging om iets te verzinnen waar je heel buitenparlementair links mee aan kan spreken. REVOLUTIONAIR is mij wel duidelijk: Zelfbeheer in kollektieven (op basis van totale gelijkwaardigheid) organiseren en het bevechten van elke al dan niet georganiseerde onderdrukking (seksisme, racisme, kapitalisme). "totaalstrijd", oa. omdat het in principe tegen elke staat is en tegen het parlementarisme omdat een strijdende volksbeweging (of die nu groot of klein is) kracht zal moeten putten uit andere dingen? als een hiërarchische organisatie! MILITANT vind ik moeilijk omdat het voor mij niet duidelijk is of er nou bedoeld wordt de bereidheid om geweld te gebruiken of gewoon zoiets als "konsekwent".

HOOPVOLLE ONTWIKKELINGEN (IN REVOLUTIONAIRE ZIN)

Ik zie de Shell blokkade helemaal niet als een "verloren slag": Net als in de aktie rond Borssele hebben we er toch een aantal revolutionaire akties aan vast kunnen knopen bv: Een spandoek dat een koppeling legde tussen bajesstrijd in ZA en in Europa (hongerstaking); De bijdragen van het vrouwenblok; van tegengas; een spontaan autonomen blokje tijdens de demo, die ik toch wel sterk vond; De Radikale anti Shell krant en ook de brand en slangenakties. Ook ik voel revolutionair ongeduld. Zo heb ik er over nagedacht om bij de blokkade op donderdag met stencils en/of de radio op te roepen om de aktie bij de RAI (genen paspoort) een soort deel te maken van de Shell blokkade. 100/200 mensen meer of minder zou je niet zo merken bij de Shell, en wel bij de RAI. Hier is niks van gekomen omdat ik niet wist wie er achter zaten en wèl wou overleggen. Zoals zo vaak -nu ook weer ivm de euroverkiezingen - lukt het om allerlei redenen niet om dingen van de grond te krijgen die eigenlijk zouden moeten gebeuren. Maar andere dingen lukken weer we en we kunnen ook niet heksen.

VORM HET FRONT IN WEST-EUROPA VOORAL IN JE WOONPLAATS?!

SOLIDARITEIT ONTWIKKELEN DOOR (ZELF)KRITIEK EN OPEN DISKUSSIE

FANTASIE BRAUCHT WIEDERSTAND!

ZIJN JULLIE N VAN DE POT GE

Zo luidde ongeveer mijn eerste reaksie toet ik het stuk "Tussen Schemering en Dageraad" van A.G. Nost in de Zwarte 127 begon te lezen. Hoezo niet meer zonder meer over de aksies van Kees en Co publiceren? Dit omdat "we tegen elke vorm van religie zijn, omdat religies berusten op waandenkbeelden en altijd leiden tot aktieve of passieve onderdrukking". Ik geeft toe, het staat ontzettend principieel. Maar als je dan toch bezig bent mensen met een religie uit de Zwarte te sluiten, waarom plaatsen jullie dan wel diskussiestukken en persverklaringen van "anti-imperialistische" groepen? Als ik de "bewegingsdiskussie" van een paar Zwartes terug er nog eens bij pak moeten heel wat "anti-impies" op de plaats waar Rooms-Katholieke mensen een kruis hebben hangen een portret van Marx tegen de muur gespijkerd hebben. Marxisme is ook een religie, ik weet niet welke ideologie in de geschiedenis voor meer doden heeft gezorgd. Het orthodoxe kristendom vind ik al even erg als het orthodoxe marxisme. Kortom, volgens mij is de Zwarte op deze manier verkeerd bezig. Het gaat er niet om wat de meest orthodoxe vorm van een bepaalde ideologie of -religie allemaal wil, het gaat er om wat afzonderlijke mensen doen. Als zij voor hun goede daden dan geïnspireerd worden door Jezus of Marx, prima toch? Ik bedoel maar, evenals Hitler eet ik geen vlees - maar daarom ben ik nog geen fascist. Als Kees en Co zich door de Bergrede laten inspireren zijn ze nog geen autoritaire SGPers. En omdat René Roemersma nogal van Marx en Lenin blijkt te houden, is hij nog geen diktatoriale klootzak zoals die laatste twee, hij laat zich alleen maar door hen inspireren! Geen censuur in persverklaringen dus, en ik wil ook iedereen oproepen haar of zijn abonnement op de Zwarte op te zeggen als dit blad wel tot censuur meent te moeten over gaan. Tot zover mijn boosheid. Voor de rest vind ik "Tussen Schemering en Dageraad" een erg goed artikel, zij het dat het nog niet ver genoeg gaat. Het stuk straalt namelijk een vorm van ethocentrisme uit die in het Westen heel belangrijk is. Het is heel gezond om geen religie of ideologie te willen aannemen en fundamenteel aan alles te willen twijfelen en over alles te willen nadenken. Maar als je dat doet, moet je ook de westerse rationaliteit ter diskussie stellen, en dat vergeet A.G. Nost. Wat ik be-

nog niet zover en "openlijk" levert nu eenmaal andere problemen op dan "ondergronds": Wij hebben alleen met de smeris te maken TIJDENS de blokkade (of het moet art 140 zijn natuurlijk, maar dat was niet zo), jullie kontinu. Maar wij hebben met veel meer mensen iets te maken, die we enthousiast zouden willen maken voor revolutionaire ideeën. Anders gezegd: we hebben met andere kanten van dezelfde harde werkelijkheid te maken.

In ieder geval wij zijn niet zo sterk! Waren we dat wel dan hadden bureaucratieën als SUZA, Tageszeitung (BRD), BLUF nooit uit min of meer onze eigen structuren voort kunnen komen. Het lijkt me dus niet zo nuttig om verder nog teleurgesteld lopen te doen over het suza.

HELEMAAL

JKT.....

doel is het anarchisme en atheïsme (waar ik zelf óók aanhanger van ben) weigeren hun manier van oorzaak-en-gevolg denken ("causaliteit") ter discussie te stellen. Gevoelens worden genegeerd omdat ze niet in een causaliteitsredenering te vangen zijn. Hoe veel van ons hebben immers niet getobt met het gevoel jaloersheid? Volgens je eigen eerlijk-zullen-we-alles-delen theorie mag je niet bezitterig zijn jegens je vriendje of vriendinnetje. Toch voel je je heel ongelukkig en ben je in staat je kussen op te vreten als hij of zij met iemand anders vrijt. En ook A.G. Nost zal niet de hele dag lopen te redeneren als hij/zij verliefd is. Dan is er geen lol meer aan. Een heel fundamenteel mankement van causaliteitsdenken is verder dat het er van uit gaat ruimte en vooral tijd eigenschappen zijn van de wereld om ons heen. Hierop leverde de psycholoog C.G. Jung in het boek "Synchroniciteit" de volgende kritiek: "Ruimte en tijd zijn in de oorspronkelijke opvatting (dat wil zeggen bij de primitieve mens) (niet negatief bedoelt) een hoogst twijfelachtige zaak. Zij zijn pas in de loop van de geestelijke ontwikkeling tot "vaste" begrippen geworden en wel door invoering van het meten. Op zich zelf bestaan ruimte en tijd uit niets. Zij komen pas op als verzelfstandigde begrippen door de diskriminerende activiteit van het bewustzijn en vormen de coördinaten die onontbeerlijk zijn voor de beschrijving van het gedrag van bewegende lichamen. Ze zijn dus in wezen van psychische oorsprong, (...). Maar als ruimte en tijd (...) schijnbare eigenschappen van bewegende lichamen zijn, dan is hun relativering (...) in ieder geval geen wonder meer, maar ligt die binnen het gebied van de mogelijkheden". Dit citaat is inderdaad tamelijk moeilijk geformuleerd, maar wat Jung zeggen wil is dat oorzaak en gevolg een vereenvoudiging van de wereld is, die alleen van toepassing is op de werkelijkheid zoals wij die zien. Oorzaak en gevolg hoeft geen universeel principe te zijn. Dit is een gevaarlijke uitspraak. Als je er namelijk van uitgaat dat de zintuiglijk waarneembare werkelijkheid alleen maar een vereenvoudiging van de werkelijkheid hoeft te zijn, geef je allerlei mensen de kans om hun zweverige ideeën als de totale werkelijkheid voor te stellen, ze hoeven ze immers niet causaal te bewijzen (want dat zou voor die

werkelijkheid toch niet van toepassing zijn). Daarom baseren zoveel esoteridioten zich op Jung. Maar daarmee tonen ze alleen dat ze Jung's kritiek op de Westerse causaliteit niet begrepen hebben. Jung dacht namelijk eer alternatief voor de causaliteit uit, waarmee I Tjing en Tarot voor elke atheïst/e bruikbaar worden. Hij noemde dit "synchroniciteit". In het synchroniciteitsdenken wordt er vanuit gegaan dat niet alle gebeurtenissen alleen causale verbanden hebben. Als voorbeeld wordt vaak het verhaal van Isaac Newton en de appel aangehaald. Als ik bijvoorbeeld een mollie in een Shell-shop gooi kan ik gearresteerd worden. Deze gebeurtenissen hebben iets met elkaar te maken: het één is het gevolg van het ander. Dat bij Newton die appel viel veroorzaakte niet direkt dat hij op het idee kwam van het bestaan van de zwaartekracht. Deze gebeurtenissen hebben causaal niets met elkaar te maken. Maar die appel bracht hem wel op het idee. Die vallende appel had dus een bepaald nut. Toen Jung dit bedacht ging hij verder. Het causaliteitsprincipe is bedacht omdat het een bepaald nut heeft in onze werkelijkheid. Dus we gebruiken het. Daaruit koncludeerde hij dat nuttige gebeurtenissen met elkaar in verband gebracht mogen worden. Synchroniciteit is de theorie van niet causaal verbonden gebeurtenissen. Wat heeft dat nou te maken met I Tjing of Tarot? Het verband hiermee is dit: De I Tjing is geschreven vanuit de Zen-Boeddhistiese ethiek. Bij het gebruiken van dat orakelboek kun je op ideeën komen waar je als je op de gewone westers-causale manier had gedacht niet op gekomen was. Dus heeft dat ding nut. Dus kun je het gebruiken. Met Tarot kaartleggen en astrologie is het al net zo, evenals het kommunisties manifest of de bijbel. Vooral de eerst genoemde methoden werken volgens niet westerse methoden. Als je bij een bepaald probleem de I Tjing gebruikt moet je eerst in een meditatieve ("innerlijke rust") stemming komen, bovendien worden in de antwoorden die je krijgt niet-westerse associaties gelegd. Het gevolg is dat je zelf een duidelijker toekomstbeeld kunt schetsen. De ITjing voorspelt dus niets, alleen het idee waarvanuit het boek geschreven is kan je op ideeën brengen waardoor je de toekomst zelf beter kunt inschatten. Als je "oude wijsheids" boeken op die manier gebruikt en er geen absolute voorspellende waarde aan hecht is er niks aan de hand. Het is dan zelfs nuttig (of kan dat zijn) ze

te gebruiken. Maar je moet er niet in wegvlugten. Aan de andere kant mag je ook nooit het westerse rationalisme/ causale denken, de anarchistiese en atheïstiese theorieën verabsoluteren zoals A.G. Nost doet. Altijd overal aan blijven twijvelen!

P.S. Eén punt van kritiek ben ik nog vergeten. De band tussen de "gevestigde" mystiek en fascistiese klups is niet zo eenvoudig te trekken als A.G. Nost dat voorstelt. Mystiek is in wezen a-politiek, je kunt er alle kanten mee uit. De genoemde Wandervogel bestond bijvoorbeeld voor een groot deel uit mensen die juist vanuit de liefde voor de natuur het militarisme veroordeelden. Verabsoluteerde en a-politieke mystiek is inderdaad gevaarlijk, maar niet per definitie fascisties. Maar omdat hun politieke uitgangspunten zo onberekenbaar zijn KAN DAT WEL ZO WORDEN!

René Eksflammer

SOCIALE REVOLUTIE TEGEN IMPERIALISTIESE VLUCHTELINGEN POLITIEK

De beslissing om de volgende verklaring van de RZ te vertalen werd genomen ondanks de kritiek op de tekst: hoezo nemen ze geen houding in t.a.v. de hongerstaking? Waarom laten ze het bij het benoemen van de tegenstrijdigheid van mannen en het voeren van strijd om vrouwen-bevrijding? Oftewel hoezo zeggen de vrouwen in de Zellen hier niks over? Ook het taalgebruik gaf aanwijzingen op onduidelijke posities (Schwarzafrikaner, unsere Kampagne, neo-faschisties (of neo-nazis of fascisties)...)

De redenen om't toch te publiceren was ten eerste dat hier aan de aktuele kampagne tegen het Europa van '92 wordt bijgedragen. Bijna tergelijktijd (+3 dagen) werd de bezetting in Brussel uitgevoerd, waar heel konkreet het verenigd Europa werd gekonfronteerd met de solidariteit van't europees Verzet. Ten tweede vind je in dit stuk wat aanvullingen op de in Nederland gangbare mening over anti-imperialistische politiek en praktijk.

De beschrijving gaat over de BRD, maar voor Nederland geldt in grote lijnen hetzelfde. Over de behandeling en uitwijzing van vluchtelingen wordt bijna dagelijks in de kranten geschreven. Iedereen kan weten dat in Hoorn en Schiphol-Oost mensen opgesloten worden (ga zwaaien, breng pakjes, ga op bezoek!). Waar je aan kunt vallen zoek zelf maar uit in jouw omgeving. SOLIDARITEIT is een strijdprincipe!

Ze maken niet zelf hun handen vuil. Ze nemen niet zelf deel aan martelingen, verkrachtingen of terechtstellingen b.v. van koerdiese of tamil-vrouwen en mannen. Toch -hun werk is een bloederige zaak. Ze zijn een klein maar effectief radertje in de internationale klasse-oorlog tegen de armen in de 3 continenten. Hun wapen is het recht op asiel. Hun bescherming de anonimiteit van het justitiële apparaat: de rechters bij de raadkamers voor asielanten van de westduitse Verwaltungsgerichte (administrative rechtbanken).

Als er überhaupt iets over de racistiese praktijken van deze rechtbanken naar buiten dringt, zijn het de heel opzienbarende gevallen - b.v. de dood van een zwarte uit Sierre Leone die, nadat hij door de 18. kamer van het Düsseldorf Verwaltungsgericht uitgewezen was, in zijn herkomstland door zijn achtervolgers vermoord werd, - de dader: rechter Fix. De snelheid en preci-

sie waarmee deze rechter aan de "horrorkamer" negatieve oordelen tegen vluchtelingen uitspreekt heeft traditie in Duitsland. Het cyniese kommentaar van zijn baas: de dood van de afrikaan zou in wezen een "noodlottig gebeuren" zijn. De alledaagse horror, de normaliteit is de afzondering van vluchtelingen uit het Trikont -de ontkenning van hun recht op bestaan.

Het grootste deel van de wereldwijd onder dwang gemobiliseerde vluchtelingen zijn vrouwen. De meeste van diegenen die het lukt om ondanks de gesloten grenzen de metro-polen te bereiken zijn mannen. In het licht van een verbod van 5 jaar om te werken, het verbod om te verhuizen, het leven in kampen, de voortdurende onzekerheid, is dit een twijfelachtig privilege - maar altijd beter dan de leefomstandigheden van vrouwen en kinderen, die in de vluchtelingen kampen van de armoedezones van de wereld dagelijks voor

hun overleven moeten vechten - zoals b.v. de koerdiese vluchtelingen in Turkije die voor de duitse gifgasgranaten in Irak moesten vluchten.

De vrouwelijke vluchtelingen die zich hier niet in bordelen terugvinden of als echtgenote verkocht worden, maar hun recht op leven in de vorm van asiel juridies bevechten, hebben weinig kansen: sexisties geweld is voor de duitse justitie geen reden voor vlucht - ondanks marteling en verkrachting van vrouwen uit het verzet of van sociale minderheden.

Marteling van politieke gevangenen b.v. in Turkije, werd door de rechtbanken hier alleenmaar als normale vervolgingsmaatregel in't interesse van de staatsveiligheid beschouwd. In't verlengte betitelt het Oberverwaltungsgericht Münster in een precedent scheppende uitspraak sexisties geweld tegen vrouwen als algemene vervolgingsmaatregel die

niet tegen vrouwen als sexe is gericht. In het concrete geval oordeelde dit gerecht tegen een vrouw uit Sri Lanka omdat een verkrachting in een burgeroorlogs-situatie een heel normaal verschijnsel is en daarom geen individueel recht op asiel motiveert. Als vrouwelijke vluchtelingen überhaupt een recht op verblijf toegekend werd, dan als echtgenote van een als vluchteling erkend man.

Het is de verachting van vrouwen die hun hier net als daar in de vorm van sexismen tegemoet tredt. Maar de aanval op vrouwelijke identiteit is ook de angst van de heersenden voor het toenemend wereldwijd verzet van vrouwen - het verzet van de bezitlozen dat alle machtsverhoudingen tot val dreigt te brengen.

We hebben vandaag (8-5-89) springstofladingen aan de gebouwen van het Oberverwaltungsgericht Münster en het Verwaltungsgericht Düsseldorf tot ontploffing gebracht zodat allen die meewerken aan de afzondering en controle van vluchtelingen en immigranten weten, dat ook zij door de solidariteit van de onderdrukten kunnen worden geraakt.

We hebben ondertussen geleerd dat imperialistische vluchtelingenpolitiek niet sexe-neutraal is. Wanneer mannen in de metropolen de strijd tegen geïnstitutionaliseerde vormen van mannelijke macht opnemen, dan niet onder het mom van een vermeende gelijkheid. Dat zou niks anders wezen dan het begin van een nieuw dimensie van bedrog. Want als mannen in de metropolen zijn we zelf deel van 't probleem, profiteurs van sexistiese en racistiese machtsstructuren. Daarom is onze strijd voor de beëindiging van alle geweldsverhoudingen met zekerheid een in eerste instantie tegenstrijdig proces. Maar het betrekking-nemen op het wereldwijd verzet van vrouwen en kleurlingen moet in de praktijk gebeuren en moet de geïnstitutionaliseerde vormen van racisme en sexismen hier aanvallen - Solidariteit is een strijdprincipe.

We knopen vandaag bij onze campagne tegen de imperialistische vluchtelingen politiek aan, die we in de zomer van '86 zijn begonnen toen de racistiese mobilisatie tegen vluchtelingen in de vorm van een hetzekampagne tegen "ekonomiese vluchtelingen" en "over-vreemding" begon. Resultaat van deze goed in scène gezette campagne van de staat waren de verscherping van de leefomstandigheden voor vluchtelingen en de gesloten grenzen. De racistiese vreemdelingen politiek hier is deel van een globale bevolkings- en sociale politiek tegen de arm gemaakte massas in de 3 continenten. Ze is gericht tegen hun poging hun recht op leven en bestaan hier in de imperialistische centra terug te eisen. Maar ze maakt ook deel uit van de sociale politiek hier, gericht op een nieuwe samenstelling van de klasse. De racistiese uitgevoerde klassesplitsing en het sexismen zijn de enige ideologische strijdmiddelen van de heersenden om af te leiden van de sociale gevolgen van de kapitalistische herstructurering, de aanval op de sociale zekerheid, de verslechtering van de arbeidsvoorwaarden, de slechte banen voor een minimumloon, de arbeidsdwang voor uitkeringstrekkers, de afzondering van ouderen en zieken.

De propaganda voor het gezin, de campagne van rechts tegen het abortuswet \$ 218, de invoering van nieuwe reproductietechnieken zijn delen van de aanval op de identiteit van vrouwen die zich ook hier in toenemend maat tegen patriarchale structuren verzetten en medewerking weigeren.

De bevolkings en sociale politiek is in wezen sociaaldarwinisties. Het principe van selectie en vernietiging wordt alleen al duidelijk aan de manier waarop de verscherping van het vreemdelingenrecht en het doorzetten van de genen- en reproductietechnologieën worden gepropageerd. Zo werden in de toelichting van een Europees onderzoeksproject "Predikatieve geneeskunde" openlijk eugenetiese criteria aangevoerd. In 't eerste ontwerp voor een nieuwe

vreemdelingenwet werden nationalistiese volkse criteria heringevoerd. Dit ontwerp maakt alleenmaar de essentie van de vreemdelingen politiek duidelijk: de bescherming van de heerenmensen tegen de overbodige eters, de kleurlingen van de 3 continenten en tergelijktijd hun verzilvering als arbeidsvolk. Volgens de plannen voor het nieuwe vreemdelingenrecht zullen er minimale verbeteringen komen voor die migranten die al voor de wervingsstop in '73 hier werkten; alle anderen zullen niet verzekerd van verblijfsrecht zijn. De bepalingen zijn zo vaag geformuleerd dat de vreemdelingeninstanties beperkte verblijf fsvergunningen kunnen afgeven wanneer de situatie op de arbeidsmarkt dat eist of de betreffende zich politiek netjes gedraagt. De de-facto vluchtelingen zullen consequent uitgewezen worden.

De opname van honderdduizenden van vluchtelingen uit Oosteuropa betekent geen tegenstelling met de restrictieve vreemdelingenpolitiek: de migranten uit de voormalig duitse gebieden in Oosteuropa (Aussiedler) worden tot begerd object ter verzekering van de lage-loon politiek, analoog aan de vluchtelingen en verdrevenen-politiek onder Adenauer in de naoorlogse tijd. Maar ze worden ook zelf tot object van het racisme in de maatschappij. Het feit dat aan de grenzen van de BRD vandaag de dag een partijboek van de NSDAP meer waarde heeft om toegelaten te worden dan de sporen van marteling op 't lichaam van een kleurling verweist naar de continuïteit van de Europese "Grossraumpolitik" sinds het nationaalsocialisme. B.v. is het tot eenheid brengen van de vluchtelingenpolitiek tot smeermiddel van het doorzetten van de verenigde staten van Europa geworden, het Europa van de smeris en de bazen, belangenpolitiek van de multinationals. Onderwerp van veel conferenties en verdragen ter voorbereiding van de Europese binnenmarkt

zoals TREVI en het verdrag van Schengen waren altijd het aanpassen van de veiligheidsapparaten en de vreemdelingenpolitiek. Daarbij gaat het om niet minder dan het ontwerp van een gemoderniseerde binnenlandse en sociale politiek in de Europese grootruimte. Binnen dat kader zijn gelijkmatige mechanismen ter dwang-mobilisatie van arbeidskrachten in de bekende armoede en opstandsregio's in 't Nabije Oosten (inkl. Turkije) en Noord-Afrika van bijzondere betekenis.

We hadden onze campagne tegen de imperialistische vluchtelingenpolitiek in de herfst vsn '86 als voorstel aan geheel autonoom en sociaalrevolutinair links in de BRD geformuleerd. We gaan er nog steeds vanuit dat anti-imperialisme in de metropolen alleen konkreet kan worden wanneer die verwijst naar de maatschappelijke conflicten hier en betrekking heeft op een mogelijk klassesubjekt in de metropolen en tergelijktijd op de strijd van de massas in de 3 continenten. In deze

Bomben auf Gerichte

Düsseldorf/Münster (ap) - Bei Sprengstoffanschlägen auf das Verwaltungsgericht in Düsseldorf und das Oberverwaltungsgericht in Münster ist am frühen Dienstag morgen hoher Sachschaden entstanden. Nach Angaben der Polizei wurde niemand verletzt. Hinweise auf Täter oder mögliche Tatmotive liegen den ermittelnden Staatsanwaltschaften in beiden Fällen nicht vor. In Düsseldorf sagte Oberstaatsanwalt Jochen Ruhland: „Wir tapen völlig im dunkeln.“ Eine Sonderkommission aus zwölf Beamten des Landes- und Bundeskriminalamts nahm die Ermittlungen auf. Die Polizei in Düsseldorf und Münster bat die Bevölkerung um Mithilfe bei der Aufklärung der Anschläge.

Gegen 00.26 Uhr detonierte nach Ruhlands Worten im vierten Stock des Stahlfabrikgebäudes, in dem das Verwaltungsgericht Düsseldorf untergebracht ist, ein Sprengsatz, der in einer Abstellkammer deponiert war. An dem alten Gebäude sei „erheblicher Sachschaden“ entstan-

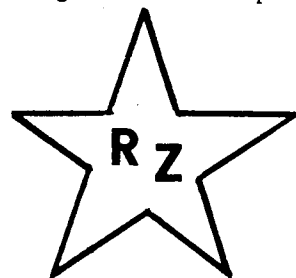
den. Teile des Daches und der Außenmauer seien stark beschädigt worden und in den Innenhof des Gebäudes gestürzt. Die Detonation habe etwa ein Quadratmeter großes Loch in den Betonfußboden gerissen und zahlreiche Fensterscheiben zerstört. Dachziegel seien bis zu achtzig Meter weit geschleudert worden. Nach bisherigen Schätzungen der Polizei entstand ein Sachschaden von mindestens 100.000 Mark. Eine Streifenwagenbesatzung habe die Explosion bemerkt, berichtete eine Polizeisprecherin in Düsseldorf. Der Anschlag auf das Oberverwaltungsgericht in Münster erfolgte nach Angaben der Staatsanwaltschaft eine Stunde später, gegen 01.30 Uhr. Hier schätzte ein Sprecher den entstandenen Sachschaden „auf etwa eine Million Mark“. Der Sprengsatz, der an einer Seitenmauer des Gerichtsgebäudes deponiert war, riß ein großes Loch in die Mauer, zerstörte zahlreiche Fensterscheiben und beschädigte auch Nachbargebäude.

tag MITTWOCH, 10/5/89

kontekst zien we ook onze acties tegen transnationale concerns hier ter ondersteuning van de bevrijdingsstrijd in zuidelijk afrika. Ook al werd ons voorstel niet massaal in praktijk gebracht, toch waren de discussies om de campagne tegen de ontmoeting van het internationale mordenaars-kartell in Berlijn een belangrijke stap ter ontwikkeling van een anti-imperialistische bewustzijn van de linkse mensen. Dat de vijand niet slaapt is duidelijk geworden n.a.v. de schoten aan de Startbahn West. De schoten waren alleen de inleiding van een vervolgingsgolf waarmee de staat poogt al de politieke beginselen van de laatste jaren en de ontwikkeling van militant verzet sinds het begin van de jaren '80 in te dammen. Door de permanente belegeringstoestand, de uitbreiding van de anti-terror-wetten, het versterkte gebruik van middelen van de geheime dienst, is radikaal links sindsdien op zich zelf gereduceerd. Repressie wordt niet gebroken door protest tegen de repressie zelf, maar door de verankering van sociaal-revolutionaire politiek.

De politieke ontwikkeling in dit land, vooral de verkiezingswinsten van neo-fascistische groepen, hebben ons gesteund in't besef dat anti-imperialistische politiek in de metropolen alleen dan een perspectief heeft als ze tergelijktijd een antwoord is op de sociale vragen. Het hart van de staat is het bewustzijn van de onderdrukten - revolutie is niet denkbaar zonder de strijd om de ideeën van de mensen. We hadden nooit de illusie dat delen van de proletarische jeugd, van de vrouwen, de werklozen, of andere delen van de maatschappij snel ge-

meenschappelijke interessen met vluchtelingen en immigranten zouden ontwikkelen, daartegen zijn sexismen en racismen te sterk. Maar anti-imperialisme moet precies daar zijn gevestigd en deze knoop doorhakken.

DE BEVRIJDINGSSTRIJD VAN VROUWEN EN KLEURLINGEN IN DE 3 KONTINENTEN OPNEMEN - DE ANTI-IMPERIALISTIESE STRIJD IN'T "HART VAN'T BEEST" VOEREN!

REVOLUTIONÄRE ZELLEN

7 JAAR GEËIST TEGEN INGRID STROBL

Zeven jaar bajes hoorde Ingrid woensdag 17 mei j.l. tegen zich eisen in Düsseldorf. Volgens de aanklager staat het zonder twijfel vast dat Ingrid op 1.9.86 de wekker van het merk EMES-Sonochron met het nummer 6457 gekocht heeft die op 28.10.86 door de Revolutionäre Zellen (RZ) als tijdmechanisme gebruikt zou zijn bij een aanslag op het Lufthansa-gebouw in Köln. Daarmee is Ingrid volgens de aanklager medeplichtig aan een bomaanslag en heeft ze een "terroristische vereniging" ondersteund. Hiermee werd in het requisitor van de aanklager enigzins van de aanklacht afgeweken; het "lidmaatschap van de RZ" is veranderd in "ondersteuning van".

Door het zgn. "wekkerprogramma" van het BKA is volgens de aanklager overtuigend bewezen dat Ingrid de beruchte wekker welbewust gekocht heeft. Hij meende dat de RZ wekkers uitsluitend door ingewijde personen liet inkoop en niet door buitenstaanders. Merkwaardig vond hij het ook dat Ingrid zich bij de aankoop noch voor het functioneren van het mechanisme van de wekker had geïnteresseerd, noch voor de "moderne" quartzwekkers. Hij geloofde niet dat Ingrid de wekker voor een bekende had gekocht. Dat zou ook weer in strijd zijn met veronderstelde werkwijze van de RZ; Ingrid zou er dan min of meer ingeluisd zijn, zo was de re-

denering. In dat geval zou ze zeker de naam van de bekende genoemd hebben.

De "gewilde en bewuste" deelname aan de aanslag zou ook spreken uit het feit dat Ingrid en de RZ zich met dezelfde thema's bezighouden: vrouwenonderdrukking, asiel- en vluchtelingenbeleid.

Op 6 juni zal de rechter vonnissen. Ingrid zit dan precies 18 maanden en 1 dag in voorarrest, het proces gaat dan de 17e week in. En waar gaat het over? Niets! De aan-

klager probeert a.h.v. een vermeende RZ-structuur en -organisatie allerlei vermoedens aannemelijk te maken. Of en hoe Ingrid geïdentificeerd is als degene die de wekker heeft gekocht is nog steeds onduidelijk, getuigeverklaringen daarover zijn tegenstrijdig met elkaar. Dit alles ten spijt, gevreesd moet worden dat het vonnis al lang vast staat.

WIR SIND NICHT ALLE,
ES FEHLEN DIE GEFANGENEN!

VERKRACHTING

"Naar aanleiding van het bekend worden van een aanranding door iemand uit Nijmegen willen we met vrouwen praten over seksueel geweld binnen de beweging." Een oproep tot een vergadering met plaats en tijd volgde. En er volgde een vergadering, en op die vergadering volgde een week vol twijfels en woede.

We wilden praten over de mechanismen die speelden bij 't omgaan met seksueel geweld, en in plaats daarvan werd het een 'prachtig' staaltje van deze mechanismen die seksueel geweld in stand houden. Daardoor werden deze mechanismen onverbiddelijk onthuld; en in dit artikel wil ik ze onder woorden brengen en uitdiepen.

WAT IS ER GEBEURD?? FEITEN.

In het artikel "Het water zal de stenen breken" in de Zwarte 123 werd al melding gedaan van een Haagse vrouw die op een feest in Nijmegen plotse-ling gekonfronteerd wordt met een man die haar jaren geleden heeft aangerand: "Deze man is nog steeds een gerespek- teerd persoon in de beweging." In Nijmegen heeft het bekend worden van dit voorval een hoop stof doen opwaaien. Vrouwen hebben er met elkaar over gepraat en besloten een vergadering uit te roepen naar aanleiding hiervan. Via via kwam het ook de man in kwestie ter ore. Een paar vrouwen hebben vervolgens met hem gepraat. Aan het eind van het gesprek heeft hij hen gevraagd zijn verhaal niet in de groep te gooien en de vrouwen hebben hem dit toegezegd. Op de vergadering was een breed scala aan vrouwen aanwezig. Vrouwen die emotioneel bij de dader betrokken waren, vrouwen die het hele verhaal al kenden, vrouwen die met de dader gesproken hadden, vrouwen die van toeten nog blazen wisten, en de Haagse vrouw met een vriendin.

De vrouwen die met hem gepraat hadden brachten hun konklusie naar buiten dat zij hem geen aanrander vonden. De Haagse vrouw vertelde haar verhaal. Deze ervaring bleef overeind staan ondanks de konklusie. Enkele mensen betwijfelden of je zo een konklusie wel kan trekken. Verder werd er gepraat over hoe men voortaan kon voorkomen dat een dergelijk verhaal in het roddelcircuit terecht komt. Er zou in de eerste plaats met de dader gesproken moeten worden voordat zijn naam de ronde ging. Ook hier was niet iedereen 't mee eens. Waar men het wel over eens was, is dat we nog

lang niet over het onderwerp uitgesproken waren. Het onderwerp was seksueel geweld binnen de beweging. Daar moesten we het nog eens over hebben.

WAT IS ER NU ECHT GEBEURD???

Veel meer! Omdat er vrouwen zaten met de meest uiteenlopende motieven en achtergronden, werd de gang van zaken al nadelig beïnvloedt. Vooral het emotionele aspect maakte het erg moeilijk om open en 'vrij' hierover te praten. Maar het grootste mankement was wel dat er informatie bleef hangen in een klein groepje. In vage termen werd er gesproken over 'het voorval' en 'hij/hem'. Konkreet werd er niets duidelijk; behalve dan de konklusie dat hij geen aanrander zou zijn. Ook al was het niet de bedoeling (voor niemand) dat de hele vergadering over dit voorval zou gaan, dit bleek toch noodzakelijk. Er moest immers een standpunt bepaald worden, en met zo weinig informatie is dat niet mogelijk. Ook komt hier een bepaalde machtsverhouding bij kijken; bepaalde mensen weten immers meer dan jij en jij mag ook niet weten wat zij weten!

Zo hebben de mensen met informatie het heft in handen. En diegene die hen de 'zwijgplicht' heeft opgelegd trekt aan de touwtjes. Door deze voorwaarde te stellen is deze man in staat gebleken de hele boel te dikkeren. Maar blijft staan dat het ingaan op zo'n verzoek en met name het konsekwent hieraan vasthouden de verantwoordelijkheid van de vrouwen in kwestie is. Elk verzet brak tegen deze muur van zwijgzaamheid. Vragen en twijfels over deze aanpak waren ook niet welkom: het onderdeel was al geveld en dat had je te beamen of anders moest je zelf maar met de dader gaan praten. En wie zal daar nu behoefte aan hebben?

Het werd een uitzondering genoemd, dat er nu sprake was van een aanranding, iemand die aangerand was, en geen aanrander. Maar is het niet vaker zo, is het niet altijd zo dat de verhalen van beide 'partijen' niet overeenstemmen? Er zijn bij aanranding, tenzij het zo gewelddadig is dat je er blauw van ziet, nu eenmaal geen harde, controleerbare feiten. De dader zal zich niet snel een dader voelen, en zowel, dan vallen er nog een legio verzachtende omstandigheden uit de kast te trekken. Als hij geen aanrander is, kan zij niet zijn aan-

gerand; als zij is aangerand, is er sprake van een aanrander. Dat lijkt me niet meer dan logisch. Maar geen van beide konsekwenties werd getrokken. Dit kwam erg ongelooftwaardig over. In zo'n geval moet je een keuze doen tussen twee allebei niet hard te maken verhalen. Het een of het ander. Dat moet je durven. Het is natuurlijk niet gemakkelijk om een man die je kent van de ene op de andere dag tot aanrander te bombarderen. Dan moeten er dingen veranderen die je misschien helemaal niet wilt veranderen. Maar is dat wel zo? Moet dat echt? Je hoeft hem toch geen kruis in het voorhoofd te branden dat hem voor eens en altijd tot aanrander stigmatiseert! Het standpunt dat je bepaalt is principiëel: de konsekwenties die je er aan verbindt zijn persoonlijk.

Enfin, door deze manier van doen werd de Haagse vrouw er toe gebracht haar verhaal dan maar in de groep te gooien; ze vertelde hoe reëel deze ervaring voor haar was, de angst die ze gevoeld had en de gevolgen die het voor haar persoonlijk gehad had. Door dit verhaal van haar in de emotionele sfeer te trekken (we snappen dat je je aangerand voelt), en zijn verhaal in de feiten-sfeer (maar we vinden niet dat hij een aanrander is), werd er over haar verhaal heengewalst. En verder: zijn verhaal? Welk verhaal? Het verhaal dat niet verteld mocht worden! Ook al zijn deze verhalen sowieso niet geschikt om naast elkaar te zetten, zijn verhaal mist elke vergelijkingswaarde!

Ook typisch was dat de helft van de aanwezige vrouwen nog niet eens wist over wie we het hadden; tot zijn naam en passant viel. En om zijn naam ging het, zijn naam die 'onterecht' door het slijk gehaald zou zijn dan. De vraag: hoe om te gaan met seksueel geweld, werd nu wel erg verdraaid weergegeven: hoe te zorgen dat er geen voorbarige konklusies worden getrokken. Zoals al eerder gezegd moest er dus in de eerste instantie met de vermeende dader gesproken worden. En voordat dat daadwerkelijk kan gebeuren moeten er allerlei procedures en kunstgrepen worden toegepast, die de gang van het lopend vuurtje richting roddelcircuit moeten doven: ofwel kortweg samengevat: zwijgen! Daar komt het tenminste onbedoeld wel op neer. Moet er nu altijd zo voorzichtig met namen en verhalen omgesprongen

worden; of ligt dat er nog maar net aan: aan wie het is, wat hij doet, zijn functie, zijn aanzien. Dat er met twee maten gemeten wordt, werd maar duidelijker. Deze man is namelijk een 'bons' in de beweging, nou, eigenlijk meer een ex-bons; daarom misschien wel extra-bons??? Dat er naar hem gewezen werd is natuurlijk niet leuk voor hem: maar is zwijgen van vrouwen dan hierboven te verkiezen? Nee! Is er een onvergeeflijke fout gemaakt door zijn naam met aanranding in verband te brengen; er met vrouwen over te praten, alvorens te controleren op 'feiten'? Is hij het slachtoffer van de roddellust der vrouwen? Moet het verhaal van een vrouw (het enige dat je nog wel als een echt feit kan en moet beschouwen), zo gesteld dat er geen speld tussen te krijgen valt, eerst aangegeven worden bij een speciaal daartoe opgeleid onderzoeksteam dat het verhaal dan tot op de bodem uit gaat zoeken, en er zeer diskreet mee om zal gaan, alvorens een oordeel te vellen? Waar kennen we dat trouwens van? (Ik overdrijf nu doelbewust). Wordt seksueel geweld zo niet in stand gehouden; wordt het zwijgen der vrouwen zo niet in de hand gewerkt? Zwijgen is beschermen. Moeten zwijgen ten bate van de bescherming (van een aanrander notabene) is terreur.

ZWIJGEN!!!

waartoe??

Om de integriteit van de dader?

Om jouw integriteit?

Om de integriteit van de beweging??????????

Over het laatste wil ik het nog eens uitgebreid hebben. De beweging. Het ging toch om seksueel geweld binnen de beweging. Waarom gebeurt zoiets binnen een beweging die er toch duidelijk anti-seksistische standpunten op na houdt, waarom gebeurt het juist in zulk een beweging? En nog zo iets: waarom gebeurt dit bij vrouwen onderling; waarom juist bij vrouwen onderling???????

DE BEWEGING

Wat is de beweging eigenlijk? Wat een vraag, zul je denken. Dat is toch wel duidelijk. Maar al te duidelijk. Voor ons, 'insiders' wel. Maar voor 'andere' bewegingen is hun beweging DE beweging: kijk maar naar de homobeweging, de vakbeweging, enzovoorts. Wat wil ik hier nu mee zeggen? Dat je door zo te redeneren

jezelf en je medestanders tot het centrum van het universum maakt, van waaruit je de buitenwereld kan beoordelen. Je verleent jouw groep een status aparte, die behalve midden in de wereld ook nog eens los van die wereld staat. De beweging is als een stevig fort, je kunt door de kantelen de buitenwereld bekijken en beschieten, en je kunt je er veilig in terugtrekken. Elke politieke beweging bestrijdt wat zij kwalijk vindt in de wereld. En daartoe bepaal je morele standpunten. Je moet er een normenstelsel op na houden dat je je eigen hebt gemaakt, waar je dus zonder blikken en blozen voor kunt staan. Om het recht te hebben het Kwade te bestrijden moet je dus zelf Goed zijn. Goed is hier de afwezigheid van het Kwade. Seksueel geweld is een van die onderwerpen waarover deze beweging een duidelijk standpunt bepaald heeft. Het waarom en hoezo spreekt voor zich en de konklusie ook: seksueel geweld is Fout.

De beweging daarentegen is Goed. Het gevaar van deze redenering wordt duidelijk als je dit doortrekt: de wereld is Kwaad, dus wij zijn Goed, dus bij ons is het Kwade afwezig, oftewel er mag en kan geen sprake zijn van onderling seksueel geweld. Want dat is Fout. Door zo te denken kom je dus al snel tot de ontkenning van de aanwezigheid van iets Fouts, in dit geval seksueel geweld, binnen de gelederen. Want als je wel gelooft dat er zoiets kan gebeuren, is jouw wereldje niet meer veilig, is jouw wereldje niet meer Goed. En dat is niet gemakkelijk te aanvaarden.

Goed en Kwaad lijken twee niet uit te roeien begrippen. Een meisje dat niet gediend is van de avances van een bepaald heerschap pleegde vroeger te zeggen: "Zo'n meisje ben ik niet." Dit is de vermaarde scheiding tussen het trutje en de hoer; de goede en de slechte vrouw. Zo ook met de 'mannen van tegenwoordig'; als je het idee hebt dat een man ergens op uit is en je informeert hoe dat zit, wordt er nogal eens gezegd: "Wat denk je wel niet, zo'n man ben ik niet." De goede man versus de slechte man. Vooral in de beweging zitten veel van dit soort Goede Mannen. In plaats van een taboe op seksisme is er een taboe op seks gekomen. Dit is misschien wel een van de grootste misverstanden die er uit

het feminisme zijn voorgekomen. Niet dat het de schuld van het feminisme is, het is meer een volledige misinterpretatie van seksisme door veelal mannen. Waarschijnlijk denken ze dat als je iemand seksueel benadert dat dat seksistisch en vrouwenonvriendelijk is. Maar vooral wordt het platvloers gevonden. Fout. En dus ontkennen ze dat ze zó zijn. Soms oprecht, vaak een masker, een hypokriet masker. Ook het "Wat denk je wel niet...." is van belang. Door te stellen dat jij spoken ziet, schuiven ze de verantwoordelijkheid af naar de vrouw. Die zich dan prompt ook schuldig voelt dat ze zoiets ooit van die Goede Man gedacht heeft. En tegen de tijd dat ze aangerand of verkracht is, voelt ze zich nog steeds schuldig en wast hij zijn handen in onschuld. Ik wil hiermee duidelijk maken dat het goed-kwaad denken en het taboe op seks (taboes zijn het logische gevolg van het goed-kwaad denken), factoren kunnen zijn die seksueel geweld in stand houden. En daarom zeker óók bij de beweging. Omdat dit hier zo sterk speelt.

Zo kan het dus gebeuren, maar wat gebeurt er daarna? Het is gewoon niet gebeurd! En daarbovenop wordt er gezwegen over datgene dat nooit gebeurd is. Tenminste, dit zo als iemand een behoorlijk aanzien heeft. En de beweging is klein, ons kent ons, als er zoiets gebeurt zijn er altijd zoveel persoonlijke gevoelens mee gemoeid. Als je stelt dat een bepaalde 'bons' (het bestaan van bonzen duidt nogmaals op onmiskenbare machtsstructuren binnen de beweging) Fout is, blijft er nog maar weinig over van het Goede van de beweging. En als je stelt dat iemand 'fout' is, moet je daar naar handelen. Eens een dief, altijd een dief. Je moet hem stigmatiseren als De Aanrander. Waarom moet dat? Omdat je principiëel moet zijn omdat duidelijk moet blijven wat Goed en Slecht is, omdat er duidelijkheid moet zijn. Iemand die als 'fout' wordt bestempeld, moet vervolgens de beweging uitgeknikkerd worden. Zo kun je de beweging zuiveren van de slechte elementen en is de beweging nog steeds Goed. Iemand met een minder hoog aanzien zal dus snel zijn biezen moeten pakken; iemand met meer aanzien mag blijven. Maar dan is hij ook niet Fout geweest. Om dit te kunnen bewerkstel-

ligenmoet er dus een niet al te frisse politiek bedreven worden: een politiek van zwijgen, hand boven de hoofd houden en beschermen enerzijds; of een politiek van publieke schande, beschuldiging en uitwijzing anderzijds. Ik wil niet zeggen dat het altijd er zo aan toe gaat; slechts dat het gevaar hier-toe heel groot is. Dat de kans groot is dat de beweging niet alleen maar het centrum van de wereld is en los van die wereld staat, maar dat 't ook een regelrechte bespiegeling kan zijn van de kwade buitenwereld die ons zo tegen staat.

Stel de beweging is één grote familie. Dochtertje wordt tegen haar zin in door vadertje lief seksueel benaderd. Na jaren brengt ze dit naar buiten en het hele gezin, de rots in de branding tegen de kwade buitenwereld (dit is nl ook de basis van het gezinsdenken), ligt overhoop. Moeder gaat met vader praten en komt tot de konklusie dat Pa toch een goede man is en zoiets niet doet. Iedereen vertrouwt moeder grenzeloos en begint dus aan de ervaring van zus te twijfelen: tenslotte sluit men een compromis: zij is wel aangerand, maar vader is geen aanrander. Een zusje dat bij de grote bespreking aanwezig is, wordt een jaar later door broerlief aangerand. Ze zwijgt, ik word toch niet geloofd, want mijn broertje is tenslotte ook een goede jongen, dus ik zal me wel aanstellen.

Met het gemaakte compromis kan iedereen instemmen en zo is het gezin weer geredt, kan papa papa blijven en zijn we nog steeds goed. De bedoeling is het gezin te rehabiliteren zodanig dat je je er zelfs voor schaamt dat je vader even verdacht hebt en er met je broertjes en zusjes over hebt gepraat. Vader is ook boos: hoe durven jullie mijn naam te bezoedelen! Oh wat rot voor pa dat zijn naam bezoedeld is. En verder lulen we er alleen nog maar over hoe zoiets heeft kunnen gebeuren, hoe we voortaan beter moeten oppassen voordat we pa in een kwaad daglicht stellen; en de belangen van dochterlief raken geheel op de achtergrond. En daarmee ook van de zusjes. Enzovoorts. (In het andere geval: dan wordt Pa het gevang in gesmeten: weg ermee!)

VROUWEN

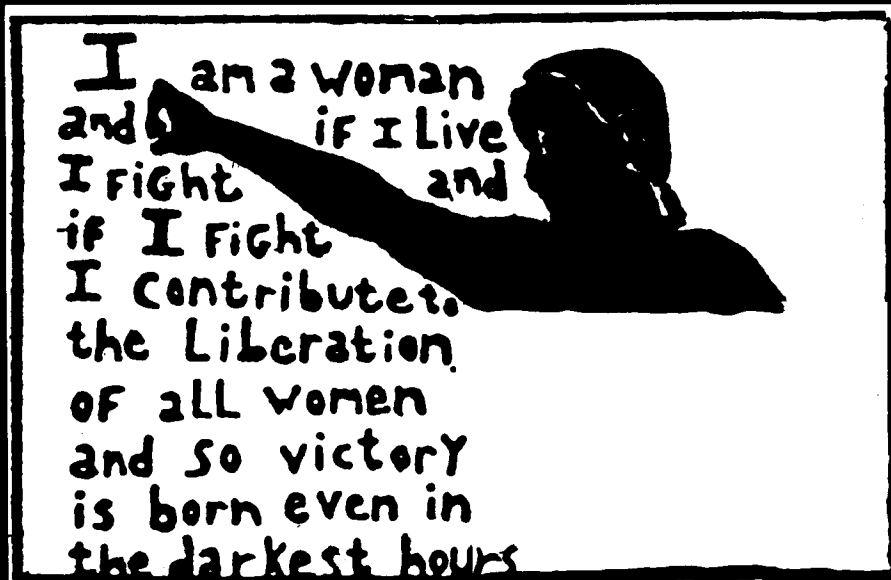
Het waren vrouwen die zwegen ten bate van een 'verdachte' van aanranding. Het waren vrouwen die de konklusie dat hij geen aanrander zou zijn,

ondanks het verhaal van een door hem aangerandde vrouw, trokken. Het waren vrouwen, en we zaten daar alleen maar met vrouwen, en we lieten dit gebeuren. Waarom?? We zitten nog met heel wat erfenissen van onze socialisatie tot vrouw. Of we dat nu willen of niet. En als je het niet wilt, loop je een aardige kans dat je ontkent dat die dingen er nog aardig ingebakken zitten, en dat ze dus op kunnen spelen zonder dat je ze als zodanig onderkent. Hier ook zo? Het zou goed kunnen. Overtuigd als je bent van je feministisch bewustzijn, is het moeilijk vat te krijgen op de mechanismen die er spelen. Mannen spelen al dan niet bewust op die mechanismen in. Ze vertellen hun verhaal, kreëren begrip, en op dat moment wordt er in goed vertrouwen gevraagd het niet door te vertellen. Als er bij vrouwen een beroep op hun begrip en vertrouwen gedaan wordt door een man, zijn we daar nog altijd zeer ontvankelijk voor. En voordat je het in de gaten hebt, word je als een spelbal uitgespeeld. De konsekwenties worden later duidelijk, maar het vertrouwen dat er in je gesteld wordt is een groot goed en dat mag niet geschaad worden. Ook al wordt er dan een nog grotere schade gedaan aan nog grotere goeden zoals daar zijn solidariteit en loyaliteit tussen vrouwen en het omgaan met seksueel geweld. En we zwijgen. En al zwiwend bespreken we de zaak. Voorzichtigheid viert hoogtij. Vrouwen willen namelijk geen onenigheid, we willen niemand persoonlijk aanvallen, we willen niemand kwetsen. Duidelijke vermoedens worden met vage woorden uitgesproken en gelijk weer teniet gedaan. Persoonlijke ervaringen stoppen we weg, sluiten we buiten; maar met de persoonlijke emoties van de betrokkenen houden we angstvallig rekening. Aldus

wordt er niets gezegd. Er speelt veel, en dat voelen we, het zweet staat op de muren. Wijvisme bij uitstek! Wat een rotwoord, wijvisme. Ja, het is een rotwoord, en niet leuk om bij jezelf te onderkennen. Wijvisme is dat wij als vrouwen ons nog altijd door mannen tegen elkaar laten uitspelen, dat concurrentie nog altijd lijkt te zegevieren boven solidariteit, dat we nog altijd naar mannen luisteren, ze hoeden en behoeden, dat we nog altijd te voorzichtig en te scheiterig zijn, dat we het persoonlijke nog steeds niet politiek durven maken, dat we in onze verwoedde pogingen greep op de situatie te krijgen die greep telkens weer verliezen. Ventisme: mannen hebben dit feilloos door, maken er misbruik van, manipuleren ons, leggen ons het zwijgen op. Wij voelen ons schuldig (dat we aangerand worden, dat we Foute dingen van Goede mannen denken enz.) en zo wordt de schuld verlegd. Wijvisme, ventisme, het gaat hand in hand, een 'broederlijke' samenwerking die de situatie alleen maar in stand houdt. Omdat ook wij geïnfecteerd zijn door het systeem. Maar hoe te verhelpen? Ik ben van mening dat door eerlijk tegen jezelf te zijn en de processen die bij jezelf spelen te onderkennen, we een hele stap vooruit zijn. Er is vooralsnog geen reden om de beweging op te heffen, mannen uit te sluiten of kollektief zelfmoord te plegen.

Ook ik heb willen zwijgen. Ik heb lang getwijfeld of ik wel aan dit stuk zou beginnen, en daarna of ik het wel af zou maken, en daarna of ik het wel op zou sturen. Zwijgen is heel verleidelijk. Ik weet er alles van.

Heleen, Nijmegen.

!!! MET EEN BEETJE PECH GING FLAM DOOR ... !!!

DE TELOORGANG VAN EEN AKTIEBLAD

Het stikt in de Nederlandse aktiesien van de al dan niet regelmatig verschijnende periodieken. Met de regelmaat van de klok verdwijnen er blaadjes en met eenzelfde kadans komen er nieuwe voor in de plaats. Het enige verrassende aan dit fenomeen is de naamgeving. Ze getuigen van creativiteit. Zoals trouwens de meeste ad hoc aktiegroepen, zo blijkt uit honderden persverklaringen, van klinkende namen zijn voorzien. Zijn we weliswaar uitgekakt qua aktiemethoden, aan de namen zal het niet liggen.

Vanwaar die onmetelijke drang om ieder voor zich een blaadje te maken, lijkt een logiese maar gezien het enthousiasme waarmee blaadjes starten gelijk een pijnlijke vraag. Enthousiasme mag je immers niet de grond in stampen, dat hoort niet. Vragen komen er overigens vanzelf. Zijn de beginperiodes van de bladen in negen van de tien gevallen hoopgevend en verwachtingsvol, wordt de oplage verhoogd, niet lang daarna volgt een identiteitskrisis en komt er de klat in. Is het niet de financiële noodklok die geluiden moet worden dan is het wel het inhoudelijk uurwerk dat afhankelijk van de ideologie aan nieuwe batterijen dan wel nieuwe veerkracht toe is. En altijd weer de verhalen over abonnees. Af en toe laten redakties iets merken van hun eigen (interne) perikelen. Vuile was hang je niet buiten, die laat je muffig worden op de burelen, lijkt het motto.

Enige maanden geleden ging het tweewekelijks aktieblad FLAM ter ziele. Zonder aankondiging in de vorm van discussiestukken, crisisverslagen (zoals laatst nog de amsterdams NN deed), treur en verdoemenis of een driedubbel laatste nummer kwam er na nummer 38 (3 mrt '89) niets meer. Kort daarna werd in een briefje het abonneebestand ingelicht. Het einde van ruim twee jaar FLAM.

Zijdelings betrokken bij het in de driehoek Wageningen/Nijmegen/Arnhem opererend blad stelde mij dit briefje allerm minst tevreden. Was er niet meer te vertellen en zouden andere redakties geen lering kunnen trekken uit de ups en downs van de FLAM ?

Drie leden van de redactie stonden me te woord. De sluier rondom FLAM schroefde een klein stukje weg. FLAM is dood, lang leve FLAM. Over de doden niets dan goeds.

Op mijn vraag of zij hun eigen namen wilden zien gedrukt staan antwoordden er twee met 'prima' en de derde met 'nee'. Dus werd het niet kwik, kwek en kwak maar Arie, Willem en "Jan".

Jan: "FLAM is ontstaan kort na de kraak van de Mariënburcht, september 86. Toen kwamen een aantal mensen die daar gingen wonen en een aantal die mekaar daar tegen het lijf liepen op het idee dat het wel weer eens tijd werd om een blaadje voor de alternatieven in Nijmegen uit te brengen. Omdat we het nodig achtten op een andere manier aan nieuws te komen, dat we konden berichten wat er in de eigen sien gebeurde, dat er ruimte was om persberichten in kwijt te kunnen, zonder dat dat voor DE ZWARTE, de NN, uh sorry de BLUF! toen nog, of weet ik veel is".

Arie: "Die tijd was een heel enthousiaste periode. Behalve dat de Mariënburcht gekraakt werd was er ook dat jaar een IAB geweest in Appelscha, daar waren nogal was mensen uit Nijmegen geweest, daar is ook nogal het nodige uit voortgevloeid, de anarchistiese driedaags toen. Dat kwam allemaal samen in de Mariënburcht. Dat was toen op dat moment een verzamelplek van allerlei mensen die iets wilden gaan doen, die zich aktiever opstelden, een nieuwe golf, een nieuwe generatie..."

Jan: "Nee, ik denk dat het heel anders in elkaar stak. D'r zaten een aantal mensen die helemaal nieuw in de aktiebeweging stapten en een aantal die daar al langer op een andere manier mee bezig waren. De Mariënburcht gaf even weer iets gemeenschappelijks aan de beweging en daarom gebeurde er zoveel".

Willem: "En dan is er ook gelijk behoefte aan een communicatiemiddel, een blaadje".

Een groep van zo'n vijftien mensen ging aan de slag. Vrij snel kwamen de eerste uitgaven: de eerste was een muurkrant, nummer twee was een A³-stencil, daarna kwam weer een muurkrant en nummer vier was

eigenlijk de eerste echte FLAM. Ruim een jaar nadat het Nijmeegse kraakblad ASFALT was opgehouden. Maar wat trok de drie jongens nou om bij zo'n blaadje te gaan ?

Arie: "Ik heb altijd al iets met blaadjes maken gehad. Toen ik nog klein was en voetbalde schreef ik stukjes in het voetbalkrantje over de wedstrijd die we die zaterdag hadden gespeeld. Op de middelbare school zat ik bij de schoolkrant. En toen ik eenmaal in Nijmegen woonde en ik studeerde raakte ik langzamerhand verzeild in het aktiewereldje en ik hoorde van dat idee over een blaadje en daar was ik ook wel weer snel voor te porren.

Ik heb het altijd belangrijk gevonden dat er blaadjes zijn waarin mensen kennis kunnen nemen van dingen die spelen en die gebeurd zijn. En natuurlijk wel een beetje een politiek idee. Je moet je eigen nieuws wel gaan maken omdat je door de gevestigde media steevast niet als zodanig erkend wordt. Dat is ook wel degelijk belangrijk".

Willem: "Ik ben niet zozeer bij FLAM gekomen omdat ik zo graag blaadjes wilde maken. Zo rond de tijd van de Mariënburcht kwam ik een keer wat mensen uit Nijmegen tegen. Voorheen kende ik daar niemand. Dat bleek voor de hele Arnhemse sien zo te liggen. Ouwe bekenden altijd wel maar nieuwe mensen kende je niet. De sien in Arnhem is niet zo groot en die in Nijmegen ook al niet en ik had zoiets voor ogen als het wat dichter bij elkaar brengen van al die klupjes, wat meer kontakten te leggen tussen de verschillende steden. Het leek alsof die twee steden mijlener uit elkaar lagen. Een blaadje is dan een middel".

Jan: "Ik was al een flinke tijd aktief in Nijmegen en vaker tegen een platform idee aangelopen. Ik had me nooit in blaadjes als ASFALT of al die andere kraakblaadjes verdiept of me afgevraagd wat die te brengen hadden. Bij de start van FLAM liep ik daar tegenaan. Toen ik zelf in zo'n situatie, die nogal hekties was, terecht kwam zat ik er weer 's helemaal midden in. Toen greide bij mij het idee dat het toch

wel belangrijk is als er gewoon geschreven wordt. HOE dat allemaal moest was nog niet belangrijk. Het was meer een kwestie van: hoe vinden we een fatsoenlijke klup mensen bij elkaar, wie heeft er zin in en maar aan de gang gaan en kijken wat er van komt. Later begon het wat meer vorm te krijgen: een maandblad met tussenuitgaven, muurkranten, stencilwerk."

Een invulling wat FLAM nou eigenlijk wilde was niet duidelijk. Niemand had ervaring met dit medium. Het streven was er wel. De wil om zelf te gaan schrijven of anderen te vragen en breder te zijn dan alleen de kraakwereld, was toch wel een doelstelling. Ook andere steden in de regio benaderen was een idee. Maar de ontruiming van de Mariënburcht heeft al deze plannen in de verdrinking gebracht. D'r viel kennelijk zoveel te melden en de ontruiming heeft ook veel discussies losgemaakt dat de achterliggende ideeën over FLAM in de ijskast belandden. Nadat in februari 1987 de eerste echte FLAM uitkwam vol met kraken, kondigde zich de eerste discussiedag zich aan. Meerdere zouden volgen.

Men wilde niet alles plaatsen wat er binnenkwam, geen postbusverslag. Wat dan wel?

LINKS
Arie: "Dat was nou juist, denk ik het probleem. Kijk ik naar een blad als DE ZWARTE bijvoorbeeld, dat publiceert bijna alleen maar dingen die in de postbus terecht komen, dingen die wij ook altijd binnen kregen, af en toe publiceren zij ook wel dingen die duidelijk niet via de postbus komen. Dat is een manier van werken waar je tevreden mee kunt zijn. Maar aangezien FLAM van het begin af aan is opgezet om er meer mee te doen dan alleen maar plaatsen wat je binnenkrijgt, juist het tegendeel: door je juist actiever op te stellen en meer journalistiek te werk te gaan een volwassener blad te maken. Dit, met het achterliggende idee dat je politiek gezien dan meer invloed kunt uitoefenen zowel op de mensen voorwie je het blad maakt als de gevestigde wereld daar omheen."

Maar kennelijk kwam dat niet uit de verf. En dan hielden jullie een discussiedag. Wat kwam daar dan uit?

Jan: "We schoten er uiteindelijk niks mee op. Het bleef bij het verhelderen van eigen standpunten. Het proberen een gemeenschappelijke lijn te vinden, toch het politieke er achter, was de bedoeling. Maar niemand durfde konklusies te trekken uit alle verschillende standpunten. Dus bleef de hele redactie steken in het kollektief achterover in je stoel gaan zitten". (...)

"Zeker in de beginperiode heeft de seksismediskussie een ontzettende rol gespeeld. Dat heeft een enorme scheiding aangebracht. Niet omdat mensen zich er over uitspraken en iedereen is toch tegen seksisme en iedereen doet natuurlijk zijn best om er op te letten. Maar de rollenpatroontjes werkten ook gewoon door in de FLAM-redactie. En de scheiding kwam er omdat niet iedereen het belangrijk vond om daar over te praten. En als het toch beperkt blijft tot de vrouwen of dat één of twee keer een man zich sterk genoeg voelt om z'n bek open te trekken dan is dat niet genoeg of zo. Praktiese invullingen (abonneegericht werken, gratis worden, oplage) hebben zo'n seksismediskussie altijd doen ondersneeuwen. Net als bij een discussie over anarchisme, hoe je daar mee bezig bent in je dagelijks leven: voor de één iets heel vrijblijvends voor een ander bepalend."

Arie: "Het bleef onduidelijk in hoeverre de rest zich daar nou sterk voor maakte, het bleef bij enkelingen. Ik weet niet of je dat met groepsvorming in verband moet brengen maar een echt groepsidee kwam er niet. Om die reden zijn mensen er ook mee opgehouden."

Willem: "Er ontstaan juist door dit soort puntjes persoonlijke conflicten. Bijvoorbeeld als jij aan het woord was dat iemand anders er weer doorheen ging tetteren. We belandden in een patstelling en op den duur wordt het gewoon door-draaien en een blad maken en er maar proberen iets van te maken".

Het gemeenschappelijke binnen de redactie van FLAM kwam er maar niet. De ergeris groeide want de persoonlijke conflicten werkten ook door in de praktische zaken. Uit de verhalen van Arie, Willem en Jan begrijp ik dat afspraken niet nagekomen werden, stukken te laat binnenkwamen, de opgestelde schema's nooit werden gehaald en er niet op elkaar kon worden teruggevallen als je zelf omhoog zat. In deze sfeer werd het besluit genomen om in plaats van maandelijks tweewekelijks te worden en de stencilmachine voor de offsetpers te ruilen. Dat is vragen om moeilijkheden?

Arie: "Ook toen weer werden er organisatoriese oplossingen gezocht voor problemen die veel dieper lagen. Dat was ook het enige vlak waar we echt iets te veranderen hadden. Goede voornemens waar iedereen van te voren al dubieus over was of er iets van terecht zou komen."

Willem: "Na de vakantie kwam ik de vergadering binnen en dat was een matte stemming en ik was lekker op vakantie geweest en ik kwam vol met ideeën over tweewekelijks en dat het allemaal veel mooier er uit ging zien door het offsetzen. Door mijn enthousiasme heb ik mensen wel weer over de streep getrokken. (...)

"Het ging een paar keer heel goed en toen kwam de klad er weer in".

Arie: "Het wisselde ook steeds. Dan trok die weer de kar, dan die weer. Mensen haakten af maar er kwamen ook weer nieuwe bij. Iedere vergadering was op den duur hetzelfde. Eerst werd er weer eens flink gekankerd dat die en die afspraken door die en die niet waren nagekomen, dat kostte ontzettend veel tijd, zodat je ook überhaupt niet meer toekwam aan al die plannen die zich in al die tijd opstapel-den".

Werd het geen tijd om te stoppen?

Jan: "Niemand had het lef om dat te doen, omdat je het idee dan moet loslaten. Dat je een stukje van je ideaal weggooit waar je ooit de FLAM om begonnen bent. Terwijl we met de groep ook geen steek verder kwamen. Maar ik vond het blaadje belangrijk dus ging ik door".

Willem: "Ik denk dat het nog veel sterker ligt. Omdat het moeilijk lag om te erkennen dat het als groep niet kon. Om het maar hardop tegen elkaar te zeggen dat we met elkaar helemaal geen blad kunnen maken."

F

L A M

Jul' 19' 88

K
T

Als abonnee mocht je dus in je handen klappen dat er steeds weer een FLAM verscheen. De interne moeilijkheden uiteten zich niet aan de buitenkant. Het blad ging er mooier uitzien en de reacties kwamen uit alle windhoeken van het nederlands-talig gebied tot aan Vlaanderen toe. De oplage was driehonderd. De helft daarvan was abonnee en daar weer de helft van kwam buiten de regio. Van buitenaf en ver van de eigen sientjes kwam er wél respons op FLAM.

Arie: "Het heeft ook wel te maken, ik weet niet of je dat het politieke nivo kunt noemen, maar wel de stand van zaken binnen de beweging op dit moment. Ik heb de laatste maanden een hele reeks oude kraakkranten en ASFALT nog eens doorgenomen. Daarin werd het veel vanzelfsprekender gevonden om de discussie in die bladen ook te voeren. Daar werd meer het belang van ingezien. Terwijl nu, als er kritiek geleverd wordt het meer op het nivo van de kroeg ligt." (...)

"Als ik dan kijk naar bladen uit de vroegere arbeidersbeweging voor de oorlog, dan hadden bladen daarbinnen een hele duidelijke functie. En zeker bij de linksere, de anarchistiese en kommunistiese bladen, daar groepeerde zich een hele beweging rondom heen. Wat BLUF! ook een tijd geweest is. Het was een spreekbuis van de beweging en iedereen die zich bij zo'n beweging betrokken voelde nam die bladen serieus. Die bladen waren een soort strijdpark van ideeën, waarin meningen tegenover elkaar werden gezet."

Willem: "De belangstelling is nu verminderd. De groep wordt kleiner en er komen weinig nieuwe bij. De ouderen denken dat ze die discussies al gevoerd hebben. Vaak waren de reacties op discussiestukken dan ook dat is al voor de zoveelste keer dat daar over geuwoerd wordt. Ik heb dan zoiets van, vertel maar wat jouw konklusies dan zijn vanuit de discussies die dan al gevoerd zijn."

Jan: "We hadden veel meer verwacht dat de wisselwerking tussen redaktie en beweging, d'r komen stukken in, daar komen reacties op, dan weet je wel wat er leeft."

Meer discussies dus. Een vurig verlangen van de FLAM-mensen. En veel stof over de beweging.

Willem: Ik beschouw een blad behalve dat het krities moet volgen wat er gaande is het ook wel opbouwende kritiek moet kunnen geven en ook opbouwend bezig zijn. Dat mis ik ook ontzettend in de beweging, we houden dingen in stand. FLAM was ook een gevestigd iets. Nu het weg is wordt het jammer gevonden, kunnen mensen hun ei niet kwijt. Jammer dit en jammer dat. Over de doden niets dan goeds. We houden dingen in stand en zijn daar mee bezig en die mening kan ik ook niet kwijt in diezelfde beweging."

Mensen die in een redaktie zitten beschikken over ontzettend veel informatie. Elk blaadje heeft wat dat betreft een machtspositie. Ze kan plaatsnemen of niet plaatsnemen, er mee doen wat ze wil.

Diskussies aanzwengelen echter vereist ook een zekere afstand. De mensen van FLAM komen uit de beweging en willen juist diezelfde beweging bekritisieren, dat is niet gemakkelijk. Er zijn in Nijmegen de laatste jaren dingen gebeurd die landelijke aandacht trokken.

De artikel 140 razzia.

De reactie van "De Politieke Vleugel" Parels Voor De Zwijnen.

De ontmaskering van de politie-infiltrant Dave. Daarom heen is veel gespekuleerd en veel geroddeld. FLAM bleef duidelijk in gebreke en kwam met uiterst gebrekkige info. Discussies zouden juist dan aangewakkerd kunnen worden maar het gebeurde niet. Waarom niet ?

Willem: "Dan hadden we schijt aan de halve redaktie moeten hebben. Nee, dat kon gewoon niet."

Arie: "Numero 15 bijvoorbeeld (november 1987). De ver-radersklup had in Amsterdam het advocatenkantoor overvallen en de dossiers van de art.140-mensen meegenomen. Oorspronkelijk zou er een pagina in komen met een reactie daarop van enkele redaktieleden. Die is er weer door andere redaktieleden uitgehaald. Terwijl de nietjes er al inzaten, hebben ze weer een nieuwe pagina gemaakt, gestencild. Dat vind ik knap ver gaan en voor mij was het ondenkbaar wat daar gebeurde."

Jan: "De arrestantengroep had besloten om niet te reageren en het te laten voor wat het was. Zwijg maar dood. En omdat die mensen me heel erg na aan het hart staan heb ik hun overweging zwaarder laten spelen en dat klopte eigenlijk niet".

Willem: "Ik vond het, zeker achteraf een machtsspelletje dat er gespeeld werd. Van die arrestantengroep zaten dus mensen in de redaktie..."

Arie: "Dat heeft ook te maken met of iedereen haar of zijn eigen huisjes ter discussies wil stellen of niet en op dat moment kon dat zeker niet."

Willem: "Dat had er puur mee te maken dat vier mensen van die groep binnen FLAM zaten en daar zo klote mee omgingen. En dan kreeg je vragen van buitenaf, hoe zit het er nou mee, dan ging je daarmee naar die mensen toe en dan werd er wel weer uitgelegd en geantwoord, ja en je weet toch wel hoe het zit..."

De niet-arrestanten hadden kennelijk het nakijken. Over het art.140 gebeuren mocht niet geschreven worden. De perikelen binnen de arrestantengroep, hoe slecht daar met elkaar werd omgesprongen, bleef voor de buitenwereld verborgen.

Willem: "Hetzelfde toen "Parels voor de zwijnen" verscheen, toen zijn ze absoluut niet met een eigen verklaring gekomen. Eén van de acht arrestanten/s heeft toegegeven dat hij gepraat heeft. Twee hebben helemaal niets verklaard en de andere zes? Die hebben allemaal gepraat en waarom mochten wij er niet over schrijven, omdat de hardliners van nu toen in de FLAM redaktie zaten".

(...)

"En dat alles heeft allemaal anderhalf jaar geduurd en daar zijn we nooit van losgekomen ook na de zomerstop niet, het zat allemaal muurvast".

Arie: "Ja want kijk maar naar de arrogantie van de Dave-onderzoeksgroep, die dacht dat allemaal wel te kunnen bepalen."

DE ZWARTIE 38

19

En die onderzoeksgroep had weer de lijntjes liggen bij wat FLAMmens. Wederom dubbele petten. Binnen FLAM woedde een ordinaire belangenstrijd. Naast het niet op één lijn kunnen gaan zitten, het weinige gemeenschappelijke binnen de redactie, was er een pure machtstrijd. Nieuwe impulsen kwamen er niet. Ook niet vanuit het landelijk bladenoverleg, dat toen nog bestond.

Jan: "De discussie op zich zagen we wel zitten maar niet de manier waarmee er werd omgegaan. De pretenties, het taalgebruik, het autoritaire gedrag..."

Dat de FLAM het twee jaar heeft volgehouden is voor mij een raadsel. Ookal was de anti-impie tijd voor het blad de beste periode, dat heeft niet veel opgeleverd. FLAM hield zichzelf in stand.

Arie: "Ik heb er veel van geleerd, praktische zaken, lay-outen, tiepen en groepsprocessen. Hoe je je vooral níet moet opstellen, leren samen werken met mensen en dat het opzetten van een grote bek en het door-douwen van je eigen standpunten dat je daar niet veel verder mee komt dan dat jezelf met de kop tegen de muur knalt. Als een gelijkwaardigheid die je nastreeft niet blijkt te werken dan houdt het op een gegeven moment op en dan moet je uit elkaar gaan en dat kun je dan beter meteen doen dan dat je net als FLAM door blijft gaan tot er principe geen einde aan komt".

Jan: "Ik heb geleerd dat je heel lang door kunt gaan vanuit een ideaal terwijl je er kontinuu tegen aan loopt dat het op die manier niet lukt en dat er kollektief krampachtig vastgehouden kan worden aan het feit dat het blad moet verschijnen en dat niemand bij machte is om daar doorheen te breken.

Willem: "Ja, hoe onze media, of de media, hoe die in elkaar zitten en hoe je daar mee om kunt gaan, de invloed die je hebt als medium, die groot kan zijn als je het goed aanpakt. Praten heb ik geleerd, veel meer praten. Al die discussies over wat plaats je en wat niet. Ik heb ook zeker geleerd me kritischer op te stellen tegenover gebeurtenissen en meningen. Ik neem zeker niet alles voor waar aan. Voor de tijd van FLAM ging het nogal wat soepler met mezelf, ik wist niet zoveel en ik ging al gauw mee.

Arie: "Dat merk ik ook, dat je je kritiek zeker niet in dank wordt afgenomen. En dan zijn er maar een heel klein aantal mensen die mij dat durven zeggen."

Dat was FLAM. Dat was één van de vele aktieblaadjes in den lande. Een schrijnend voorbeeld van samenwerken binnen de aktiesien.

Op dit moment praten mensen uit de regio over het opzetten van een nieuw blad nu FLAM niet meer is.

Dit was FLAM.

Willem: "Ik geloof dat dit interview net zo moeizaam verloopt als onze vergaderingen".

Dat kan ook aan mij liggen,

rop.

arnhem, 20 mei 1989.

Willem: "Dat bladen overleg kun je vergelijken met een grote FLAM vergadering. Weer dezelfde standpunten bepalen, de dingen waar je voor staat, maar onderling uitwisselen en samenwerken, nee. Het eigen belang stond weer voorop."

Arie: "De AANZET heeft nog eens een coup willen plegen om een stevige inhoudelijke discussie te gaan voeren met een select groepje bladen. Dat was in de tijd dat de AANZET al echt op die anti-impie toer zat die wij in de FLAM absoluut niet zagen zitten, zelden waren we zo eensgezind."

Jan: "Met een beetje pech was FLAM doorgestaan".

Tijdens het gesprek merkte ik dat de drie FLAM mensen de boel nog lang niet verwerkt hadden, ookal bestaat FLAM niet meer. Er hangt een waas over de onderwerpen. Wat er onderling allemaal speelde, ook onder de drie bij mij thuis aan tafel, komt moeizaam, heel moeizaam boven tafel. Een anti-autoritair blad sterft een stille dood door interne machtsconflicten. Hoe schrijnend.

Wat houden ze er nou zelf aan over?"

IGGI

De jaarlijkse vergadering van de Inter-gouvernementele Groep Inzake Indonesia (IGGI) vindt deze keer plaats op 13 en 14 juni in Den Haag. Het is de 32e vergadering van dit internationale consortium dat is opgericht in 1967, (in de beginjaren vergaderde de IGGI twee keer per jaar) en waarvan Nederland de vaste voorzitter is. De IGGI wordt behalve door Indonesia zelf, gevormd door 14 donorlanden en de volgende internationale organisaties: de Wereldbank, het IMF, de Aziatische Ontwikkelingsbank (ADB) en het VN-ontwikkelingsprogramma (UNDP).

Ter voorbereiding van de komende IGGI vergadering heeft minister Bukman van Ontwikkelingssamenwerking onlangs een negen daags bezoek gebracht aan Indonesia. Na afloop verklaarde hij dat het economische beleid van Indonesia zwakke punten vertoont, dat het meer protektionistisch is dan marktgericht, waardoor buitenlandse investeerders hun geld liever beleggen in andere Zuid-Oost Aziatische landen. Al jaren dringt de IGGI aan op "deregulering", dat wil zeggen: het verminderen van de administratieve rompslomp bij buitenlandse investeringen. Vorig jaar nog toonde Bukman zich blij met de in december 1987 aangekondigde maatregelen van het Indonesische regiem om de handelsbarrières van het land terug te dringen en de economie verder te dereguleren. Dit jaar constateert hij dat de deregulering in een te laag tempo wordt doorgevoerd. Maar Bukman heeft gezegd dat duidelijk is dat het land opnieuw aanzienlijke financiële steun nodig heeft in het komende jaar. Vorig jaar verhoogde de IGGI haar steun van 3,15 naar 4,01

miljard Amerikaanse dollar. Indonesia blijft voor de rijke wereld een kredietwaardig land dat zijn schulden aflost (eind 1987 beliep de buitenlandse schuld \$52,6 miljard, in 1988 is de schuld weer gestegen), dat een rijk potentieel heeft aan grondstoffen, dat met een bevolking van 175 miljoen mensen een interessant afzetgebied kan worden, en dat vanwege de strategische ligging te vriend gehouden moet worden.

Binnenlandse inmenging

Elk jaar opnieuw wordt met klem beweerd dat de IGGI geen forum is om over andere zaken dan de economie en financiën te praten. De westerse financiers tonen absoluut geen bezorgdheid om de situatie en de ontwikkelingen die zich onttrekken aan de eenzijdige economische statistieken, omdat zij op het menselijk vlak liggen. Hans Beynon schreef in de Volkskrant van 14 juni 1988: 'De IGGI wekt de indruk dat zij de direkte humane aspecten liever buiten de deur houdt uit vrees dat zij politiek bedrijft waarmee Indonesia voor het hoofd wordt gestoten. En dat moet letterlijk koste wat het kost voorkomen worden omdat Indonesia economisch te belangrijk is voor de hulpverleners. De verkiezingsleus uit de jaren vijftig: 'Indonesia verloren, rampspoed geboren', heeft zo te zien niets aan aktualiteit ingeboet, voor degenen die Indonesia uitsluitend zien als afzetmarkt en leverancier van grondstoffen. Maar financieel-economische hulp verlenen is politiek bedrijven en derhalve inmenging in de binnenlandse politiek van een ander land'. Generaal Suharto is in 1965 aan de

macht gekomen door een staatsgreep waarbij meer dan een half miljoen mensen zijn vermoord. In 1967 is de IGGI opgericht en kon Suharto rekenen op miljarden aan steun voor zijn regiem, naast de vele miljarden die verkregen worden uit de bilaterale ontwikkelings-samenwerkingen (van land tot land). Het is moeilijk te bepalen of het Suharto-regiem zich staande heeft weten te houden dankzij de gigantische steun uit het westen, maar zeker is dat de bevolking snakt naar meer vrijheid en meer inspraak, kortom naar democratie.

Oppositieele groepen

Het Komitee Indonesia en het West Papua Volksfront hebben in samenwerking met organisaties van Indonesiers en van Molukkers de organisatie op zich genomen van twee aksi-dagen. Op 13 en 14 juni (de dagen dat de IGGI vergadert) willen zij de aandacht vestigen op oppositieele groepen in Indonesia, groepen

die tegen de repressie in strijd zijn voor een rechtvaardige en democratische samenleving. De financieel-economische steun van de IGGI is een inmenging in de binnenlandse politiek ten gunste van het generaalsbewind, solidariteit met oppositieele groepen is een versterking van de democratische krachten binnen Indonesia.

Ambassade-tocht

Op dinsdag 13 juni is er een demonstratieve tocht door Den Haag waarbij alle ambassades aangedaan worden van de landen die lid zijn van de IGGI. Bij elke ambassade wordt een petitie aangeboden waarin gewezen wordt op de diverse vormen van verzet tegen het regiem in Jakarta en waarin wordt aangedrongen op stopzetting van de IGGI zolang er sprake is van schending van mensenrechten en repressie, in plaats van democratie.

Verzamelen: 11 uur bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Bezuidenhoutseweg 67.

Politiek kafe

Op dinsdag 13 juni is er vanaf 20.00 een politiek kafe in het Paard van Troje, Prinsegracht 12 in Den Haag. Er zullen korte inleidingen gehouden worden over de doelen en aktievormen van zes verschillende oppositionele groepen.

* Jan Halkes, journalist

, vertelt over de onafhankelijkheid op Oost Timor, de vroegere Portugese kolonie die in 1975 werd geannexeerd door Indonesia. Diverse rapporten claimen dat de oorlog in Oost Timor al aan een derde van het volk het leven geeft gekost, toch gaat de strijd onverminderd door.

* Viktor Kasiepo, een van de koördinatoren en woordvoerders van het West Papua Volksfront, vertelt over de onafhankelijkheidsstrijd van de Papua's in West Papua, het vroegere Nederlands Nieuw Guinea, dat sinds 1963 als wingewest wordt leeggeplunderd door Indonesia en transnationale ondernemingen; de grootste bedreigingen voor de Melanesische kultuur van de Papua's zijn de transmigratie van honderdduizenden Indonesiers naar West Papua en de ekologische destruktie als gevolg van de massale exploitatie van de grondstoffen.

* Een Indonesische student gaat in op de studenten-onlusten van de laatste maanden in tal van universiteitssteden. Zij

trotseerden een door Suharto in 1978 ingesteld demonstratieverbod en eisen ook politieke vrijheid op de campus. In Jakarta verbrandden studenten op 18 april j.l. een enorme papieren laars. De studenten nemen het vaak op voor mensen die uit hun woningen of van hun land gezet worden.

* Na de vertoning van een diaserie over het verzet van boeren om hun land te verlaten ten bate van de waterdam Kedung Ombo op Midden-Java, zal verder worden ingegaan op diverse gewelddadige confrontaties tussen boeren en het leger; zowel in Kedung Ombo, in Lampung (Sumatra) als in Dompu (Sumbawa) is sprake van conflicten over het grondbezit.

* Er zal een inleiding worden gegeven over de rol van de Islam. In Indonesia is ongeveer 94% van de bevolking Islamiet. Vanuit moskeeen en vanuit religieuze groepen komt regelmatig kritiek op het regiem. Suharto beschuldigt oppositiegroepen (bijvoorbeeld de boeren) regelmatig van "fundamentalisme", van Islamatisch extremisme.

* Tenslotte wordt kort ingegaan op de oppositie van vrouwen. In Indonesia is slechts een vrouwen-organisatie toegestaan, de Kowari die via de echtgenotes een afspiegeling is van de hiërarchie in het leger en in het bestuursapparaat. Maar de laatste maanden hebben vrouwen zich georganiseerd en spelen een belangrijke rol in de ondersteuning van o.a. het verzet van boeren tegen landonteigening.

* Via een ronde-tafelgesprek onder leiding van Rocky Tuhutera (presentator van het radioprogramma Radio Thuisland) kunnen de aanwezigen vragen stellen aan de zes inleiders en kunnen ze deelnemen aan de discussie.

Picketline

De IGGI vergadert in het ministerie van Buitenlandse Zaken. Op woensdag 14 juni wordt daar van 12 tot 15 uur een picketline gehouden. Tevens worden er door diverse Nederlandse, Indonesische en Papuagroepen petitie's aangeboden.

Probeer allen zoveel mogelijk aanwezig te zijn bij deze demonstraties tegen de IGGI-inmenging in Indonesia. Toon uw solidariteit met de oppositionele groepen tegen het generaals regieme in Jakarta. Voor meer informatie: Komitee Indonesia - telefoon 020-936050 en het West Papua Volksfront - telefoon 015-619308. Voor financiële ondersteuning van anti-IGGI akties: giro 60 30 20, t.n.v. St. West Papua Volksfonds o.v.v. "IGGI" Dit gironummer is ook te gebruiken voor financiële ondersteuning van het West Papua Volksfront, in dat geval o.v.v. "WPVF".

Het heftige moddergevecht van de media en ook de politieke discussies onder links- radikale mensen na de 1. Mei gebeurtenissen hebben de politieke strategie van de heersende SPD/AL koalitie glashelder opengebroken/ open laten breken: politieke bestrijding en isolatie van radikale beginselen.

in de buurten was het doel van de SPD/AL-senaat. Nu, na de 1e Mei hetzen ze gemeenschappelijk als grote kontra-revolutionaire koalitie van BILD, TAZ, CDU, AL, SPD etc...tegen autonome, anti-imperialistische politiek. Gemeenschappelijk trachtten ze burgerwachten tegen ons te mobilise-

uitdrukking daarvoor, zoals er velen zijn, die in deze staat geen perspectief meer zien en die waarschijnlijk ook weten, dat ze van de SPD en de AL niets anders te verwachten hebben dan ingezeept en belazerd te worden. Tweeduizend, die aan de militante konfrontaties deelnamen, en meerdere

0 Stunden Gewalt ● 335 Polizisten verletzt ● Nur 16 Chaoten festgenommen ● 75 Geschäfte geplündert ● Viele Millionen Sachschaden

Onder de CDU- senaat was het vaker tot zoiets als een prakties samengaan van linkse oppositie-kringen gekomen. Bijv. met het IMF waren autonome/anti-imperialistische groepen, scholieren, linkse kerkgroepen etc. de straat op gegaan. Het concept van de CDU ter bestrijding van verzet, de harde lijn, was min of meer gestrand, had tegenover de gehele linkse oppositie geen legitimatie meer en had eerder een tegenovergestelde werking. Dat kwam o.m. ook bij de verkiezingen tot uiting.

Dat was/is het grote uur van de sociaal- democratie. In de geschiedenis is het haar altijd gelukt, schijnbaar geloofwaardige politieke figuren naar voren te schuiven, die dan een deel van de opstandige bevolking terug aan de tafel van vader - Staat moeten sleuren. Dat ze deze keer in de AL (Alternative Liste, zo heten de Groenen in West- Berlijn) ijverige, behulpzame lakeien hebben gevonden is voor de heersenden een bijzonder gunstige omstandigheid. De Geallieerden (de bezettingsmacht van Berlijn 'sinds de oorlog) hebben dat tot nu toe gehonoreerd, want ze maken zich natuurlijk nogal bijzonder druk om de frontstad Berlijn. Na de eerste kraken had Momper (burgemeester) al heldere taal gebruikt: hij riep de

ren. Wij hebben van hen niets anders verwacht.

De demonstratie op de 1e Mei was daarom een poging geweest, in dit politieke landschap zoiets als een revolutionair, zelfbepaald perspectief staande te houden en door te zetten tegen deze reformistische politiek.

Het feit dat meer dan 10.000 vrouwen, mannen en kinderen op deze demonstratie kwamen bevestigt dat deze politieke opzet een basis heeft.

De strijdbare revolutionaire 1e Mei demo 1989 was een politiek succes voor ons. Door de gehele demo werden de leuzen tegen fascisme, ter ondersteuning van de hongerstaking, vóór kraken, tegen racisme en sexismen en vóór internationale solidariteit overgenomen. Veelzijdige vormen van verzets-kultuur kwamen tot uitdrukking: ontelbare spandoeken, fantasievolle kultuurakties, doelgerichte militante akties tegen speelhallen, sexshops, banken, verdeelakties bij supermarkten. We laten ons niet door de staat in onze middelen beperken/voorschrijven wat er of hoe iets moet gebeuren, ook niet door een verbleektrode/groene senaat.

duizenden, die daarmee sympathiseerden, zijn geen kleine geïsoleerde groep. Dat weten de aan de staat loyale linksen ook. En daarom is de schrik hun ook zo in de botten gegaan. Des te meer zullen ze nu proberen de isolatie van de militanten aan te praten. Dat moeten allen zich nog maar eens overwegen, voordat ze zich door de stemmigmakerij van de SPD/AL en hun cliënten laten intimideren.

Deze mensen stellen zich nu anders op onder een CDU- senaat, want uiteindelijk moeten ze nu "hun" senaat verdedigen. AL- kiezers, grotendeels middenstand, zijn er ook in Kreuzberg genoeg. Als zij nu allemaal tekeergaan in plaats van zoals vroeger over de smeris te klagen, dan moeten we ons niet laten verdoezelen door hun verhaal over de daadwerkelijke realiteit en over hoe geweld tegen de staat wordt gedragen door hen, die hier werkelijk worden bedrogen. Zij zijn degenen, die over de middelen beschikken, zich hier openlijk te uiten. In tegenstelling tot een groot deel van hen, die er actief bij waren, die niet de mogelijkheid hebben, zo makkelijk een persverklaring af te geven en de authenticiteit van de gebeurtenissen te weerspiegelen.

In deze samenhang gaan ons de mensen uit de eigen rijen die zich distan-

Alle von Kreuzberg Warum dieser Haß?

linkse mensen in de stad op, de radikale politiek te bestrijden. De nieuwe Al- wethoudster voor bouw en woningtoezicht in Kreuzberg, F. Eichstädt, riep in de "Süd-Ost-Express" ertoe op dat alle "demokratiese krachten in het stadsdeel de autonomen duidelijk binnen de perken moeten houden."

De beginselen van zelfgeorganiseerd, zelfbepaald, radikaal en vooral niet door het systeem gestabiliseerde politiek moeten in een slecht daglicht gesteld en geïsoleerd worden. Een ervaring voor velen was de zelfstandige organisatie tegen een mogelijke naziterreur rond de 20e April (de 100ste 'verjaardag' van Hitler): politieke en praktiese ontwapening van de zelfbescherming van de tegenmacht van de anti-fascistische organisatie

Overigens: de aktie, een vuilcontainer aan de rand van de demo aan te steken, heeft tot niets anders geleid, dan dat de mensen uit de omliggende huizen de demo door de rook niet meer konden zien en het nakomende deel van de demo een hoop rook moest slikken.

Enkelen hebben vergeefs geprobeerd, de brand te blussen. Zo'n ongerichte aktie is alleen te vermijden, als allen met verantwoordelijkheid op elkaar letten en oppassen.

We vonden het bijv. heel goed, dat tijdens de demo en ook later bij Getränke Hoffmann er zovelen op gellet hebben, dat de Alk(ohol) uit de opengemaakte supermarkten vernietigd werd.

De gebeurtenissen van de resterende dagen waren net zo als de demo een

cieren bijzonder aan 't hart. Wat dat gekrijs over "blind geweld" betreft, daarop willen we met een citaat uit een discussiebijdrage van Mei 1987 antwoorden:

"In de 1e Mei brak alles, wat er iedere dag is aan geweld, sexismen, materiële wensen, woede, frustraties in gekoncentreerde vorm op straat uit. Dat is een maatschappelijke toestand, waarvoor de heersende klasse verantwoordelijk is. Onze verantwoordelijkheid als politieke kracht ligt daarin, ons onze rol daarin bewust te worden, de gebeurtenissen te beïnvloeden, positieve dingen op te pakken... en negatieve dingen tegen te werken (sexisme, konkurrentiedenken, geweld tegen elkaar etc...), (...) Wanneer er dan enkele autonomen, degenen die vanuit hun subjektiviteit kleine winkels plunderen, als klootzakken bestempe-

len, dan drukt dat een onbegrip van de situatie van de mensen en een gemis aan betrokkenheid bij de situatie van de onderdrukte klasse hier uit. Het is zinloos, zich van een maatschappelijke toestand te distancieren; het gaat erom, hem te veranderen. (...) Het gaat er hier niet om, de mensen tot onbewuste produkten van hun milieu te verklaren en hun daden kritiekloos te aanvaarden- bij geweld van mannen tegen vrouwen wordt dat heel duidelijk- het gaat er echter om, voor ons duidelijk te maken, wat er hier aan de hand is, hoe de mensen zich voelen en opbouwend met deze wetenschap verder te gaan.

In deze zin waren er daadwerkelijke verbeteringen in vergelijking met '87.

Berlin - Die Hölle von Kreuzberg dauerte zehn Stunden: Nach einem traditionellen Straßenfest zum 1. Maizogen 2000 Chaoten durch Berlin.

Sie plünderten 75 Geschäfte, Banken und Büros, demolierten 34 Autos, lieferten sich blutige Schlachten mit der Polizei: 335 Beamte...

Ende gewesen. Es ist ein Wunder, daß kein Beamter von der Schußwaffe Gebrauch machte." Nur 16 Gewalttäter wurden fest-

Er werd niet half zoveel gezopen, omdat de Alk(ohol) grotendeels vernietigd werd. De mensen waren dit keer beter georganiseerd. Er werden bijna geen kleine winkels ingeslagen. Bovendien valt op, dat het deze keer, veel meer als in '87, een direkte strijd tegen de smerissen was, waarvan er 1600 waren ingezet.

De mensen op de straat hebben blijkbaar iets geleerd, enkelen "links-radikalen" niet, voor geen millimeter. ("Ihr seid nichts als linke Spießer!") ("Jullie zijn niets als bekrompen linke burgers...")

De bekrompen coalitie van de links-liberale academische middenklasse is verontwaardigd, dat mensen nemen, wat sowieso van hun is! Namelijk de vrijheid van de straat, de vrijheid het dagelijks subtiële geweld van de vrouwen verachtende video- en sexshops aan te pakken.

De vrijheid de speelhallen, die de parasieten van de door het systeem geproduceerde werkloosheid onder jongeren, en de perspectiefloosheid zijn, op z'n minst voor korte tijd plat te leggen.

Datzelfde geldt voor de slavenhandelaren, wiens buro onbruikbaar gemaakt werd, zoals voor de supermarkten en banken. Zij zijn allen elementen van het dagelijkse systeem van geweld, dat hier, speciaal ook in Kreuzberg, duizend namen heeft: Arbeidsburo, Soos, het zoeken van een woning, werk, bazen, ploegendiensten, tijdelijke kontrakten slavenhandelaren, leerfabrieken, dagelijkse smerispes-terijen, GVB- controleurs. Daarbovenuit worden vrouwen in dit systeem van mannenheerschappij met alledaags geweld- verkrachtingen zijn alleen het topje van de ijsberg-gekonfronteerd.

De woede van de onderdrukten spreekt in ieder geval een andere taal als die van de inktspetterende "Schreibtischtäter/Innen", de coalitie van academici en de kommentators.

Dat is de haat tegen deze staat, waarmee we geen vrede sluiten. De uitgebuitenen/onderdrukten zijn, in de inschatting van de specifieke samenstelling van de macht der heersenden, meestal tamelijk zonder illussies. Die weten al, wat boven en onder is. De SPD/AL- zeepbellen- coalitie probeert hier hoop te kweken. De reformistische linksen, met de TAZ voorop, neemt deze variant van de staat op de nek en likt de senaat de voeten. Een voorbeeld maakt overduidelijk, wat van hen te verwachten is: na 2 maanden durende strijd/hongerstaking van de gevangen vrouwen in de Plötze (vrouwenbajes in West-Berlijn) is er niets, absoluut niets voor hen veranderd. Het behandelingsconcept van kleine groepen, de sociaal-democratie wasmachine voor gevangenen met een onangepaste identiteit, is niet veranderd.

Ook Angelika Göder kon al lang vrij zijn en ook het aanbod voor een grote groep van gevangenen uit de RAF en het verzet kon door een bleekrode/groene senaat worden gedaan. Als ze dat niet doen, dan is dat hun beslissing en niet de een of andere zakelijke dwang waaraan ze gebonden zijn. Om de eisen van de mensen, de onderdrukten geven ze geen moer.

De massieve traangasaanval op het feest was een wraakactie van de smeris vanwege de demo en omdat ze daarvoor bij Getränke Hoffmann meerdere keren waren teruggeslagen. Wij waren na de demo zelf graag naar het feest gegaan en willen dat ook in de toekomst doen. Het feest is in ieder geval door de smerissen verpest, en niet door de mensen, die de smerissen hebben aangevallen. Een aanval op de smeris was er ook al in 1987, zelfs in de onmiddellijke nabijheid van het feest. Of nou een gasaanval op een feest " een buiten alle verhoudingen kolossale wraakactie" is of " een door militanten geprovoceerde maatregel" hangt er voor enkelen blijkbaar van af, onder welke senaat de smeris gas op straatfeesten schiet. Wij hadden niet gedacht dat Pätzolds (hoofd van de smeris) uitgelegde deeskalatie- lijmspoor voor veel "linksen" zo kleverig werkt.

Diegenen, die over het optreden tegen de smerissen zeuren, zien door hun bleekrode/groene vernevelde bril zeker niet meer, dat alleen al de aanwezigheid van de smeris in Kreuzberg een provocatie voorstelt, speciaal op de 1e Mei. Na de ervaringen van 1 Mei '87 en '88, waar de smeris een brandalarm als aanleiding nam, om op de mensen los te knuppelen, na de afranselorgiën tijdens het IMF kongres is 't ons om het even, of Pätzold nu iets over de-eskalatie vertelt. Het zijn dezelfde smerissen, die tot dusverre de mensen hun hoofden tot bloedens geslagen hebben en dat zijn we niet vergeten

Onze voorstelling is niet, een 1 Mei feest naar sociaal-democraties pacifiekatiemodel, maar: SMERIS PLEITE, ALS WIJ FEESTEN! Dat is onze principiële aanpak voor deze konfrontatie. Dat er op zo'n avond ook taktiese fouten zijn geweest, dat een spontane revolte niet met het schema van het metroverkeer uitgevoerd wordt, geeft ons geen kop-pijn. Of er bijv. nog andere mogelijkheden waren, dan na de gevechten voor Getränke Hoffmann zich op 't feest terug te trekken, daarover is te twisten. Wie toch beweert, dat het feest als uitgangspunt voor aanvallen op de smeris gebruikt werd, laat zich op propaganda van de senaat in of liegt bewust.

We breken onze kop er wel over, hoe

we de organisatie en het bewustzijn van de tegenmacht hier in de buurt, maar niet alleen daar, kunnen verbeteren om onze aanval tegen deze staat effectiever en doelgerichter te bewerkstelligen.

Daarbij hoort natuurlijk veel meer dan het organiseren van demo's. Daarvoor hebben we zeker structuren nodig, waarmee we bijv. ook diegenen bereiken, die op de 1e Mei geageerd hebben.

De kraak van het BEWAG-gebouw in de Mariannenstr.9 voor de opbouw van een autonoom centrum is een belangrijke stap in deze richting, waarmee we ons solidariseren net zo als met de kraak van het huis Oraniënstr. 192.

In het centrum zullen woningzoekende jongeren kunnen wonen, duitse/buitenlandse groepen ruimtes kunnen gebruiken autonome gezondheidsgroepen kunnen werken, een kafe geopend worden, die een ontmoetingsplek kan zijn.

We hebben zulke plekken nodig, waar we zichtbaar en openlijk aanspreekbaar zijn, waar we iets tegenover de koude video- en computercultuur kunnen stellen, waar de mensen zichzelf organiseren en hun belangen in eigen hand nemen. Zonder bemoeiënis van boven, ook zonder in 't rond slaande bleekrode/groene senaat.

In deze zin: Wees slim, niet alleen bij het barrikades bouwen!! Onmiddellijke vrijlating van de gearresteerden van de 1e Mei!!!

INLEIDING

Op uitnodiging van de Vereniging van familieleden van politieke gevangenen, TAYAD, in Istanbul, togen 8 Nederlanders eind maart-begin april naar Turkije. Twee weken praten met gevangenen, familieleden, stakers, vrouwen, artsen, studenten.... Hieronder een indruk van repressie en verzet in Turkije, toegespitst op de studenten en de gevangenen in het Dev Sol proces.

Op 9 april j.l. keerde de voormalige Turkse vakbondsman Güney terug naar Turkije. Direct na aankomst in Istanbul werd hij opgepakt door de politie en enige tijd later weer vrijgelaten. Op de daaropvolgende perskonferentie verklaarde de meegekomen Nederlandse delegatie, bij monde van Piet Dankert (PvdA-Europarlement) en Sanders (wethouder Zaanstad), dat "het de goede kant op gaat met Turkije. Er is sprake van een hoopvol democratiseringsproces. Dit is een teken dat politieke vluchtelingen weer terug kunnen keren."

Sandalci, voorzitter van de afdeling Istanbul van de mensenrechtenvereniging IHD, reageert hierop: "Er wordt veel te veel gezegd dat het goed gaat met het democratiseringsproces in Turkije. Aan de oppervlakte is het democratiser geworden. Vanaf 83 zijn politieke partijen weer mogelijk, maar het zijn wel die partijen die door de militaire junta zijn goedgekeurd. In het Turkije van vandaag kan je alles doen, zeggen en schrijven. Als je het durft. De zgn. democratisering heeft voor folter geen verschil uitgemaakt. Die gaat systematies door. De westerse regeringen weten dat donders goed, maar er zijn teveel economische belangen." Artsen die anoniem willen blijven uit angst voor represailles bevestigen zijn uitspraak: "Het martelen op de politieburo's neemt toe met steeds verfijndere methodes. De laatste jaren is de Turkse politie overgegaan op CIA-methodes die geen sporen achterlaten. Dat de CIA hier de hand in heeft is absoluut zeker, maar we kunnen dat niet openlijk zeggen. Niemand van ons durft dat risico te nemen. Turkije is te vergelijken met landen in Latijns Amerika. Er is nu een parlement. Maar er is niets veranderd. Het parlement kan niets. Gisteren was er een studentenprotest waarbij spandoeken opgehangen werden aan een brug over een drukke verkeersader in Istanbul. Dat is het !"

Een overzichtje. Tussen de 10 à 15 duizend mensen zitten in de gevangnissen om politieke redenen. 509 journalisten zijn aangeklaagd voor in totaal 2242 jaar. Alleen al de afgelopen 3 maanden zijn er 79 gevallen

van arrestaties en inbeslagnames wegens propaganda tegen de Turkse staat en propaganda voor Koerdis separatisme. 15 artsen zitten gevangen wegens het weigeren medewerking te verlenen aan de politie. D.w.z., dat ze verklaringen afgeven waarin bevestigd wordt dat er gemarteld is en dat ze daar in het openbaar uitlatingen over doen.

In de 2 weken dat ik in Istanbul ben worden 's nachts 50 mensen thuis door de politieke politie van hun bed gelicht. Daarmee loopt het aantal arrestaties in één maand op tot 250 in Istanbul (500 in Turkije).

Een vrouw vertelt daarover: "Midden in de nacht hebben ze de deur ingetrapt en mijn man meegenomen. De straat was afgezet door 100 man politie. Ons huis is overhoop gehaald en een bank hebben ze opengesneden. Maar ze konden niets vinden van wat ze zochten. Ik ga elke dag naar het buro, maar ik krijg geen nieuws van hem."

Na 12 september 1980, de staatsgreep, is de tijd dat de politie je mag vast houden verlengd van 15 naar 90 dagen. Maar in de praktijk is dat een ongelimiteerde periode. Eenmaal in de gevangenis kan de politie je telkens terug halen voor verhoor en daarmee beginnen de martelingen weer van voren af aan. De politie hoeft geen aanklacht te hebben. Je hebt geen recht op een advocaat. Geen bezoek. Familie moet geld brengen voor eten op het buro.

Arrestaties gebeuren op grond van vermoedens dat je linkse ideeën hebt en dat je actief bent. Vaak wordt je dan 15 dagen vastgehouden, waarbij je de eerste 5 dagen gemarteld wordt. Een student in de rechten vertelt vlak na zijn vrijlating:

"De eerste 5 dagen hebben ze me konstant gemarteld. Ik werd naakt opgehangen aan een balk achter m'n armen. Vervolgens plaatsten ze elektroden op m'n vingers en m'n geslachtsdelen. Ik ben bewusteloos geraakt door de hevige schokken. Later herhaalden ze dat onderwijl vragen stellend. Met stokken sloegen ze op m'n voetzolen (falakka). Hun gezichten waren onherkenbaar door een kap. Tijdens m'n opvang was ik zelf ook geblinddoekt. Na 5 dagen hebben ze me met rust ge-

REISVE

SLAG UIT TURKIJE

Laatste nieuws uit Turkije

Van de arrestanten van de demo op de 1ste mei en van de begrafenis zittingen er nog steeds ong. 1000 vast. Veel van de arrestanten zijn Dev Sol-leden. De meesten zitten in isolatie. Sinds enkele dagen zijn er 300 in hongerstaking.

Ook buiten de gevangenis zijn er mensen in hongerstaking. Een groot aantal leden van Tayad (familie van gevangenen) die nog niet zelf vast zitten zijn ook in hongerstaking gegaan.

laten. Ik kreeg allemaal zelfjes en een behandeling opdat de uiterlijke sporen niet meer te zien zouden zijn. 10 dagen later werd ik vrijgelaten. Ook al is er niets meer te zien, ik heb nog steeds erge pijn aan mijn linkerschouder. Ik kan geen zware dingen optillen en als ik me zelf wil opdrukken om op te staan, doet dat ontzettend pijn. Ik ga alsnog naar een dokter voor een verklaring. (...) Nee, ik heb niks ondertekend en niks gezegd. Veel mensen doen dat wel, maar ik niet. Ik weet wat er dan gebeurt. Je wordt van de universiteit gegooid en je kunt voor jaren de gevangenis ingaan. (...) Dit was voor mij de eerste keer. Er is hier een strijd en zolang die duurt zal het nog wel met mensen gebeuren. Misschien ook met mij, dat weet je niet. Maar de martelingen vinden ook plaats om mensen bang te maken die nog niet met de strijd begonnen zijn. Natuurlijk heeft dat effect."

De volgende dag zie ik de jongen weer bij een illegale aktie vlak bij de Sultan Ahmet moskee (kwa lokatie te vergelijken met de Dam in Amsterdam). Plotseling vormt een groep van 100 mensen een kring en gaat zitten op de grond. Jonge en oude vrouwen en mannen. Hoofdbanden met teksten worden omgedaan. Kartonnen borden komen te voorschijn. "Stop de willekeurige arrestaties", "Stop politieterror" en "Weg met fascisme".

Een verklaring wordt voorgelezen en uitgedeeld aan het toestromende publiek. In het midden van de kring beelden demonstranten martelstandjes uit. Iemand schokt heftig door elkaar: elektroshocks. Leuzen worden geroepen en een rookpot wordt aangestoken. "Leve onze strijd". De aangekomen agenten kunnen niet meer ingrijpen. Een ieder wordt opgeslokt door het stadstumult. De aktie heeft bijna 10 minuten geduurd.

De 50 arrestanten op het hoofdburo zijn dan inmiddels al anderhalve week in hongerstaking uit protest tegen hun arrestatie.

Het is de periode rond 30 maart, een herdenkingsdag voor revolutionair links in Turkije. In 1972 werden op die datum 9 guerillaleiders door het leger in een vuurgevecht gedood bij het dorp Kizildere.

Op 3 april laat Dev Sol op 4 plaatsen gelijktijdig bommen ontploffen in Istanbul en Ankara bij het Engelse konsulaat en 3 bedrijven. Aanzienlijke schade. Op 30 maart zelf vinden er op de universiteiten in Ankara, Izmir en Istanbul akties plaats door verschillende groepen. Het straatbeeld wordt bepaald door stadsbussen met oproerpolitie op strategiese plekken. Vandaag niet alleen voor de politieburo's politie met mitrailleurs, maar ook bij de oproerpolitie om de nek.

Met een smoes weet mijn begeleider me langs de politiepost op de letterenfakulteit te krijgen. De aktie is net voorbij. Een student, Zekeriya, doet verslag: "We hebben met 40 studenten de 9 gevallen herdacht. Iemand heeft een toespraak gehouden waarin de gebeurtenissen van '72 geplaatst worden in het Turkije van nu. Daarna hebben we gezongen en leuzen geroepen."

In de aula staan als stille getuigen nog 2 borden met teksten: "De gevallen revolutionairen leven voort in onze strijd" en "Weg met fascisme". Tijdens het gesprek worden die weggehaald door politie. Zekeriya vertelt dat er tijdens hun aktie uitgebreid gefotografeerd is door politie in burger. "We hebben ondanks de aanwezigheid van politie en fascistische aktie doorgevoerd. We weten dat we de onderdrukking van de politie en de universiteit tegen ons krijgen, omdat onze akties hen angst aanjagen." Fatima: "Maar, we kunnen niet blijven zeggen hoe het in elkaar steekt. We moeten ons ertegen verzetten en vechten voor onze rechten. Daardoor krijgen we ook steeds meer vertrouwen bij de andere studenten omdat we laten zien dat verzet wel degelijk mogelijk is. De politie grijpt tegenwoordig minder vaak direkt in bij akties. Ze fotograferen je, schrijven je naam op en dan komen ze na een paar dagen of weken om je te halen."

De akties van de studenten richten zich o.a. tegen de samenwerking tussen de politie en de universiteit. Eind februari bereikte dat een voorlopig hoogtepunt. Een politieman in burger op de Yildiz universiteit trok z'n pistool en schoot in de lucht toen studenten bij de rector wilden demonstreren tegen een nieuwe maatregel. 1.500 studenten gingen daarop de straat op waarbij het tot hevige

botsingen kwam tussen oproerpolitie en de studenten. Enkele politieposten op de universiteit werden opgeblazen. De akties waren zowel gericht tegen de politie als tegen YÖK. YÖK is ingesteld door de militaire junta in '82 en regelt het bestuur van de universiteit (aangewezen door regering en militairen). Leerkrachten, studenten en universiteitspersoneel zijn daarin niet vertegenwoordigd. Studiegeld, -zwaarte en -programma/inhoud worden door YÖK bepaald. Fatima: Het idee erachter is dat er gelijke mensen, gelijke gedachten geproduceerd moeten worden. Geen onderzoek, maar uit je hoofd leren wat er aan kennis uit West Europa komt. Maar zo leer je niets. De hoge lesgeelden die ingevoerd zijn, betekenen verder dat mensen uit armere bevolkingsgroepen niet meer kunnen studeren. Daarom verzetten we ons tegen YÖK met als gevolg dat de afgelopen jaren duizenden studenten uitgesloten zijn van de universiteiten. De laatste tijd worden er echter steeds minder mensen uitgestoten. Ikzelf ben uitgesloten maar blijf wel terugkomen om discussies en akties verder te organiseren. Dat levert praktische problemen op (legitimatiepasjes), maar het lukt. (....) Het is geen kwestie dat ons meer democratie gegeven wordt, maar vooral dat we die ruimte bevechten en opeisen, waardoor het minder makkelijk wordt voor het regime om hard terug te blijven slaan"

Het broeit in Turkije. Niet alleen op de universiteiten. De laatste 2 jaar zijn er steeds meer stakingen en akties tegen de enorme prijsverhogingen die doorgevoerd worden als onderdeel van het IMF programma om Turkije's schuld te saneren. In februari was er een manifes-

tatie in Istanbul met 5.000 familieleden van gevangenen, vrouwen, arbeiders, studenten, boeren tegen de prijsverhogingen en tegen het regime. Op 1 mei j.l. gingen duizenden ondanks een verbod de straat op. Het verloop daarvan is bekend. Na eerst er ongenadig hard op in te hebben geslagen, opende de politie het vuur: 1 dode en 35 gewonden waarvan 8 door kogels volgens de kranten.

In de gecekondus, de krottenwijken waar 40 tot 50% van de mensen in de Turkse miljoenensteden leven, organiseren zich steeds meer mensen. Tegen het willekeurige plat bulldozeren van hun huisjes. Voor betere levensomstandigheden, water, riolering, wegen. Familieleden van de gevangenen hebben zich sinds 1986 georganiseerd in TAYAD en brengen niet alleen naar buiten wat er gebeurt, maar gaan ook de straat op. De vrouwenorganisatie met wie gesproken is, DEMKAD, voert akties tegen de prijsverhogingen, rondom de 8ste maart, solidariteit met Palestijnse vrouwen en is binnen de gecekondus aktief met het organiseren van de vrouwen.

De politieke apathie die direkt na de staatsgreep van '80 links verlamde, lijkt te breken. Ondanks de (angst voor) repressie gaan steeds meer mensen de konfrontatie aan. Grenzen aftastend en overschrijdend. Of, zoals iemand het formuleerde: "We hebben hier niet de luxe om pessimisties te zijn. Je moet ergens in geloven anders hou je de strijd niet vol."

Die verandering is niet op de laatste plaats toe te schrijven aan het verzet in de gevangenissen waardoor duidelijk werd dat zelfs onder de moeilijkste omstandigheden het verzet levend bleef.

Het massaproces in Istanbul tegen 1243 vrouwen en mannen van Dev Sol loopt al vanaf 1982. 67 van hen zitten nog gevangen. De overigen zijn na 6 à 7 jaar voorarrest onder voorbehoud van de uitspraken vrij gelaten. Tegen 180 van hen is één of meerdere keren de doodstraf geeist. De aanklachten variëren van lidmaatschap van een verboden vereniging, oproepen tot het omverwerpen van de junta en de huidige regering, kalken van leuzen, verboden demonstraties, en aanslagen op folteraars, economische en militaire objekten. Eind maart was de afronding van de kollektieve politieke verdediging. Begin april is de individuele (ook politieke) verdediging begonnen. Het is een krankzinnig, onwezenlijk gebeuren. Een theater waarin iedereen z'n rol speelt, improviseert, maar waarbij het eind al bekend is: bij het vallen van het doek zullen er veel doodstraffen vallen. Dat verwachten zowel de gevangenen als de advocaten.

Esin Kulaç, advokate in het Dev Sol proces: "De advocaten zijn kwa functie in het geheel als poppen in een spel. Onze taak is het juridies demonteren van het systeem aangezien het duidelijk is dat er geen sprake is van een rechtvaardig proces. De beslissingen staan al vast (....). Regelmatig worden advocaten verwijderd en vervolgd wegens hun politieke verdediging. Even regelmatig verlaten wij zelf de rechtzaal uit protest vanwege het onmogelijk maken door de rechters van het uitspreken van onze verdediging."

Het proces vindt elke vrijdag plaats in een voormalige sporthal op militair terrein aan de rand van Istanbul. De gevangenen worden in konvooi

in angstaanjagende vrachtwagens het terrein opgereden. Soldaten met mitrailleurs en bajonet erop hoppen in pas naar hun uitgangspostities. Het is absoluut verboden om buiten te fotograferen. Toch pogingen vanaf de buik. Gefouilleerd. Identiteitspapieren en paspoorten moeten worden ingeleverd en daarvoor in de plaats krijg je dan een pasje. In de hal binnen ook nog zwaargewapende soldaten. En dan de sporthal zelf. In het midden tussen dranghekken de gevangenen, allen mannen. Daaromheen soldaten. Op de tribune zitten meer dan 400 familieleden en vriend(inn) en met aan weerszijden soldaten met alleen een wapenstok. De officieren dragen pistolen. Hier mag dus wel gefotografeerd worden. Het klimaat oogt vriendelijker voor de buitenwereld.

De militaire rechters luisteren niet. Zo nu en dan ratelt de tiepmachiene als één van hen wat zegt.

De gevangenen lezen tientallen pagina's lange verklaringen voor. Over de ondergane martelingen en politieke analyses van het systeem. Het is hun manier om de theorie- en strategievorming in de gevangenis naar buiten te brengen. In de uitspraak van de minister van justitie, dat "de gevangenen een leerschool zijn voor terroristen" zit een waarheid, ook al is dat laatste woord zijn interpretatie.

De gevangenen hebben de afgelopen 9 jaar 7 grote hongerstakingen gehad. In 1984 zijn daarbij 4 mensen doodgegaan. Bijna 2 jaar lang waren de gevangenen uitgesloten van het proces, bezoek van advocaat en familieleden omdat ze weigerden de gevangenis-kleding te dragen. Het dragen van de gevangenis-kleding past in het programma om de gevangenen murf te maken en hen van hun politieke identiteit te ontdoen. Tijdens het proces trokken ze de gevangenis-kleding die hen 's ochtends met geweld was aangedaan, weer uit. Waarna ze wegens belediging van de rechters met geweld de rechtzaal uitgezet werden.

Door de akties die de Dev Sol gevangenen hebben gevoerd, dragen ze nu geen gevangenis-kleding meer, zingen niet het Turkse volkslied, worden niet meer vervoerd met kettingen om de benen, spreken ze soldaten niet meer aan met 'commandant', hebben pen en papier tijdens het proces en kunnen ze in het proces zeggen wat ze willen.

"Door de strijd hebben we bereikt dat we tijdens dit proces kunnen praten. Dat heeft veel gekost. Een paar mensen van ons zijn nog steeds uitgesloten van het proces omdat ze teveel akties in de rechtzaal hebben gevoerd. Meerdere mensen hebben tientallen jaren gevangenisstraf gekregen voor hun politieke verdediging. Maar we hebben nu de meest vrije omstandigheden in vergelijking met de andere massaprocessen", aldus Sinan Kokul, één van de woordvoerders van Dev Sol. Dursun Karatas, sluit de kollektieve verdediging van Dev Sol af.

"Jullie folter, jullie martelingen zijn niet in staat om ons te breken. Ons niet en ons volk ook niet. Bij de uitspraak zullen jullie tongen

sidderen, jullie handen trillen en jullie pennen breken. En wij zullen roepen: Weg met fascisme ! Leve onze strijd !"

In de pauze worden honderden rode anjers vanaf de tribune over de soldaten naar de gevangenen gegooid. Over en weer gepraat, geroepen, grappjes gemaakt en thee gedronken. Een officier probeert tot 2 keer toe het interview met de gevangenen te verbieden. De gevangenen springen er echter bovenop en de officier druipt weer af.

Dat is voor mij wat het proces tot zoiets onwezenlijks maakt.

De gevangenen strijden voor een zelfbepaald leven in de bajes, weigeren het regime te aanvaarden en bereiken door hun verzet dat ze meer ruimte krijgen. Ruimte in een kooi, want ook al mag binnen de sfeer vriendelijk lijken, direkt achter de deur naar buiten wordt je weer gekonfronteerd met de werkelijkheid die niet gezien mag worden, het verborgen fascisme. Binnen druipt de repressieve tolerantie van de muren.

Maar ook ruimte die zowel voor hen zelf onontbeerlijk is om het vol te houden, om hun revolutionaire identiteit te behouden, als ook voor mensen buiten de bajes die geïnspireerd door het verzet zelf ook (weer) in aktie zijn gekomen.

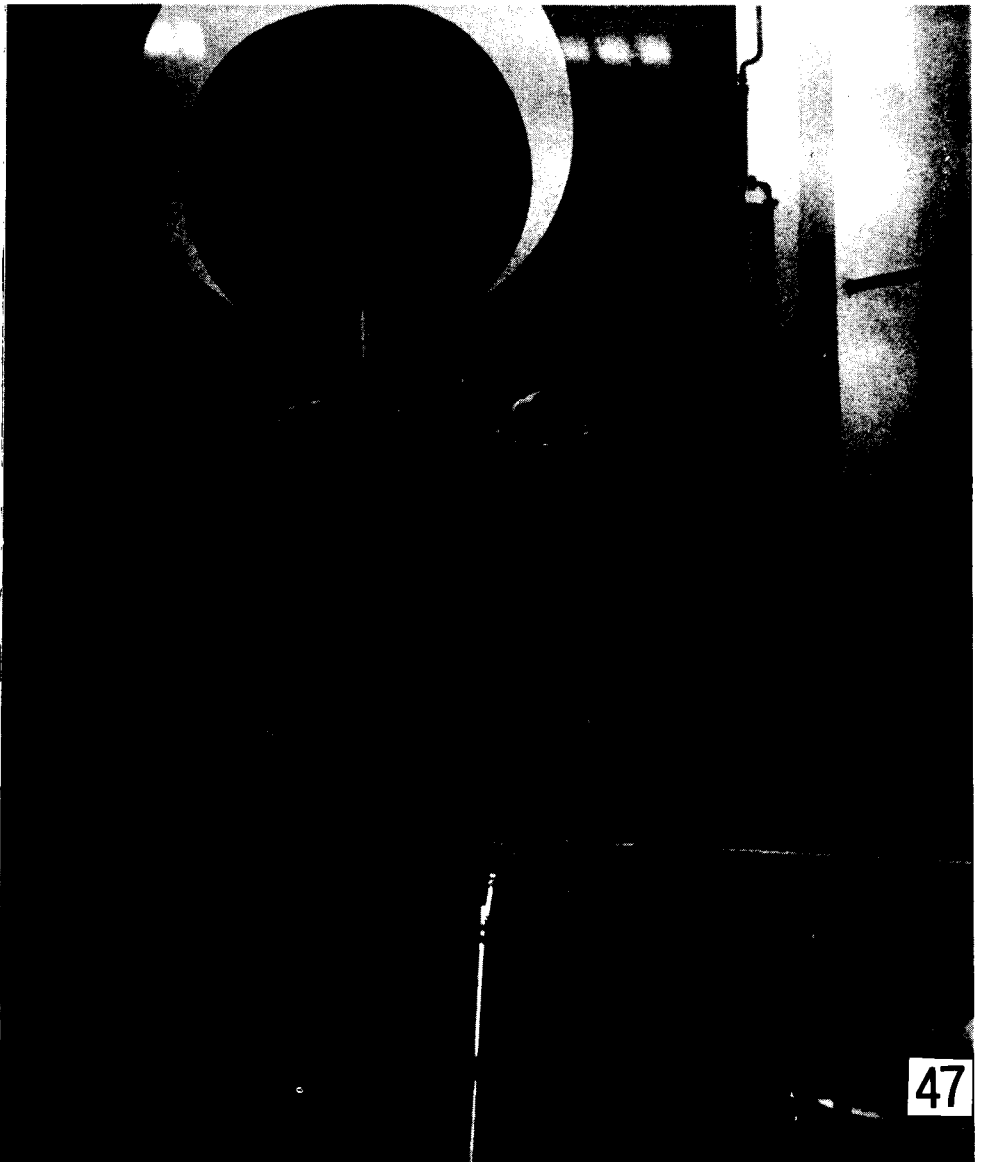
En een samenhang in de strijd van de gevangenen, de militanten in het illegale verzet en zij die (semi)openlijk op straat, in de wijken, in de bedrijven en op de universiteiten aktie voeren. En zoals iemand van Dev Genç het formuleerde:

"De strijd van de gewapende militan-

ten heeft ook konsekwenties voor de mensen die openlijk aktief zijn in de demokratiese platforms. Zij zijn de mensen die door de politie van hun bed worden gelicht en worden gemarteld omdat het de politie niet lukt om de militanten te vinden. Dat heeft konsekwenties voor de mensen en de organisatie van de demokratiese platforms. Dat je de moed en de kracht hebt om door te gaan."

Bij het verlaten van de rechtzaal worden 4 gedagvaardden die inmiddels weer op vrije voeten waren gesteld, door de politieke politie met pistool op het hoofd gereedstaande auto's ingeslagen onder het toezicht oog van de militairen. De advokate protesteert in de rechtzaal. De rechter is onbewogen en zegt dat deze zaak hem niet aangaat. Zij en het publiek verlaten de sporthal. Bij de poort van het terrein vindt een heftige woordenwisseling plaats. De nederlandse filmploeg kan ternauwernood een goed heenkomen vinden om daarmee inbeslagname van de apparatuur te voorkomen. Een officier probeert de honderden mensen weg te laten gaan. Het zijn vooral de vrouwen die razend voet bij stuk houden. Een fluitje. Soldaten komen van alle kanten aanrennen, laden hun mitrailleurs door en komen met bajonet naar voren op de menigte af. Die deinst even terug, maar rukt dan weer op onder het roepen van leuzen. De soldaten wijken. Dan stapt de oproerpolitie uit een gereedstaande stadsbus en maakt zich klaar om in te grijpen. Het is het sein om te gaan.

Allard

wat te doen ?

Amsterdam

zo 27 mei

Politiek kafé over Argentinië

Met een video en daarna een discussie met o.a. twee Peronisten over de situatie in Argentinië

Ultimatum

Houtkopersburgwal

aanvang: 13.00 uur

ROTTERDAM

zaterdag 27 mei: grote demonstratie tegen de huurplannen van Heerma!!!

gratis buskaarten verkrijgbaar, o.a. bij de Roode Hond.

vertrek van de bussen op zaterdag om 11.30 uur van het Malieveld om 10.50 uur vanaf de Groene Eland

ROTTERDAM

zaterdag 27 en zondag 28

De Fabriek Mathenesserdijk 414 a

Een weekeinde over milieu. Zat. om 18.00 uur een onbespoten maaltijd, daarna een milieuspel en om 21.00 een talkshow. Dan nog video. De zondag gaat over milieu akties en een landelijke aktiedag tegen MacDonalds. Om 14.00 een rondvaart met Vies-Voos en Verkeerd door de rotterdamse haven. Voor meer info kun je bellen 020-267374 of 010-4772268

DELFT

zondagmiddag 28 mei 14.30 uur

vrouwenhuis Maria Gouweloospoort 38

Zondagmiddagsalon. Annemarie Mol komt spreken over de vraag of anti-racisten er goed aan doen 'de biologie' haar plaats te wijzen. Over dit onderwerp heeft zij een artikel geschreven in het Tijdschrift voor Vrouwenstudies nr 35. Annemarie Mol is geneeskundige en filosofe. Na de lezing is er ruimte voor vragen en discussie.

DELFT

maandag 29 mei 21.00 uur

kraakkafé hyuterstraat 2

Thema avond kraakkafé iedere laatste maandag van de maand. Deze keer: Ang manga higala (vrienden). Een dia-verslag van een reis door de Filipijnen: de uitbuiting op de plantages; de onderdrukking door het Aquino-bevind en de strijd van de volksorganisaties. Een impressie van het leven en de strijd van een volk op weg naar bevrijding.

WAGENINGEN:

Op woensdag 31 mei organiseert het WRAK-infoKafe een avond samen met de Stichting "lekker Die" over de bio-industrie plaats: herensstraat 11

AMSTERDAM

vrijdag 2 juni vanaf 18.00 uur
Binnenpret Amstelveenseweg 134

Benefietfeest voor de vrouwenweek. Eten en Hapjes vanaf 18.00 uur, om 20.00 een discussie over het waarom van een vrouwenweek. Daarna optredens van dichtersessen. Om 22.00 praktische dingen regelen. 22.30 optredens: flamenco danseres, trommelarsters, vuurdansen, vrouwenband. Alleen voor vrouwen.

Assen: 6 juni demo tegen de maris zie ook deze ZWARTE

RUIGOORD

INTERNATIONALE VROUWENWEEK

5 tot 11 juli

Voor meer info zie Zwarte 124 of schrijf naar postbus 15527 1001 NA Amsterdam

UTRECHT

Programma AKU

2-6: Anhrefn (Wales) punkrock + hollandse band, f5,-, 21.30

23-6: "Nok Feest" afsluiting van de zomer met Nyah Fearties (Schotse folkcore) + dixo nadien, f5,-, 21.30 u.

NYAH FEARTIES-TOUR:

21-6: interview + live via VPRO-radio

23-6: AKU

24-6: Melkweg

25-6: Vera, Groningen

29-6: SCAR, R'dam

30-6: Innocent, Hengelo

1-7 : Grote Markt, Haarlem, 13 uur 's avonds OOC, Venlo

2-7 : Overkant, Wageningen

3-7 : Canix, Lottum

VIVISEKTIE

VINDEN JULLIE HET LEUK DAT DIEREN LJJDEN?

DOORDAT JULLIE ALTIJD IN HUN ZITTEN TE SNIJDEN?

VINDEN JULLIE HET LEUK DAT DE DIEREN ZIEK EN DOODGAAN?

TERWIJL JULLIE ER LACHEND BIJ STAAN?

VINDEN JULLIE HET LEUK DAT DE DIEREN IN EEN KLEIN HOK OPGESLOTEN ZITTEN?

MET WEINIG RUIMTE OM IN TE PITTEN?

VINDEN JULLIE HET LEUK DAT DE DIEREN EENZAAM EN ZIELIG ZITTEN IN HUN CEL?

WACHTEND OP HUN DOOD, IS GEWOON. EEN HEL!

DUS WAT IK HIERMEE ZEGGEN WOU: STOP DE VIVISEKTIE NOU!

Dat was het, ik stop, doe!
Groetjes van Blanche, 13 jaar uit Beverwijk.

AMERSFOORT

De Kelder Lieve Vrouwestraat 15
033-638457

Programmaoverzicht

vrijdag 2 juni 21.30 toegang f4,-

Vernon Walters en Antic Hay

zondag 4 juni 22.00 toegang f4,-

Anhrefn, band uit Wales

zaterdag 10 juni Avondje Afrikaans

dinsdag 6 juni 20.00

Thema Somalië, politiek en cultuur

KRAAKBIOS EISENSTEIN

Buitenom 214, Den Haag

7-6: Indonesië-avond ivm. IGGI-top in Den Haag, video + info

30-5: "De werkelijkheid van de media", video over wie de media controleert, 21.00 uur, gratis.